

Správa o naplňaní priorít a cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR a ukazovateľov na úrovni NUTS 3 Košický samosprávny kraj

Obsah:

- 1. Analýza hospodárskej a sociálnej situácie a hodnotenie vnútorného potenciálu Košického samosprávneho kraja** (na základe indikátorov NSRR pre hodnotenie na úrovni NUTS 3), tabuľkový prehľad ukazovateľov národnej stratégie..... **príloha**
- 2. Hlavné disparity KSK** (poľnohospodárstvo, priemysel, služby, technická infraštruktúra, sociálno-spoločenská infraštruktúra) **str. 2**
- 3. Hlavné faktory rozvoja KSK** (poľnohospodárstvo, priemysel, služby, technická infraštruktúra, sociálno-spoločenská infraštruktúra)
- 4. Hlavná konkurenčná výhoda kraja** **str. 6**
- 5. Strategické ciele kraja** **str. 6**
- 6. Očakávané dopady** **str. 8**
- 7. Priority kraja v rámci 5 prioritných oblastí** **str. 9**
- 8. Ďalšie body, ktoré je vhodné v správe uviesť** **str. 10**

2. – 3. HLAVNÉ DISPARITY A FAKTORY ROZVOJA KSK
podľa sektorov: poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, -hospodárstvo, -služby,
-technická infraštruktúra a životné prostredie, -ľudské zdroje a zamestnanosť,
-sociálno-spoločenská infraštruktúra, -veda, výskum, inovácie, -cestovný ruch

Rozvojový potenciál Košického kraja tvorí hlavne:

- Priemyselný charakter so zastúpením všetkých odvetví
- Využiteľné zásoby nerastných surovín nadregionálneho významu (mastenec, magnezit, vápenec, soľ a i.)
- Dostatok stavebných kapacít pre priemyselné, dopravné stavby, bytovú výstavbu aj infraštruktúru
- Dostatok kvalifikovanej pracovnej sily so stredným aj vysokoškolským vzdelaním
- Veľkoplošné prírodné komplexy spolu s kultúrnym dedičstvom predstavujú potenciál pre cestovný ruch
- Vysoký pôdny a klimatický potenciál s technickými predpokladmi pre poľnohospodárstvo na Východoslovenskej nížiny
- Medzinárodné letisko Košice
- Terminály kombinovanej dopravy a širokorozchodná trať umožňujúce bezprekládkovú prepravu do východnej Európy
- Košice – centrum vzdelávania, vedy, výskumu a kultúry
- Možnosť realizácie priemyselnej produkcie na ukrajinských a ruských trhoch
- Obnoviteľné zdroje energie a i.

Faktory rozvoja pre potreby PHSR KSK predstavujú rozvojový potenciál a disparity limity rozvoja Košického kraja. Hodnotenie faktorov rastu, resp. limitov rozvoja v Košickom kraji podľa vybraných oblastí:

Faktory rozvoja, rozvojový potenciál	Disparity, limity rozvoja
Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo	
<ul style="list-style-type: none"> • pôdne a klimatické podmienky pre pôdohospodárstvo : • rastlinná výroba, • ovocinárstvo, • pasienkárstvo, • pestovanie energetických plodín • vinohradníctvo • živočíšna výroba • lesy, lesné hospodárstvo • starostlivosť o lesy 	<ul style="list-style-type: none"> • pokles obhospodarovaných plôch, pokles intenzity chovu hospodárskych zvierat • technická vybavenosť • cena poľnohospodárskych vstupov (sativá, hnojivá, chemické ochranné látky, krmivá) • konkurencieschopnosť, dovoz ovocia a zeleniny • nedostatočná spolupráca a koordinácia, chýbajúce odbytové združenia • nerozvinutá trhová štruktúra • ekonomická nestabilita subjektov • nevhodné hospodárenie v lese (holoruby) • povodne, výskyty kalamít
Hospodárstvo	
<ul style="list-style-type: none"> • priemyselné subjekty s tradičnou a novou priemyselnou výrobou (hutníctvo, strojárstvo, ťažobný priemysel, automobilové komponenty, elektrotechnika, IT, chémia a i.) • silná exportná pozícia kraja (hutnícky, elektrotechnický, automobilový priemysel) 	<ul style="list-style-type: none"> • hutnícky priemysel a stavebníctvo - výrazná závislosť od priaznivej hospodárskej klímy • inovačné a technologické zaostávanie • energetická a surovinová náročnosť výroby • nedostatočná reštrukturalizácia hospodárstva • nevyhovujúca štruktúra/koncentrácia priemyslu

<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj výroby nových produktov s vyššou pridanou hodnotou (na báze OZE a nerudných nerastných surovín) • podpora domácich investorov v perspektívnych odvetviach • strategickí zahraniční investori • stavebné firmy – pozemné a cestné staviteľstvo • logistické firmy • priemyselné parky a inkubátory • rozvoj e-podnikania • využitie cezhraničnej spolupráce pre rozvoj podnikateľských aktivít • nerastné suroviny 	<ul style="list-style-type: none"> • nevybudovaný technologický park • nízka priestorová diverzifikácia • produktivita práce • nízky vstup priamych zahraničných investícií • globalizácia • import • nedostatočná podpora revitalizácie hnedých parkov • koncepcia budovania ciest v smere západ - východ • nepripravenosť podnikateľského sektora reagovať na nové výzvy • dostatočnosť a dostupnosť nerastných surovín
Služby	
<ul style="list-style-type: none"> • bankovníctvo, poisťovníctvo • veľkoobchod, maloobchod, opravárstvo • logistické a prepravné služby • telekomunikácie • služby v oblasti nehnuteľností • služby pre obyvateľstvo (komunálne) • zdravotníctvo - zariadenia • sociálne zabezpečenie – zariadenia • zariadenia pre ubytovacie a stravovacie služby • poradensko - informačné inštitúcie -podporné služby pre podnikateľov • informačné kancelárie pre turistov <p>obslužnosť územia – autobusové, železničné spoje, taxi služba</p> <p>začlenenie do medzinárodnej spolupráce a transfer know-how</p> <p>rozširovanie e-služieb, podpora najmä v horských oblastiach</p> <p>zakladanie rodinných firiem v oblasti služieb</p> <p>rozvoj telepráce na zvýšenie zamestnanosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • životná úroveň obyvateľstva • ekonomická klíma • kvalita služieb • priaznivé prostredie pre turizmus • ekonomická situácia zdravotníckych zariadení • starnutie, veková štruktúra a zdravotná situácia obyvateľstva • vývoj chorobnosti • obmedzovanie počtu prepravných spojov pre verejnosť • nízke využívanie e-služieb • nerovnomerné územné zastúpenie inštitúcií poskytujúcich služby podnikateľom • nedostatočné prepojenie vedecko-výskumných inštitúcií na malé a stredné podniky ovplyvňujúca nedostatočnú úroveň inovácií • slabo rozvinuté služby v oblasti rizikového kapitálu, chýbajúce start-up centrá • koncentrácia terciárneho sektoru prevažne do väčších miest
Technická infraštruktúra, životné prostredie	
<ul style="list-style-type: none"> • dopravný potenciál – cestný, železničný • letisko s medzinárodnými parametrami • širokorozchodná trať • prekladiská s normálnym a širokým rozchodom koľají • polohový potenciál kraja, logistické väzby • terminály kombinovanej prepravy • medzinárodné dopravné prepojenia • integrovaná doprava osôb • telekomunikačná sieť - mobilná, pevná, rast napojenia na internet, pošty • električná prenosová sústava • výroba elektrickej energie (tepelný zdroj, 	<ul style="list-style-type: none"> • nedobudovaná diaľničná infraštruktúra, zhoršená dostupnosť regiónu • finančné náklady na výstavbu a modernizáciu ciest • nízke zastúpenie ciest vyššej kategórie, kvalita ciest II. a III. triedy • technická únosnosť cestnej infraštruktúry vo vzťahu k rastúcej intenzite prepravy • technicky nevyhovujúce trate pre zvyšovanie traťovej rýchlosti, neukončená elektrifikácia tratí, zlý stav železničných staníc • cena prepravy (cestnej, železničnej) ovplyvňujúca konkurencieschopnosť

<p>vodná energia)</p> <ul style="list-style-type: none"> • vodovodná, kanalizačná sieť, ČOV • plynofikácia a dopravné systémy • podiel chránených území • separovaný zber, recyklácia, využívanie odpadov • spaľovňa odpadu • monitorovacie stanice kvality životného prostredia • obnoviteľné zdroje energie (geotermálna, vodná, slnečná, veterná, biomasa) • dostatok vodných zdrojov • integrovaný manažment vody • chránené územia • flóra a fauna 	<ul style="list-style-type: none"> • členitosť územia ako bariéra budovania telekomunikačného prepojenia, nedostatočná a nejednotná rozvinutosť medzinárodnej a regionálnej informačnej siete • internetizácia, limitujúci faktor pre poštové služby • emisie – limitujúci faktor pre leteckú prepravu • znečistené ŽP – limitujúci faktor pre cestnú dopravu • povodňové hrozby • staré environmentálne záťaž • nedobudovaná vodovodná a kanalizačná sieť, ČOV ako limitujúci faktor pre rozvoj podnikania • zdravotný stav obyvateľstva • limitované nerastné suroviny • náklady na využívania obnoviteľných zdrojov energie • klimatické zmeny • kvalita zložiek životného prostredia (voda pôda, ovzdušie...) • mobilná telekomunikačná sieť • dostatočnosť zdrojov – energia, pitná voda...
Ľudské zdroje, zamestnanosť	
<ul style="list-style-type: none"> • priaznivá demografická situácia v predproduktívnej zložke obyvateľstva • vyšší prirodzený prírastok obyvateľstva ako priemer SR • dobrá veková štruktúra v predproduktívnej a produktívnej zložke • pracovné miesta vo výrobnjej a v nevýrobnjej sfére • dostatok kvalifikovanej pracovnej sily • vysoká vzdelanostná úroveň obyvateľstva v centrách regiónov • sieť vzdelávacích inštitúcií, možnosť rekvalifikácie • centrá odborného vzdelávania pri SOŠ • štruktúra a vývoj ekonomicky aktívneho obyvateľstva • voľné pracovné miesta na trhu práce • priemerné mzdy na úrovni priemeru SR • multikulturálna spoločenská klíma • národnostná štruktúra obyvateľstva pre cezhraničnú spoluprácu • schopnosť obojstrannej komunikácie obyvateľstva v prihraničných oblastiach • podpora samozamestnania 	<ul style="list-style-type: none"> • demografický vývoj • znižovanie produktívnej zložky obyvateľstva vo vidieckych oblastiach • nesúlad medzi ponukou a dopytom na trhu práce • stagnujúce celoživotné vzdelávanie, nedostatočná motivácia pre vyššie využívanie celoživotného vzdelávania • nízka profesijná mobilita absolventov • nízka pružnosť a adaptabilita pracovnej sily • odchod vzdelaných mladých ľudí do iných regiónov • dlhodobá nezamestnanosť • malý počet a zlá štruktúra voľných pracovných miest • nedostatok pracovných príležitostí najmä v okrajových regiónoch a južných okresoch kraja • sociálno-ekonomická situácia susediacich prihraničných regiónov, vonkajšia schengenská hranica s Ukrajinou • mzdy • náklady práce • daňové zaťaženie
Sociálno-spoločenská infraštruktúra	
<ul style="list-style-type: none"> • pokrytie územia občianskou infraštruktúrou (školsťvo, zdravotníctvo, sociálne služby, 	<ul style="list-style-type: none"> • efektívnosť prevádzky škôl • racionalizácia siete škôl

<ul style="list-style-type: none"> • kultúra) • primeraná sieť stredných škôl • fakulty VŠ technického, prírodovedného, humánneho zamerania • existujúca spolupráca škôl s podnikateľskou sférou, • centrá odborného vzdelávania pri stredných školách • existencia metropolitného centra Košice-Prešov • významný kultúrno-historický potenciál • realizácia projektu Košice Európske hlavné mesto kultúry, projekt Terra Incognita, • kultúrne inštitúcie na národnej úrovni • sieť zariadení poskytujúce sociálne služby • sieť zdravotníckych zariadení • domový a bytový fond • občianske aktivity (neziskové organizácie) 	<ul style="list-style-type: none"> • náklady na vzdelávanie • vybavenosť škôl • akreditácia škôl • efektívnosť zariadení sociálnych služieb • kapacita zariadení sociálnych služieb • komplexné riešenie situácie a potrieb občanov rómskeho etnika • kriminalita • počet dokončených a začínaných bytov • územné limity • cena bytov ako limitujúci faktor • kapacita a atraktivnosť kultúrnych zariadení • ponuka kreativity • zdravotný stav obyvateľstva • dostupnosť zdravotníckych služieb • efektívnosť zdravotníckych zariadení • čisté využitie lôžkovej kapacity • životná úroveň obyvateľstva
Veda, výskum, inovácie	
<ul style="list-style-type: none"> • vypracovaná Regionálna inovačná stratégia • klaster automatizačnej techniky a robotiky • IT Valley • Ústavy SAV, pracovníci vedy a výskumu • Existencia centier excelentnosti • existujúce vedecko-výskumné laboratória na univerzitách • projekt na vybudovanie Regionálneho inovačného centra • Technicom 	<ul style="list-style-type: none"> • úroveň prepojenia vedecko-výskumných inštitúcií na malé a stredné podnikanie • finančné zdroje na technologické inovácie • objem finančných prostriedkov na vedu a výskum • modernizácia prístrojového vybavenia • vedecko-technický inkubátor • realizácia Regionálneho inovačného centra • ľudské zdroje • pro-inovačné prostredie
Cestovný ruch	
<ul style="list-style-type: none"> • destinácie CR – Slovenský raj, Slovenský kras, Zemplínska šírava, Tokajská vinohradnícka oblasť • prírodné a kultúrne pamiatky UNESCO • cyklotrasy • náučné chodníky, značené turistické trasy • ubytovacie kapacity • zariadenia pre zimnú, letnú rekreáciu • cesty – gotická, železná, poštová, vinná • kúpele • turistická infraštruktúra • Košice – EHMK 2013, projekt Terra Incognita, cesty Gotická, Železná, Vinná • Združenia cestovného ruchu • podmienky rôzne formy cestovného ruchu • služby • marketing 	<ul style="list-style-type: none"> • kolízia záujmov ochranárov a cestovného ruchu • dostupnosť turistických lokalít • financovanie výstavby zariadení pre aktívny oddych • kvalita služieb ubytovacích a stravovacích zariadení • vybavenosť zariadení cestovného ruchu • životná úroveň obyvateľstva • geotermálne zdroje a ich využitie pre cestovný ruch • pokrytie územia informačnými kancelármi, • informácie pre turistov • propagácia domáceho cestovného ruchu • kvalita a portfólio služieb • kvalita ľudských zdrojov

4. HLAVNÁ KONKURENČNÁ VÝHODA KRAJA

Konkurenčná výhoda Košického samosprávneho kraja bola definovaná v Národnej stratégii regionálneho rozvoja SR, ktorú schválila vláda SR dňa 12. 5. 2010. Košický samosprávny kraj sa s formuláciou konkurenčnej výhody stotožnil a zapracoval do III. aktualizácie PHSR KSK (bola schválená Zastupiteľstvom KSK uznesením číslo 270 zo dňa 20. 6. 2011).

Konkurenčná výhoda Košického samosprávneho kraja je tvorená:

- priaznivou demografickou štruktúrou
- strategickou prihraničnou polohou
- vysokou exportnou výkonnosťou
- nadpriemernou inovačnou klímou a účasťou na medzinárodných projektoch
- prírodným a kultúrno-historickým bohatstvom
- predpokladmi pre tvorbu ekologického poľnohospodárstva pre zvyšovanie podielu v oblasti zelenej ekonomiky

5. STRATEGICKÉ CIELE KRAJA

Definovanie stratégie Košického samosprávneho kraja je obsiahnuté v 7. kapitole Plánu hospodárskeho a sociálneho programu KSK, ktoré Zastupiteľstvo KSK schválilo vo februári 2008.

Stratégia vychádza z výsledkov vykonaných analytických prác, ktoré tvoria súčasť PHSR KSK. **Hlavným cieľom stratégie Košického samosprávneho kraja je odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity aj s pomocou využitia potenciálu, ktoré sú reprezentované faktormi rozvoja.** Stratégia je určovaná cieľmi, ktoré sú hierarchicky usporiadané.

Globálny cieľ PHSR KSK je: „Zmierňovanie disparít na regionálnej úrovni smerovaním podpory do inovačných a kohéznych pólov rastu“

Globálny cieľ je rozpracovaný špecifickými cieľmi do 7 oblastí, ktoré súčasne tvoria špecifické ciele: dopravy, životného prostredia, základnej infraštruktúry, ľudských zdrojov, vzdelávania, znalostnej ekonomiky a poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rozvoja vidieka.

Informatívnu správu o plnení špecifických cieľov, priorít a aktivít PHSR KSK, vrátane plnenia indikátorov **ročne predkladáme na rokovanie Zastupiteľstva KSK.**

Zo zamerania špecifických cieľov vyplýva aj zameranie priorít a aktivít Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.

Špecifický cieľ 1. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti dopravy

- Priorita 1.1. modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry
- Priorita 1.2. modernizácia a rozvoj železničnej infraštruktúry a rozvoj verejnej železničnej osobnej dopravy
- Priorita 1.3. rozvoj integrovanej dopravy
- Priorita 1.4. rozvoj intermodálnej prepravy

Špecifický cieľ 2. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti životného prostredia

- Priorita 2.1. zvýšenie integrovanej ochrany, racionálneho využívania vôd a protipovodňovej ochrany
- Priorita 2.2. zvýšenie ochrany ovzdušia, ozónovej vrstvy a minimalizácia nepriaznivých vplyvov klimatických zmien

- Priorita 2.3. dobudovanie infraštruktúry odpadového hospodárstva, znižovanie a eliminovanie negatívnych vplyvov environmentálnych záťaží a skládok odpadov na zdravie obyvateľov a ekosystémov
- Priorita 2.4. dobudovanie infraštruktúry ochrany a regenerácie prírodného prostredia a krajiny

Špecifický cieľ 3. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti základnej infraštruktúry

- Priorita 3.1. obnova a dobudovanie základnej infraštruktúry
- Priorita 3.2. revitalizácia oblastí ohrozených sociálnym vylúčením skupín obyvateľov
- Priorita 3.3. budovanie infraštruktúry cestovného ruchu

Špecifický cieľ 4. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti ľudských zdrojov

- Priorita 4.1. zvyšovanie zamestnanosti
- Priorita 4.2. podpora sociálnej inklúzie
- Priorita 4.3. podpora rodinnej politiky

Špecifický cieľ 5. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti vzdelávania

- Priorita 5.1. prepojenie systému odborného vzdelávania a prípravy s trhom práce
- Priorita 5.2. podpora rozvoja športu

Špecifický cieľ 6. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti znalostnej ekonomiky

- Priorita 6.1. podpora výskumu a vývoja v podnikoch
- Priorita 6.2. podpora obnovy a budovania technickej infraštruktúry výskumu a vývoja na vysokých školách a vo výskumných inštitúciách
- Priorita 6.3. podpora využívania rizikového kapitálu pre malé a stredné podniky

Špecifický cieľ 7. zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rozvoja vidieka

- Priorita 7.1. zvýšenie konkurencieschopnosti, multifunkčnosti, odborného vzdelávania a poradenstva v poľnohospodárstve
- Priorita 7.2. zvýšenie konkurencieschopnosti, odborného vzdelávania a poradenstva v lesnom hospodárstve
- Priorita 7.3. podpora vyššieho využívania obnoviteľných zdrojov energie
- Priorita 7.4. zapojenie subjektov poskytujúcich služby vo vidieckom cestovnom ruchu do medzinárodných systémov
- Priorita 7.5. realizácia prístupu LEADER

II. aktualizácia PHSR KSK:

Sedem špecifických cieľov bolo doplnených o **Špecifický cieľ 8. Kvalita života**. Špecifický cieľ obsahuje indikátory, ktoré sa pravidelne vyhodnocujú a predkladajú na rokovanie Zastupiteľstva KSK.

III. aktualizácia PHSR KSK – zladenie s Národnou stratégiou regionálneho rozvoja:

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK sme v súlade so zákonom o podpore regionálneho rozvoja zladili s Národnou stratégiou regionálneho rozvoja (schválené Zastupiteľstvom KSK dňa 20.6.2011).

V rámci III. aktualizácie Košický samosprávny kraj prevzal a zapracoval do PHSR KSK strategické ciele, ktoré sú pre Košický kraj definované v Národnej stratégii regionálneho rozvoja.

Strategické ciele Košického samosprávneho kraja vyplývajúce z Národnej stratégie regionálneho rozvoja sú::

1. **Posilnenie produktivity a konkurencieschopnosti** kľúčových a perspektívnych odvetví priemyslu a služieb s dôrazom na ich exportnú výkonnosť a inovácie produktov, procesov a služieb
2. Vytvorenie **silného metropolitného centra Košice – Prešov**
3. **Komplexný rozvoj a posilnenie vidieka** na hospodárstve regiónu
4. **Nadregionálna dostupnosť a kvalita služieb**, cezhraničná spolupráca a rozvoj nadregionálnych väzieb a využitie hospodárskeho a kultúrneho potenciálu regiónu
5. Vytváranie podmienok pre **rozvoj zelenej ekonomiky** a tzv. zelených pracovných príležitostí

Tieto strategické ciele Košický samosprávny kraj postupne napĺňa pri realizácii aktivít nadväzujúcich na vyššie uvedené špecifické ciele v oblasti dopravy, životného prostredia, základnej infraštruktúry, ľudských zdrojov, vzdelávania, znalostnej ekonomiky, poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rozvoja vidieka ako aj 5 prioritných oblastí NsRR: 1. veda, výskum inovácie, 2. ľudské zdroje, 3. zamestnanosť, 4. konkurencieschopnosť, rast a podnikateľské prostredie, 5. životné prostredie, zmena klímy a obnoviteľné zdroje energie v rámci realizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK.

Košický samosprávny kraj však nemá dostatočné kompetencie, ani finančné prostriedky na realizáciu vyššie uvedených strategických cieľov vyplývajúcich z Národnej stratégie regionálneho rozvoja. Ich plnenie si vyžaduje podporu a realizáciu konkrétnych opatrení **zo strany vlády SR i ústredných orgánov štátnej správy.** **Iba prijatím stratégie bez súčasného posilnenia kompetencií a finančných nástrojov môžeme očakávať iba čiastočné plnenie cieľov v súlade s kompetenciami a rozpočtovými možnosťami samosprávneho kraja.**

6. OČAKÁVANÉ DOPADY

Očakávané dopady pre Košický samosprávny kraj boli definované v Národnej stratégii regionálneho rozvoja. Vzhľadom k tomu, že Košický samosprávny kraj sa stotožnil so strategickými cieľmi obsiahnutými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja a zapracoval ich do svojho PHSR, očakávané dopady by mali byť totožné s dopadmi uvedenými v Národnej stratégii.

V tejto súvislosti chceme zdôrazniť, že očakávané dopady budú dosiahnuté jedine za **predpokladu realizácie potrebných ekonomických, legislatívnych a ďalších opatrení na úrovni vlády SR, resp. Národnej rady SR i ústredných orgánov štátnej správy.**

Očakávané dopady:

- **zvýšenie využitia domácich regionálnych zdrojov a vnútorného potenciálu regiónu**
- **rast produktivity práce a konkurencieschopnosti kľúčových odvetví priemyslu a služieb**
- **rast podielu nových a vysoko inovatívnych odvetví na regionálnom HDP**
- **vytvorenie metropolitného centra Košice – Prešov**
- **rast podielu zelenej ekonomiky na ekonomickom rozvoji regiónu a zvyšovaní miery zamestnanosti**
- **zvýšenie kvality ľudských zdrojov a zlepšenie sociálnej súdržnosti.**

7. PRIORITY KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA A ICH ROZPRACOVANIE V RÁMCI 5 PRIORITYNÝCH OBLASTÍ

Prioritná oblasť č. 1. Veda, výskum a inovácie

- Priorita 1.1. Mapovanie regionálneho potenciálu vedy, výskumu a inovácií
- Priorita 1.2. Príprava ľudských kapacít firiem v regióne pre podporu rozvoja a financovanie inovácií
- Priorita 1.3. Rozvoj kultúry pro-inovačného prostredia, podpora inovatívnych podnikov a medzinárodnej spolupráce
- Priorita 1.4. Dobudovanie infraštruktúry pre vedu, výskum a inovácie

Prioritná oblasť č. 2. Ľudské zdroje

- Priorita 2.1. Podpora odborného vzdelávania
- Priorita 2.2. Zvyšovanie kvality a modernizácie vzdelávania
- Priorita 2.3. Vytváranie podmienok pre osobnostný rozvoj detí, žiakov a študentov
- Priorita 2.4. Podpora celoživotného vzdelávania

Prioritná oblasť č. 3. Zamestnanosť

- Priorita 3.1. Zamestnanosť strednej vrstvy obyvateľov
- Priorita 3.2. Zamestnanosť deklasovaných obyvateľov

Prioritná oblasť č. 4. Konkurencieschopnosť, rast a podnikateľské prostredie

- Priorita 4.1. Rozvoj firiem v kľúčových hodnotových reťazcoch
- Priorita 4.2. Strategické zahraničné investície
- Priorita 4.3. Infraštruktúra pre podnikanie
- Priorita 4.4. Spracovateľské aktivity na báze alternatívnej a ekologickej poľnohospodárskej výroby a lesovýroby
- Priorita 4.5. Rozvoj služieb a obchodu
- Priorita 4.6. Podpora vzniku a rozvoja poľnohospodárskych klastrov
- Priorita 4.7. Podpora rozvoja kreatívnej ekonomiky
- Priorita 4.8. Zavádzanie energetickej efektívnosti

Prioritná oblasť č. 5. Životné prostredie, zmeny klímy a obnoviteľné zdroje energie

- Priorita 5.1. Zvýšenie integrovanej ochrany, racionálneho využívania vôd a protipovodňovej ochrany
- Priorita 5.2. Dobudovanie infraštruktúry odpadového hospodárstva a eliminácia starých environmentálnych záťaží
- Priorita 5.3. Zvýšenie ochrany a regenerácie životného prostredia v oblasti ochrany ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov klimatických zmien
- Priorita 5.4. Dobudovanie infraštruktúry ochrany a regenerácie prírodného prostredia a krajiny

Zabezpečenie realizácie priorít zo strany KSK v rámci 5 prioritných oblastí :

Priority schválené v rámci 5. prioritných oblastí PHSR KSK plánujeme okrem iného realizovať prostredníctvom pripravovaných strategických dokumentov (spracovávame projektové žiadosti v rámci výzvy na podávanie projektových žiadostí v rámci ROP-4.1d-2012/01).

Ide o nasledovné stratégie:

- **Expertná štúdia a stratégia pre rozvoj kreatívnej ekonomiky Košického kraja**
- **Program budovania logistického parku pre agrokomodity v Košickom kraji**
- **Stratégia celoživotného vzdelávania v Košickom kraji**
- **Štúdia vytvorenia integrovaného systému nakladania s odpadmi v Košickom kraji**
- **Stratégia na zmiernenie sociálnej exklúzie v Košickom kraji**
- **Stratégia trvalej udržateľnosti financovania ciest II. a III. triedy v Košickom kraji**
- **Regionálna inovačná stratégia Košického kraja 2013-2020**
- **Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín**
- **Regionálna stratégia využívania obnoviteľných zdrojov energie z hľadiska energetickej efektívnosti**
- **Marketingová stratégia Košického samosprávneho kraja**
- **Štúdia realizovateľnosti Vedecko technologického parku pre Košický kraj**
- **Stratégia podpory rozvoja dobrovoľníctva v Košickom kraji**

8. ĎALŠIE BODY, KTORÉ JE VHODNÉ V SPRÁVE UVIESŤ

- 1. Nie je zabezpečené financovanie regionálneho rozvoja**
 § 4 zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje zdroje financovania, medzi ktoré patria aj finančné prostriedky z rozpočtových kapitol ministerstiev. V rozpore s uvedeným zákonom doteraz **neboli vyčlenené finančné prostriedky z rozpočtových kapitol ministerstiev** na financovanie priorít regionálneho rozvoja; zdrojom financovania sú prevažne zdroje EÚ, ktoré sú však iba doplnkovým zdrojom financovania regionálneho rozvoja. Pre zlepšenie situácie v tejto kľúčovej oblasti je preto potrebné v novom programovacom období 2014 až 2020 zaviesť samostatný ROP na úrovni NUTS 3, ako je bežná prax v ostatných krajinách EÚ.
- 2. Neplní sa kapitola 6. Národnej stratégie regionálneho rozvoja - Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie. Ako nedostatočné vnímame:**
 - **plnenie úlohy ministerstva pri koordinovaní činnosti sociálno-ekonomických partnerov** pri uskutočňovaní národnej stratégie
 - **spoluprácu ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy** pri príprave a najmä pri realizácii PHSR samosprávneho kraja, resp. pri realizácii národnej stratégie na regionálnej úrovni
 - **nebol zriadený Metodický inštitút pre rozvoj regiónov**, ktorý bol v Národnej stratégii definovaný ako špecializované odborné pracovisko pre efektívnu a účinnú realizáciu podpory regionálneho rozvoja
- 3. Žiadame zapojiť vyššie územné celky do plnenia uznesenia vlády SR č. 296/2010 k Národnej stratégii regionálneho rozvoja do rozpracovania cieľov a priorít Národnej stratégie regionálneho rozvoja na úroveň LAU 1.**
- 4. Pre programovacie obdobie 2014 – 2020 požadujeme spracovať samostatné regionálne operačné programy na úrovni NUTS 3 a vytvoriť podmienky pre ich implementáciu na jednotlivých vyšších územných celkoch.**

PRÍLOHA č. 1

1. ANALÝZA HOSPODÁRSKEJ A SOCIÁLNEJ SITUÁCIE KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA VRÁTANE DOSAHOVANÝCH INDIKÁTOROV NA ÚROVNI NUTS 3

Košický kraj má rozlohu 6 754,9 km² a na rozlohe SR sa podieľa 13,8 %. Z celkovej výmery poľnohospodárska pôda má rozlohu 3 364,7 km², t.j. 49,8 %.

Demografický vývoj:

Počet obyvateľov v Košickom kraji ku koncu 2010 dosiahol 780 tis. obyvateľov. Na počte obyvateľov SR sa kraj podieľal 13,75 %. Oproti roku 2008 sa počet obyvateľov zvýšil o 4 491 obyvateľov. Na celkovom prírastku 1880 obyvateľov kraja sa **rozhodujúcou mierou podieľal prirodzený prírastok obyvateľstva**. Z celkového počtu obyvateľov bolo **401 299 žien, t.j. 51,45 %**. Rýchlejšie rástol počet mužov, ktorých za uvedené obdobie 2008 – 2010 pribudlo 2 426 osôb, počet žien sa zvýšil o 2 065. Na okresnej úrovni najviac žien pribudlo v okrese Košice-okolie (102 %).

Hustota zaľudnenia ku koncu roka 2010 bola na úrovni 115,5 obyvateľov na km², čo je viac, ako v priemere za SR (110,8 obyv./km²). Najvyššia hustota zaľudnenia bola v košických okresoch Košice II (1094 obyv./km²) a Košice III (1 756 obyv./km²). Najnižšia bola v okresoch Sobrance (43 obyv./km²) a Gelnica (54 obyv./km²).

Za hodnotené obdobie **mierne vzrástol počet obyvateľov na vidieku. Stupeň urbanizácie v Košickom kraji je 55,4 %**.

V 17 mestách Košického kraja v roku 2010 žilo 432 047 obyvateľov (tab. č.1), ich počet za 3-ročné obdobie klesol minimálne (- 35 osôb). K poklesu počtu obyvateľov došlo v mestách Gelnica (- 7), Michalovce (- 174 osôb, index 99,7), Rožňava (-51), Sobrance (- 9) a Spišská Nová Ves (- 243 osôb, index 99,5).

V meste Košice žilo 233 721 obyvateľov, ich počet sa v roku 2010 oproti roku 2008 zvýšil o 62 obyvateľov. K zníženiu počtu obyvateľov došlo v okresoch Košice I (99,97 %) a Košice III (99,29 %).

Vo vidieckych obciach v roku 2010 žilo 347 953 obyvateľov (tab. č.1). V rámci okresov Košického kraja sa najviac zvýšil počet obyvateľov vo vidieckych sídlach okresov Spišská Nová Ves (index 102,7) a Košice – okolie (index 102,2). V okrese Košice – okolie sa počet obyvateľov zvýšil najmä vplyvom migrácie (prist'ahovania). Okresy Spišská Nová Ves a Gelnica sa vyznačujú vyšším počet obyvateľov rómskej národnosti, u ktorých je vyšší prirodzený prírastok obyvateľov. V ostatných okresoch počet obyvateľov zostal na rovnakej úrovni, ako v roku 2008, resp. sa zvýšil iba nepatrne.

Tab. č. 1: Vývoj počtu obyvateľov v mestách a na vidieku v Košickom kraji (osoby)

Okres, kraj	Počet obyvateľov v mestách			Počet obyvateľov v ostatných obciach		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Gelnica	6 148	6 146	6 141	25 109	25 219	25 299
Košice I	67 342	67 336	67 185			
Košice II	80 448	80 763	80 835			
Košice III	29 814	29 682	29 602			
Košice IV	56 055	56 099	56 264			
Košice-okolie	13 981	14 078	14 140	99 990	101 114	102 182
Michalovce	53 654	53 564	53 480	56 153	56 516	56 686
Rožňava	24 102	24 044	24 051	37 728	37 783	37 776

Sobrance	6 274	6 265	6 212	16 940	16 957	17 001
Spišská Nová Ves	50 726	50 579	50 483	46 062	46 750	47 301
Trebišov	43 538	43 611	43 654	61 445	61 614	61 708
Košický kraj	432 082	432 167	432 047	343 427	345 953	347 953

zdroj: www.statistics.sk

Prioritná oblasť: Ľudské zdroje

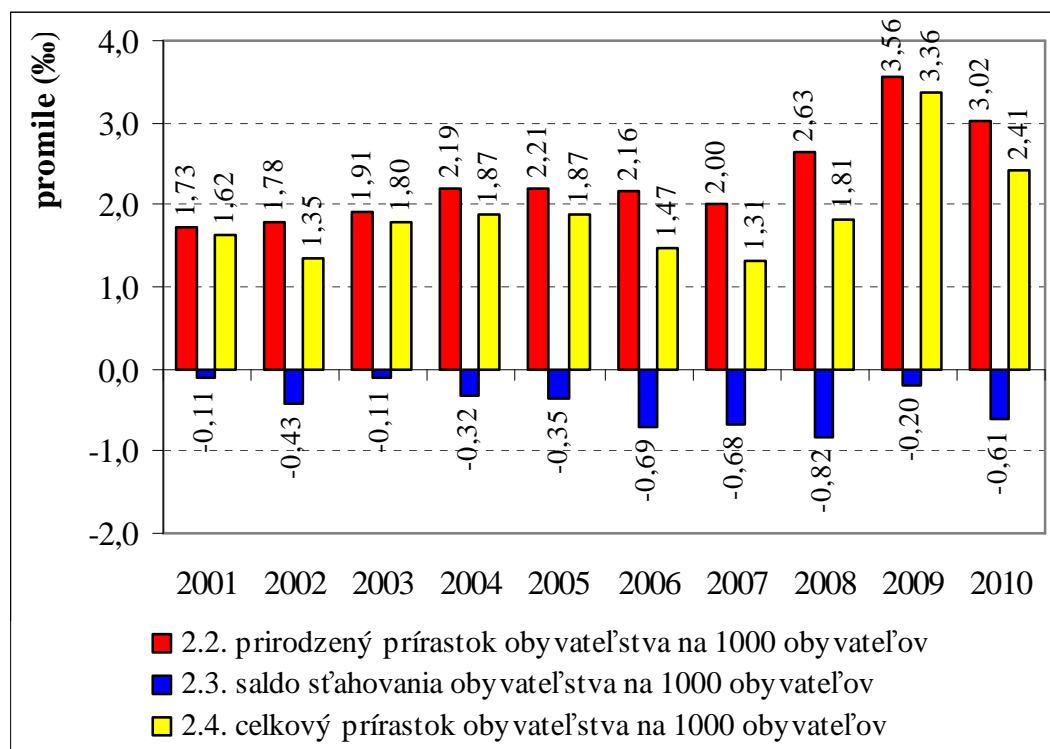
1. Demografia

Indikátor: Prírodný prírastok obyvateľov (prepočet na 1000 obyv.) rok 2010: 3,02 ‰

Prírodným prírastkom pribudlo v kraji 2 353 osôb (3,02 ‰, v priemere za SR iba 1,28 ‰), z toho najviac v okresoch Spišská Nová Ves (701, t.j. 7,18 ‰), v okrese Košice III (6,67 ‰) a v okrese Košice – okolie (461, t.j. 3,98 ‰). Tendencia prírodného prírastku (3,02 ‰) v kraji bola v roku 2010 menej priaznivá, ako v roku 2009 (3,56 ‰), ale priaznivejšia ako v roku 2008 (2,63 ‰). Úmrtím sa znížil počet obyvateľov v kraji o 56 osôb.

V Košickom kraji bol priaznivý vývoj v počte živonarodených detí (oproti roku 2008 sa narodilo viac o 451 detí). V kraji v roku 2010 bolo **9 875 živonarodených detí** (12,67 ‰), čo bolo viac ako v priemere za SR (11,12 ‰). Najviac **živonarodených detí na 1000 obyv.** bolo v okresoch Spišská Nová Ves (1 508 detí, t.j. 15,45 ‰), v okrese Gelnica (15,36 ‰) a v okrese Košice-okolie (1 580 detí, t.j. 13,64 ‰). V rokoch 2008 – 2010 bol **počet živonarodených detí vyšší ako počet zomretých o 2 353 osôb.**

Graf č. 1: Prírodný prírastok, celkový prírastok obyvateľstva a saldo sťahovania v prepočte na 1000 obyvateľov (‰)

Indikátor: Saldo sťahovania obyvateľstva na 1000 obyvateľov rok 2010: - 0,61 ‰

Saldo sťahovania (graf č. 1) v roku 2010 v Košickom kraji bolo pasívne, vystaňovanie bolo vyššie ako pristaňovanie a v prepočte na 1000 obyvateľov bolo na úrovni - **0,61 ‰** a migráciou sa počet obyvateľov Košickom kraji **znížil o 473 osôb**. Míusové saldo sťahovania v porovnaní s rokom 2008 pokleslo (v roku 2008 bolo na úrovni -635 osôb, t.j. - 0,82 ‰).

Kladné saldo sťahovania (tab. č.2) mali okresy Košice okolie (5,77 ‰), Košice IV (2,16 ‰), okres Sobrance (1,90 ‰) a Rožňava. **Vyššie pasívne saldo sťahovania** ako priemer kraja bol najmä v okresoch Košice III (-9,36 ‰), Košice II (-3,85‰) a okres Košice I (-3,12 ‰). Prírastok obyvateľstva sťahovaním v okrese Košice-okolie ovplyvňuje aj **proces suburbanizácie**, ktorý prebieha najmä medzi mestom Košice a okresom Košice okolie.

Tab. č. 2: Vývoj salda sťahovania obyvateľstva v Košickom kraji na 1000 oby. (‰)

Územie	2008	2009	2010
Slovenská republika	1,31	0,81	0,62
Košický kraj	-0,82	- 0,20	- 0,61
Gelnica	-0,58	- 0,64	- 2,17
Košice I	-4,91	-2,21	- 3,12
Košice II	-4,14	-0,51	- 3,85
Košice III	-9,87	-11,52	- 9,36
Košice IV	-1,53	0,70	2,16
Košice – okolie	5,74	4,57	5,77
Michalovce	-1,39	-0,01	- 1,08
Rožňava	-0,82	-0,21	0,05
Sobrance	3,15	2,89	1,90
Spišská Nová Ves	-1,50	-2,12	- 2,52
Trebišov	0,51	-0,14	- 0,74

zdroj: www.statistics.sk

Z iných krajov SR sa pristaňovalo 1 873 osôb a zo zahraničia 582 osôb (156 z ČR). Z kraja sa vystaňovalo do zahraničia 160 osôb a do iných krajov SR 2 768 osôb.

Celkove možno konštatovať, že v porovnaní s rokom 2008 klesol počet vystaňovaných do zahraničia o 46 osôb a nepatrne poklesol aj počet vystaňovaných v rámci SR (o 31 osôb). Z hľadiska vystaňovania zhoršila sa situácia najmä v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica, zlepšila sa situácia v okrese Košice IV, pasívne saldo sťahovania sa znížilo najmä v košických okresoch, aj v okrese Michalovce.

Veková štruktúra obyvateľstva v Košickom kraji je priaznivá, počet obyvateľov v predproduktívnom veku je vyšší, ako v poproduktívnom veku.

Tab. č. 3: Vývoj vekovej štruktúry v Košickom kraji (% z celku)

Veková kategória	2008	2009	2010
Predproduktívny vek 0 – 14 roční	17,5	17,5	17,5
Produktívny vek 15 - 64 roční	71,3	71,2	71,1
Poproduktívny vek 65 a viac roční	11,2	11,4	11,4
Index starnutia (metodika EÚ)	64,04	65,04	65,28

zdroj: www.statistics.sk

Index starnutia (podľa ŠÚ SR) (muži 60+ a ženy 55+) dosiahol v Košickom kraji v priemere 115,57 a v porovnaní s priemerom SR (141,68) je priaznivejší. Index starnutia bol vyšší ako priemer kraja najmä v okresoch Košice IV (195,42) a Košice I, z mimokošických

okresov v okrese Sobrance 147,02. Priaznivejšie výsledky z hľadiska veku boli vykázané v okresoch Spišská Nová Ves (85,61), Košice-okolie (92,51) a Gelnica (97,57).

Priemerný vek v Košickom kraji je priaznivejší, ako v priemere SR, keď dosiahol hodnotu **37,42** (priemer SR 38,73). Vyšší priemerný vek ako priemer kraja bol v okresoch Košice IV (40,86) a Košice I (39,30).

Stredná dĺžka života pri narodení má stúpajúci trend, priaznivejšia je u žien (78,05 rokov) ako u mužov (70,54 rokov).

Indikátor: Celkový prírastok obyvateľstva na 1000 obyvateľov (‰) rok 2010: 2,41 ‰

Celkový prírastok obyvateľov (tab. č. 4, graf č. 1) v roku 2010 bol v počte **1 880 osôb (2,41 ‰, v priemere za SR iba 1,91 ‰)**. Vyšší priemerný prírastok ako priemer kraja bol v okresoch Košice-okolie (+1 130 obyvateľov, t.j. 9,75 ‰) a Spišská Nová Ves (+ 455 osôb, t.j. 4,66 ‰) najmä vplyvom vyššieho prirodzeného prírastku obyvateľov. K celkovému úbytku na 1000 oby. došlo v okresoch Košice I (- 151 osôb, t.j. -2,24 ‰), Košice III (-80 osôb, t.j. -2,69 ‰. a v okrese Sobrance (-0,39 ‰)

Tab. č. 4: Vývoj celkového pohybu obyvateľstva na 1000 obyvateľov (‰)

Územie	2008	2009	2010
SR	2,08	2,34	1,91
Košický kraj	1,81	3,36	2,41
Gelnica	4,17	3,45	2,39
Košice I	-4,54	-0,09	-2,24
Košice II	-0,35	3,91	0,89
Košice III	-4,65	-4,43	- 2,69
Košice IV	-1,87	0,78	2,94
Košice – okolie	9,78	10,65	9,75
Michalovce	1,01	2,48	0,78
Rožňava	-1,54	-0,05	0,00
Sobrance	1,34	0,34	-0,39
Spišská Nová Ves	5,04	5,57	4,66
Trebišov	2,02	2,31	1,30

zdroj: www.statistics.sk

2. Trh práce a sociálne štatistiky

Prioritná oblasť: Zamestnanosť

Počet pracujúcich osôb v Košickom kraji podľa výberového zisťovania pracovných síl v roku 2010 bol **293,8 tis. osôb**. Na počte pracujúcich SR sa kraj podieľal 12,7 %. **Oproti roku 2009 zamestnanosť v Košickom kraji poklesla (index 96,5)**.

Indikátor: Miera zamestnanosti 15+ podľa VZPS, rok 2010: 45,8 %
muži 52,1 %, ženy 40,0 %

Miera zamestnanosti vo vekovej kategórii 15+ v roku 2010 v Košickom kraji **dosiahla 45,8 %**, vyššia bola u **mužov (52,1 %) ako u žien (40,0 %)** (tab. č. 5).

Miera zamestnanosti 15+ vyjadruje zamestnanosť osôb starších ako 15 rokov a bola mierne nižšia, ako miera zamestnanosti osôb vo veku 15 – 64 rokov. Je to ovplyvnené nižším počtom zamestnaných osôb vo vyšších vekových kategóriách, čo je typické aj pre Košický

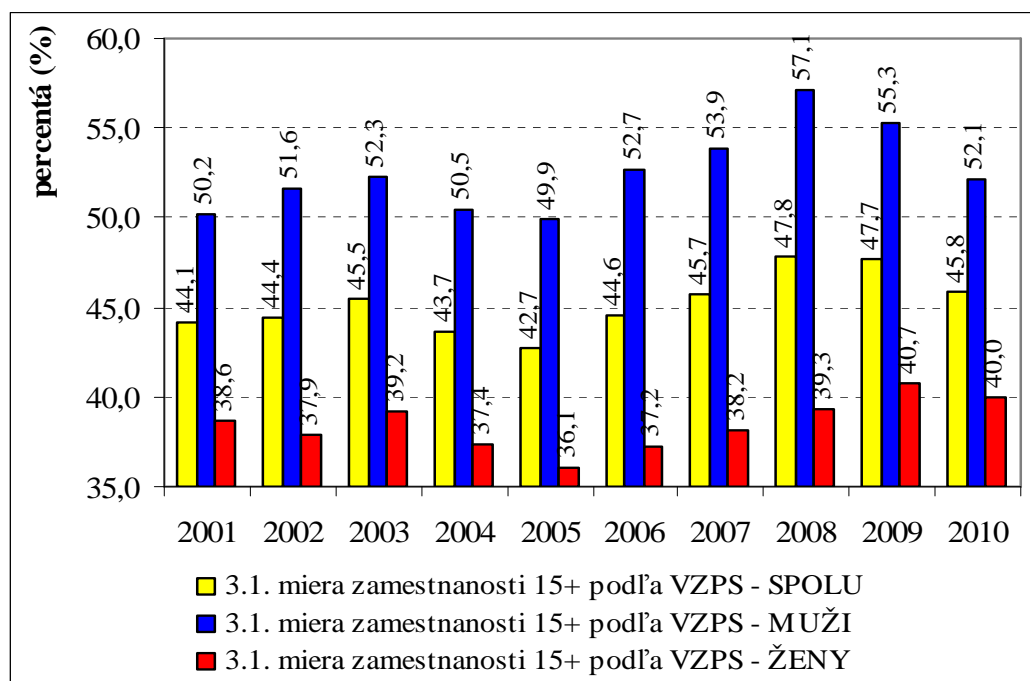
kraj. Vývoj miery zamestnanosti v Košickom kraji bol dynamickejší, ako v priemere za SR, Košický kraj však **dosahoval hodnoty pod priemerom SR, čo je ovplyvnené nižším počtom pracujúcich z počtu obyvateľov kraja a vyššou mierou nezamestnanosti** (graf č. 2).

Tab. č. 5: Bilancia ekonomickej aktivity vo vekovej kategórii 15+ (%)

SR, kraj	Miera zamestnanosti 15+				
	2006	2007	2008	2009	2010
SR spolu	51,2	52,3	53,7	51,8	50,5
muži	59,9	61,1	62,6	60,4	58,2
ženy	43,2	44,2	45,5	43,8	43,4
Košický kraj	44,6	45,7	47,8	47,7	45,8
muži	52,7	53,9	57,1	55,3	52,1
ženy	37,2	38,2	39,3	40,7	40,0

zdroj: www.statistics.sk

Graf č. 2: Vývoj miery zamestnanosti osôb vo veku 15+ (VZPS)

Indikátor: Miera zamestnanosti 15 – 64, muži a ženy VZPS rok 2010: 53 % muži 58,2 %, ženy 47,9 %

Miera zamestnanosti 15 – 64 v Košickom kraji v roku 2010 dosiahla **53,0 % a oproti roku 2009 poklesla (55,1 %), aj roku 2008 (55,3 %)**. U mužov miera zamestnanosti v tejto vekovej kategórii bola **58,2 % a u žien 47,9 %**.

Miera zamestnanosti mala v Košickom kraji v rokoch 2006 – 2009 mierne stúpajúci trend, ale bola **nižšia, ako priemerná miera zamestnanosti v SR**. V roku 2010 sa v porovnaní s rokom 2008 v Košickom kraji zaznamenal pokles miery zamestnanosti. V SR v roku 2010 bola miera zamestnanosti na úrovni 58,8 %, v Košickom kraji poklesla na 53,0 % (tab. č. 6)

Medzi priemerom za SR a Košickým krajom sú **väčšie rozdiely najmä v miere zamestnanosti žien** (graf č. 3). Miera zamestnanosti žien v Košickom kraji v roku 2006 bola v porovnaní so SR nižšia až o 7,6 percentuálnych bodov. Do roku 2010 sa tento rozdiel síce

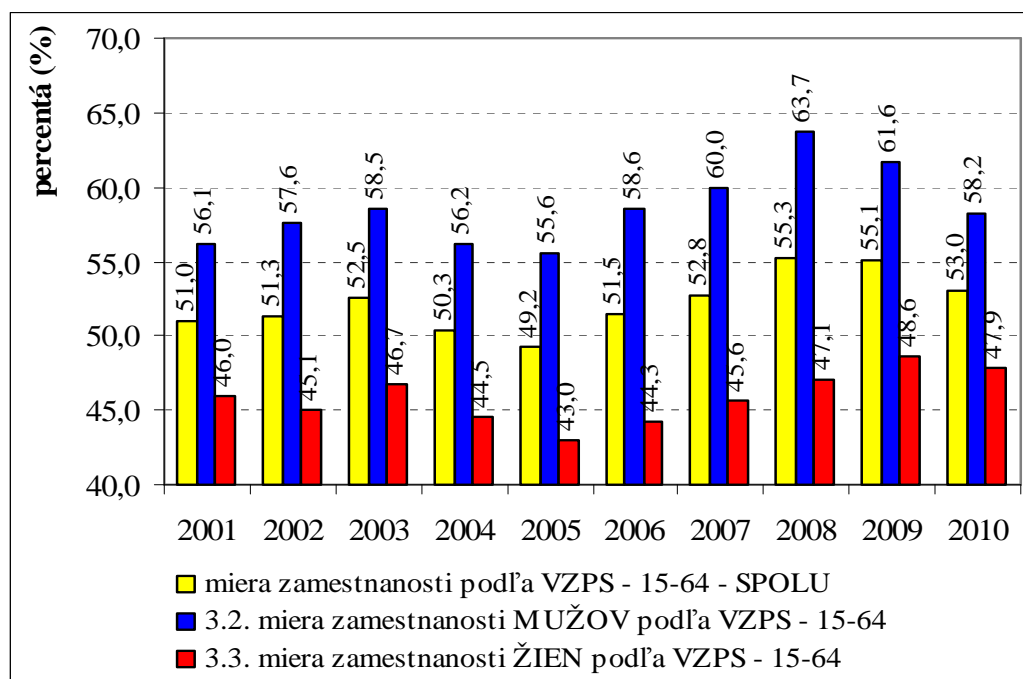
znižil, ale v Košickom kraji miera zamestnanosti žien dosiahla 47,9 % a bola o 4,4 perc. bodov nižšia, ako v priemere za SR (tab. č. 6).

Tab. č. 6: Bilancia ekonomickej aktivity obyvateľstva, miera zamestnanosti 15 – 64 roční v %

SR, kraj	Miera zamestnanosti 15-64				
	2006	2007	2008	2009	2010
SR spolu	59,4	60,7	62,3	60,1	58,8
muži	67,0	68,4	70,0	67,6	65,2
ženy	51,9	53,1	54,6	52,8	52,3
Košický kraj spolu	51,5	52,8	55,3	55,1	53,0
muži	58,6	60,0	63,7	61,6	58,2
ženy	44,3	45,6	47,1	48,6	47,9

zdroj: www.statistics.sk

Graf č. 3: Vývoj miery zamestnanosti osôb vo veku 15 – 64 (VZPS), muži a ženy

Priemerný evidenčný počet zamestnancov **podľa VZPS** (vr. zamestnancov pracujúcich v zahraničí, podľa SK NACE) v roku 2010 v Košickom kraji **za podniky s počtom 20 a viac zamestnancov** dosiahol 165 069 osôb. V roku 2010 v porovnaní s rokom 2009 mierne vzrástol (index 102,9). Z **výrobných odvetví** najvyššia zamestnanosť bola v priemysle spolu (46 808 osôb, t.j. 28,3 %), z toho v priemyselnej výrobe pracovalo 37 872 osôb. Na druhom mieste boli **služby** - doprava a skladovanie s počtom 16 322 osôb, ďalej v zdravotníctve 14 206 osôb a vo veľkoobchode, maloobchode a oprave motorových vozidiel (12 965 osôb). V **nevýrobných odvetviach** vo verejnej správe, obrane a povinnom sociálnom zabezpečení pracovalo 20 579 osôb a vo vzdelávaní 20 169 osôb. Najmenej osôb pracovalo v ťažbe a dobývaní (983) a vo finančných a poisťovacích činnostiach (1 827 osôb).

Z hľadiska okresov **najviac zamestnancov v priemyselnej výrobe pracovalo v okresoch Košice II** (12 340, Košice IV (3 360), Košice – okolie (3 312), Michalovce (6 504) a Rožňava (1 984). V doprave a skladovaní najviac zamestnancov pracovalo v okresoch Trebišov (3 700) a Košice I (3 808).

Ludské zdroje a zamestnanosť v PHSR KSK, čo sa urobilo, resp. pripravuje :

- **Spracovanie stratégie financovania projektov zamestnanosti zameraných na tvorbu nových pracovných miest s cieľom dosiahnutia stavu plnej zamestnanosti**
Plnenie: KSK v nadväznosti na zverejnenú výzvu v rámci ROP v súčasnosti pripravuje projektovú žiadosť s cieľom získania finančných prostriedkov na vypracovanie stratégie zameranej na dosiahnutie dôstojného a kvalitného života deklasovaných skupín obyvateľov. Projektová žiadosť bude predložená v rámci výzvy ROP - opatrenie 4.1d-2012/01
- **Vytváranie nástrojov miestnej samosprávy pre komunitnú prácu**
Plnenie: Odbor krízového riadenia, BOZP a KR KSK sa sústredil na budovanie partnerstiev v sociálne vylúčených spoločnostiach. Aktivity boli zamerané na odkrývanie kapacít ľudských zdrojov a sieťovanie významných partnerských organizácií. KSK podporil tvorbu partnerstiev pre oblasť Spiš, Gemer a okres Trebišov. Pokračujeme v sieťovaní a tvorbe partnerstiev v okrese Košice-okolie, Michalovce a Sobrance.
- Pre koordináciu aktivít v rámci Košického kraja sme vytvorili odborný poradný orgán predsedu KSK – Radu Rómov. Súbežne sa pripravujú výstupy do oblasti zamestnanosti, zamestnateľnosti, vzdelávania a ochrany zdravia
- **Tvorba sociálnych podnikov a sociálnych inkubátorov; Plnenie:** Problémom pri zakladaní sociálnych podnikov podporovaných z fondov EÚ boli najmä chýbajúce jednoznačné legislatívne podmienky a **právne rámce zo strany EK a ich dodržiavanie na vnútroštátnej úrovni tak, aby nedochádzalo k porušovaniu zásad hospodárskej súťaže** i poskytovanej výšky štátnej pomoci. V prípade vyriešenia tohto problému KSK bude aktivitu realizovať.

**Indikátor: Miera nezamestnanosti podľa VZPS, muži, ženy, rok 2010: 18,3 %
muži: 20,3%, ženy 15,7 %**

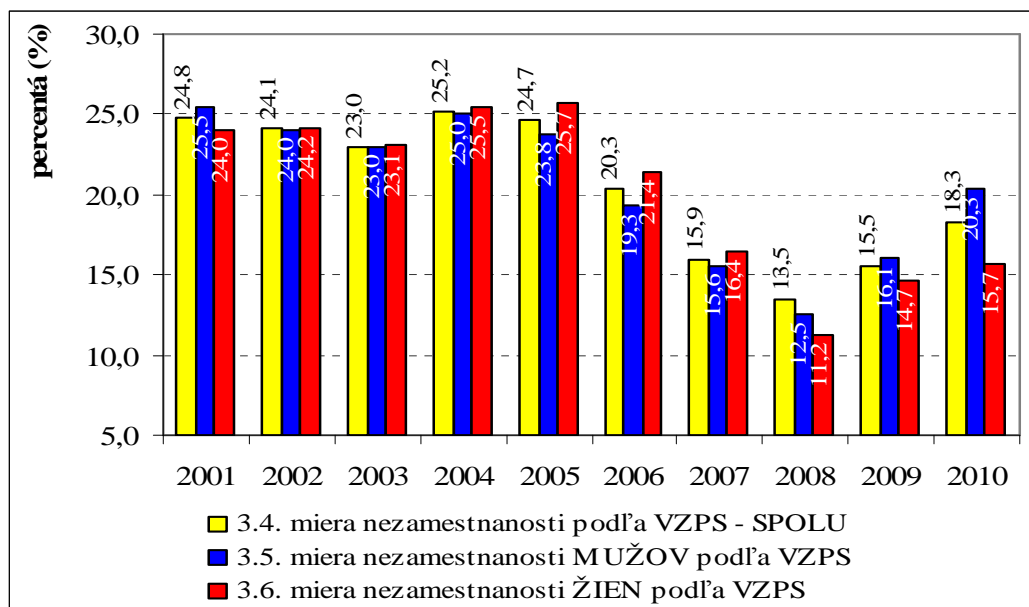
Miera nezamestnanosti v Košickom kraji podľa výberového zisťovania pracovných síl v roku 2010 (tab. č. 7) **dosiahla 18,3 %**, oproti celoslovenskému priemeru bola vyššia o 3,9 percentuálneho bodu. Vyššia miera nezamestnanosti bola u **mužov 20,3 %** (priemer SR 14,2 %), miera nezamestnanosti **žien dosiahla 15,7 %** a tiež bola vyššia ako priemer SR (14,6 %) – graf č. 4.

Tab. č. 7: Vývoj miery nezamestnanosti (podľa VZPS) v SR a v Košickom kraji

Územie	2006	2007	2008	2009	2010
SR	13,3	11,0	9,6	12,1	14,4
muži	12,2	9,8	8,4	11,4	14,2
ženy	14,7	12,5	11,0	12,9	14,6
Košický kraj	20,3	15,9	13,5	15,5	18,3
muži	19,3	15,6	12,5	16,1	20,3
ženy	21,4	16,4	11,2	14,7	15,7

zdroj: www.statistics.sk

Graf č. 4: Vývoj miery nezamestnanosti mužov a žien podľa VZPS

Počet nezamestnaných v Košickom kraji podľa VZPS v roku 2010 bol **65,8 tis. osôb** (tab. č. 8). Kraj sa na počte nezamestnaných SR podieľal 16,9 %. Najviac nezamestnaných bolo vo vekovej kategórii **25 – 34 rokov** (17,9 tis. osôb), resp. **35 – 44 rokov** (15,6 %).

Tab. č. 8: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo – nezamestnaní podľa vekových skupín (VZPS) v rokoch 2007 – 2010 v tis. osobách

Veková skupina	2007 spolu	muži	ženy	2008 spolu	muži	ženy	2009 spolu	muži	ženy	2010 spolu	muži	ženy
spolu	54,7	30,1	24,6	47,2	24,8	22,4	55,8	32,4	23,4	65,8	40,9	24,9
15-24	13,6	8,7	4,9	10,1	6,0	4,1	11,5	6,3	5,2	13,1	9,5	3,6
25 - 34	15,1	8,8	6,3	12,7	6,5	6,2	15,0	10,0	5,0	17,9	11,6	6,3
35 - 44	12,2	6,5	5,7	11,5	5,8	5,8	14,1	7,7	6,4	15,6	8,4	7,2
45 - 54	11,4	4,5	6,9	10,6	5,0	5,5	11,9	6,7	5,1	14,5	8,5	6,0
55 +	2,4	1,6	0,8	2,3	1,4	0,9	3,3	1,6	1,7	4,8	3,0	1,8

zdroj: www.statistics.sk

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa počtu **disponibilných uchádzačov o zamestnanie** – rok 2010 (tab. č. 9):

Podľa počtu **disponibilných uchádzačov** o zamestnanie (UPSVAR), v Košickom kraji bolo evidovaných **61 435 uchádzačov o zamestnanie**. Celoslovenskú úroveň Košický kraj prekročil o 4,32 perc. bodu pri medziročnom poklese miery nezamestnanosti o 0,52 bodu.

Najvyššia miera nezamestnanosti bola v **okresoch Rožňava (26,82 %), Trebišov (24,62 %), Košice – okolie (21,27 %), Sobrance (20,34 %)**. Každý piaty ekonomicky aktívny obyvateľ bol nezamestnaný aj v **okresoch Gelnica, Košice-okolie a Sobrance**.

V štruktúre evidovaných nezamestnaných v Košickom kraji bolo **33 180 žien (46,2%)**. Počet zdravotne postihnutých uchádzačov o zamestnanie dosiahol 1 909 osôb. **Počet uchádzačov o zamestnanie z radov absolventov všetkých typov škôl dosiahol 4 808 osôb (6,7 %)**.

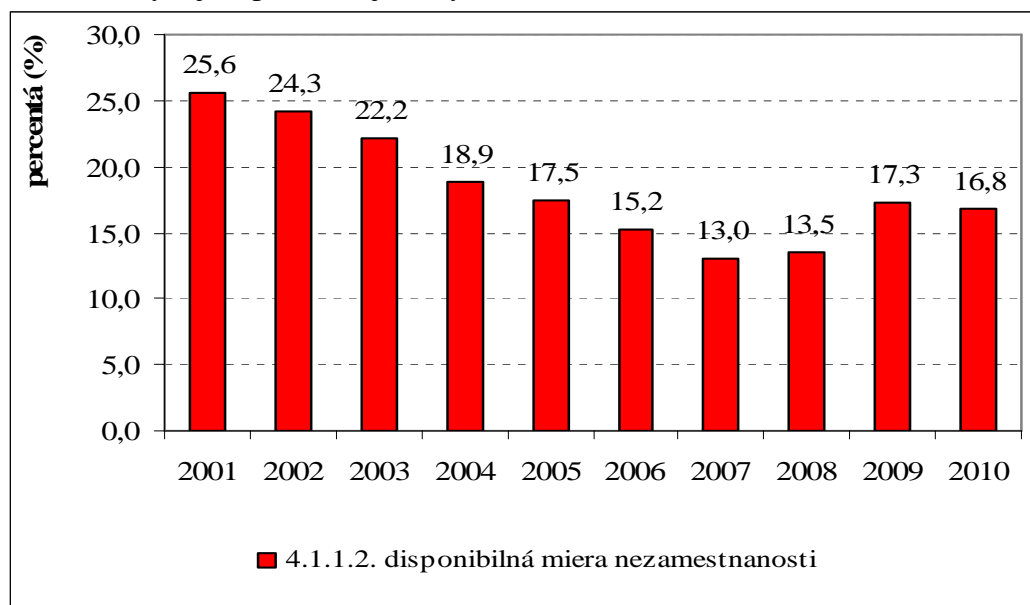
Tab. č. 9: Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných a miery nezamestnanosti podľa počtu disponibilných evidovaných nezamestnaných

Okres, kraj,	2007	2008	2009	2010
--------------	------	------	------	------

SR	dispon. UoZ	miera nezam.	dispon. UoZ	miera nezam.	dispon. UoZ	miera nezam.	dispon. UoZ	miera nezam.
Gelnica	2 112	15,63	2 209	16,51	2 963	21,94	2 792	19,14
KE I	1 712	5,85	1 797	6,01	2 490	8,09	2 581	8,07
KE II	2 643	7,43	2 723	7,56	3 747	9,87	3 747	9,27
KE III	1 123	6,66	1 008	6,00	1 585	9,22	1 517	8,59
KE IV	1 489	5,54	1 615	5,89	2 278	7,82	2 330	7,82
Košice-okolie	8 053	16,52	8 468	17,37	10 692	21,71	10 941	21,27
Michalovce	7 101	15,01	7 062	14,95	8 792	18,32	8 647	17,21
Rožňava	5 897	20,14	6 331	21,74	8 183	27,75	8 432	26,82
Sobrance	1 776	16,59	1 713	16,09	2 103	20,66	1 999	20,34
Sp. N. Ves	4 299	10,77	4 549	11,43	6 563	16,14	6 938	16,28
Trebišov	8 615	18,60	9 132	19,80	11 336	25,24	11 649	24,42
Košický kraj	44 820	13,02	46 607	13,50	60 732	17,30	61 435	16,78
SR	207 863	7,99	218 920	8,39	335 490	12,66	334 903	12,46

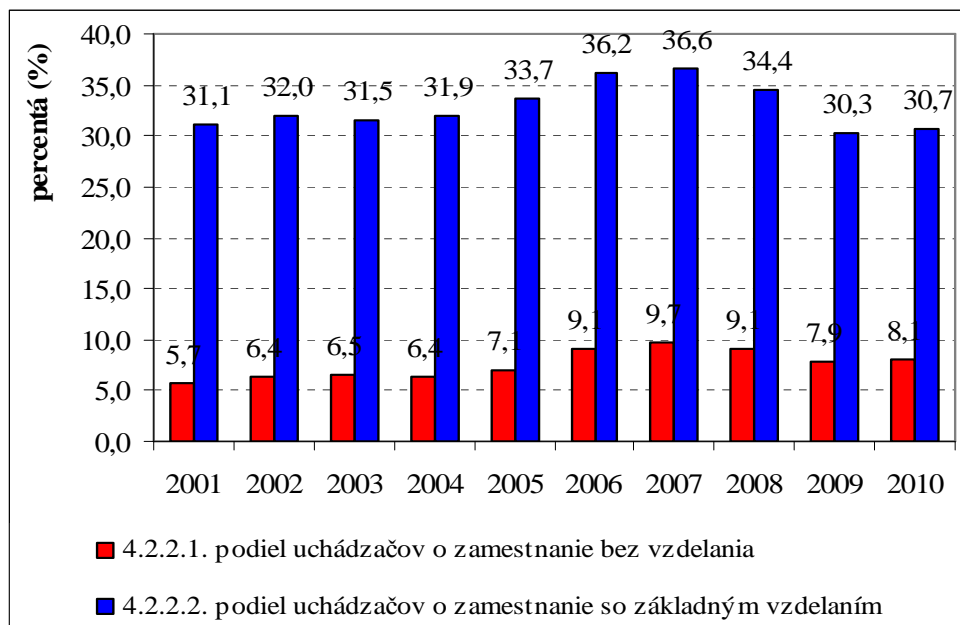
zdroj: www.statistics.sk

Graf č. 5: Vývoj disponibilnej miery nezamestnanosti

Z hľadiska **dosiahnutého stupňa vzdelania** tvorili najväčšiu **30,7 % skupinu uchádzači s ukončeným základným vzdelaním** (graf č. 6). Vyučení uchádzači o zamestnanie tvorili 29,2 %, s **úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou 13,7 %**, s **úplným stredným vzdelaním s maturitou 8,8 %**, **vysokoškolsky vzdelaní uchádzači o zamestnanie 4,6 %**. V evidencii uchádzačov o zamestnanie bolo aj 47 osôb s vedeckým vzdelaním.

Graf č. 6: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania

Štruktúru uchádzačov o zamestnanie podľa prevažujúcej činnosti organizácie, v ktorej naposledy pracovali, bola nasledovná: **najvyšší podiel 27,7 % tvorili osoby z priemyselnej výroby**, za nimi s podielom **12,9 % boli uchádzači z odvetvia obchodu a 12,5 % tvorili uchádzači z verejnej správy, obrany a povinného sociálneho zabezpečenia**, za nimi nasledovali nezamestnaní z odvetvia **stavebníctva (11,6 %)** a z **poľnohospodárstva a lesníctva (7,4 %)**.

Miera nezamestnanosti podľa VZPS v roku 2011 sa oproti roku 2010 ešte zvýšila a dosiahla **19,6 %**. Miera nezamestnanosti v Košickom kraji prevýšila priemer SR o 6,1 percentuálneho bodu (SR 13,5 %). Miera nezamestnanosti u **mužov** dosiahla **až 20,2 %**. U **žien** bola nižšia a dosiahla **18,8 %**.

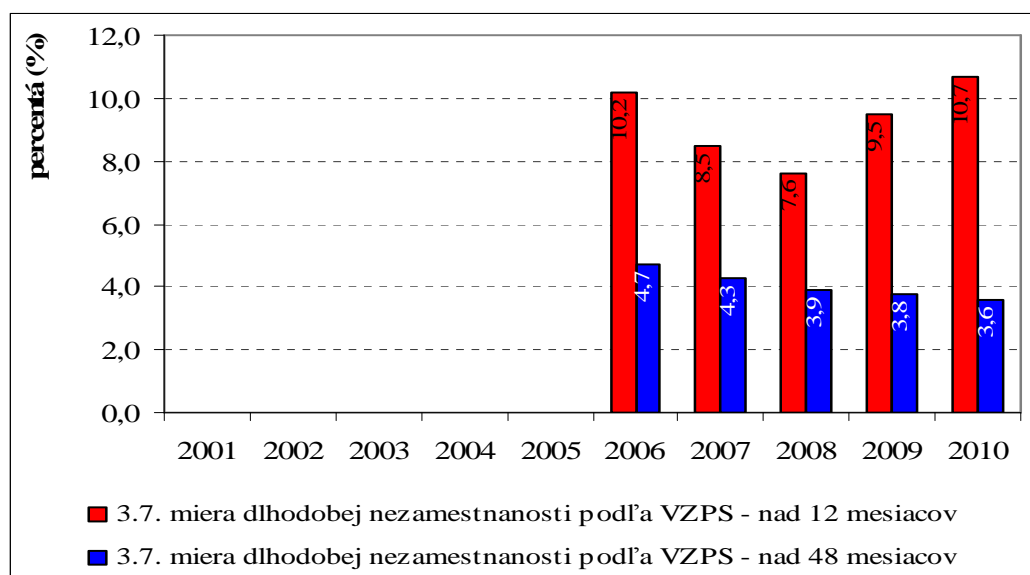
Indikátor: Miera dlhodobej nezamestnanosti podľa VZPS

V Košickom kraji bolo z počtu evidovaných nezamestnaných evidovaných **dlhšie ako 12 mesiacov 39 282 nezamestnaných** (54,6 % z celkového počtu uchádzačov) a dlhšie ako 48 mesiacov **13 297 nezamestnaných** (18,5 %). Najviac dlhodobo evidovaných nezamestnaných bolo v okresoch Trebišov, Košice-okolie, Michalovce, Rožňava.

Miera dlhodobej nezamestnanosti podľa VZPS v roku 2010 dosiahla u uchádzačov o zamestnanie evidovaných dlhšie ako 12 mesiacov 10,7 % a evidovaných nad 48 mesiacov 3,6 % (graf č. 7).

V prepočte na 1000 obyvateľov počet evidovaných nezamestnaných s dĺžkou evidencie nad 48 mesiacov v Košickom kraji dosiahol **17,0 % a bol vyšší ako v priemere za SR (9,8 %)**. **Najvyšší počet dlhodobo evidovaných nezamestnaných nad 48 mesiacov bol v okresoch Rožňava (37 %), Trebišov (25 %), Sobrance (24 %)** a v ďalších (tab. č.10).

Graf č. 7: Vývoj miery dlhodobej nezamestnanosti (VZPS) v Košickom kraji (%)

Tab.č. 10: Vývoj dlhodobej nezamestnanosti podľa počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie

Okres, kraj	Počet UoZ 2010	2008		2009		2010		na 1000 obyv. ‰
		nad 12 mesiacov	nad 48 mesiacov	nad 12 mesiacov	nad 48 mesiac.	nad 12 mesiacov	nad 48 mesiac.	
Gelnica	3 303	1 324	694	1 649	720	1 963	707	22,8
Košice I	2 939	698	272	874	255	1 075	227	3,4
Košice II	4 055	1 078	386	1 275	333	1 536	291	3,6
Košice III	1 695	368	147	500	138	653	125	4,2
Košice IV	2 636	618	263	833	238	1 056	203	3,6
Košice- okolie	11 877	4 814	2 610	5 827	2 583	6 424	2 447	21,1
Michalov.	11 169	4 685	2 148	5 681	2 170	6 374	2 249	20,4
Rožňava	9 115	3 906	2 167	4 852	2 169	5 839	2 301	37,1
Sobrance	2 476	1 125	591	1 291	582	1 453	569	24,7
Spišská Nová Ves	9 300	2 922	1 533	3 493	1 523	4 718	1 548	15,8
Trebišov	13 308	4 856	2 579	6 940	2 625	8 191	2 630	25,0
Košický kraj	71 873	26 394	13 390	33 215	13 336	39 282	13 297	17,0
SR	381209	107 523	52 815	140 116	53 320	184 694	53 340	9,8

zdroj: www.statistics.sk

Hlavné príčiny vzniku nezamestnanosti :

1. odvetvová štruktúra – nerovnomerné rozmiestnenie pracovných príležitostí v regiónoch, nízky počet vytváraných pracovných miest, monoindustriálne okresy (Gelnica, Sobrance, Rožňava), poľnohospodársky orientované okresy (Trebišov, Košice-okolie)
2. zaostávanie technickej, najmä dopravnej infraštruktúry (diaľničné prepojenie východ – západ)
3. nerovnováha na trhu práce, rušenie pracovných miest z dôvodu problémov v odbyte, nevytváranie nových a nedostatok voľných pracovných miest, zaostávanie vo

vybavenosti informačnými technológiami a z toho vyplývajúca nižšia informovanosť o pracovných príležitostiach

4. nedostatočne využívaný potenciál kraja (napríklad rozvoj cestovného ruchu a služieb)
5. previazanosť tvorby pracovných miest na nedostatok kapitálových zdrojov u podnikateľov (nižšia dostupnosť úverov)
6. európska hospodárska kríza, návrat pracovných síl zo zahraničia
7. klesajúci dopyt po tovaroch a službách (stagnácia výroby a odbytu, peniaze nemajú kolobeh, znižuje sa počet zamestnancov)
8. prechod z jedného ekonomického systému na druhý, organizačné a štrukturálne zmeny, dopad na pokles počtu zamestnancov)
9. podpora zahraničného kapitálu, neplnenie podmienok vyplývajúcich zo zmluvy o tvorbe nových pracovných miest
10. nemotivujúci sociálny systém, strata pracovných návykov, neochota pracovať
11. nízka kvalifikácia zamestnanca, odborná nepripravenosť resp. nedostatočné prepojenie vzdelávania na odvetvovú štruktúru, nedostatok pracovných miest vyžadujúcich vyššiu kvalifikáciu
12. neochota cestovať za prácou, zlé podmienky a nízka mobilita pracovných síl a z neho vyplývajúca nízka flexibilita trhu pracovných miest - nemotivačne nastavený systém poistenia v nezamestnanosti, existencia čiernej práce
13. sezónny charakter niektorých prác (stavebníctvo, poľnohospodárstvo...)
14. spolitizovaná privatizácia a nejasné vlastnícke vzťahy, ktoré nemotivujú vlastníkov k lepšiemu a efektívnejšiemu využívaniu zdrojov

Dopady nezamestnanosti, ktoré sa prejavili v Košickom kraji:

- pokles tvorby HDP na obyvateľa
- zhoršenie kúpnej sily obyvateľstva a tým pokles dopytu
- pokles životnej úrovne obyvateľstva
- zhoršenie zdravotného stavu (privatizácia zdravotníckych zariadení, rast cien za zdravotnícke služby)
- zhoršenie rodinných vzťahov, zvyšovanie neistoty v zamestnaní
- nárast kriminality najmä u nízkopríjmových skupín obyvateľstva

Vývoj na trhu práce – hromadné prepúšťania - podklady z Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v Košickom kraji:

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice

V územnej pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice (patria sem okresy Košice I-IV a okres Košice-okolie) sa v roku 2010 realizovalo **15 hromadných prepúšťaní**.

Sedem hromadných prepúšťaní bolo ukončených v rámci verejnej správy, v textilnej výrobe, vo výrobe obkladačiek a dlaždíc, v strojárenskej výrobe, v odvetví stavebných hmôt a vo výrobe ostatných elektrických zariadení. Realizácia hromadného prepúšťania pokračovala aj v roku 2011 v šiestich spoločnostiach, **a to v stavebníctve, štátnej správe, v tlačiarenských činnostiach, výrobe stavebných hmôt, v nákladnej železničnej doprave, v prepravných a pomocných činnostiach.**

Dôvody nahlásených hromadných prepúšťaní :

- **Organizačné zmeny a nadbytočnosť** v dôsledku krízy
- **Zrušenie zamestnávateľa** alebo jeho časti
- Pretrvávajúca **zlá ekonomická situácia** a **pokles zákaziek, recesia stavebnej výroby a výroby stavebných materiálov, pozastavenie výstavby diaľnic,** pokles zákaziek

v strojárenskej výrobe, **pokles zákaziek a odbytu textilných firiem**, likvidácia spoločnosti z dôvodu nedostatku zákaziek

Na zmiernenie dopadov hromadného prepúšťania boli prijaté nasledovné **opatrenia**:

Zo strany zamestnávateľa: Rokovania so zamestnávateľmi s podobným výrobným programom o možnosti zamestnať zamestnancov na podobných pracovných pozíciách; Spolupráca s úradom práce pri umiestňovaní ohrozených zamestnancov

Zo strany Úradu práce sociálnych vecí a rodiny: Skupinové a individuálne; Možnosť účasti zamestnancov na výberových konaniach organizovaných úradom práce, poskytnutie prehľadu voľných pracovných miest; Informačné stretnutia, resp. výberové konania pre zamestnávateľov s podobným výrobným zameraním, ktorí nahlásili voľné pracovné miesta; Zriadenie vysunutých pracovísk priamo u zamestnávateľa

Celkovo bolo **v rámci hromadného prepúšťania k 31.12.2010 v okresoch Košice I-I-IV. a Košice-okolie ohrozených pracovných miest v počte 2 061, celkom bolo zrušených 1 555 pracovných miest, do evidencie bolo zaradených 740 uchádzačov o zamestnanie.**

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava:

Útlm výroby, ukončenie prevádzky spoločnosti Siderit v Nižnej Slanej, prepúšťanie i návrat uchádzačov o zamestnanie zo zahraničia spôsobili výrazný nárast miery evidovanej nezamestnanosti. Popri tom neustále klesal počet voľných pracovných miest, obmedzovali sa pracovné možnosti v zahraničí, spomaľoval sa odtok z evidencie. Po prudkom prepade v posledných dvoch rokoch znamenal rok 2010 čiastočnú stabilizáciu na pracovnom trhu, avšak **mierne ekonomické oživenie sa na trhu práce prejavilo len veľmi slabo**. Výrazný problém regionálneho trhu práce v okrese Rožňava z hľadiska jeho štruktúry predstavuje **vysoký podiel dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie**.

U tejto skupiny nezamestnaných je problémom **nízke vzdelanie**. Kým u celkového počtu evidovaných v roku 2010 **75,6 % nemalo maturitu**, v segmente dlhodobo evidovaných uchádzačov **nad 12 mesiacov** tento podiel sa zvýšil na **82,3 %**, u evidovaných nad 24 mesiacov na **86,5 %** a nad 48 mesiacov až na **90, 9%**. Pri súčasnej situácii na trhu práce v okrese je **problematické vytvoriť pracovné miesta pre túto kategóriu, nakoľko zamestnávateľia zväčša požadujú kvalifikovanejšiu a vzdelanejšiu pracovnú silu**. Z analýzy vyplynulo, že medzi **nižším vzdelaním, chýbajúcou kvalifikáciou a vylúčením z trhu práce je jednoznačná súvislosť**, nakoľko vyššia úroveň vzdelania rozširuje možnosti na trhu práce. V tejto kategórii prevažuje **rómske etnikum s vysokou nezamestnanosťou a nízkou vzdelanostnou úrovňou**.

Hlavné faktory zaostávanie okresu Rožňava a vysokej úrovne nezamestnanosti :

- nepriaznivý demografický vývoj
- národnostne zmiešané územie s osobitným **problémom rómskeho etnika, ktoré má prevažne nízke vzdelanie**
- **dopravná, informačná izolovanosť okresu**
- štrukturálna nerovnováha na trhu práce - **nerentabilné odvetvia s problémom nadbytočnosti bývalých zamestnancov**
- **nevyužívané miestne prírodné podmienky** pre rozvoj nadväzujúcich odvetví

Obzvlášť v období krízy sa prejavuje **nedostatočná schopnosť regionálnej ekonomiky vytvárať ekonomické podmienky pre dlhodobé zvyšovanie počtu nových produktívnych pracovných miest, ktoré by prevyšovali počet zaniknutých pracovných miest**. Súvisí to s nízkou ekonomickou efektívnosťou a zaostalosťou štruktúry ekonomiky Rožňavského regiónu, čo v konečnom dôsledku vyúsťuje do problémov na trhu práce.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov:

Hromadné prepúšťanie:

- v roku 2010 – nahlásené prepúšťanie v odvetví železničná doprava; **dôvody:** organizačné zmeny, nadbytočnosť
- v roku 2011 – nahlásené 1 prepúšťanie v odvetví školstva: **dôvod:** zrušenie zamestnávateľa

V priebehu roka 2010 - 2011 pribudli do evidencie úradu práce uchádzači o zamestnanie, ktorí pracovali v odvetviach:

- automobilový priemysel – tvorba káblových zväzkov
- odevný priemysel
- železničná doprava
- štátna správa a samospráva

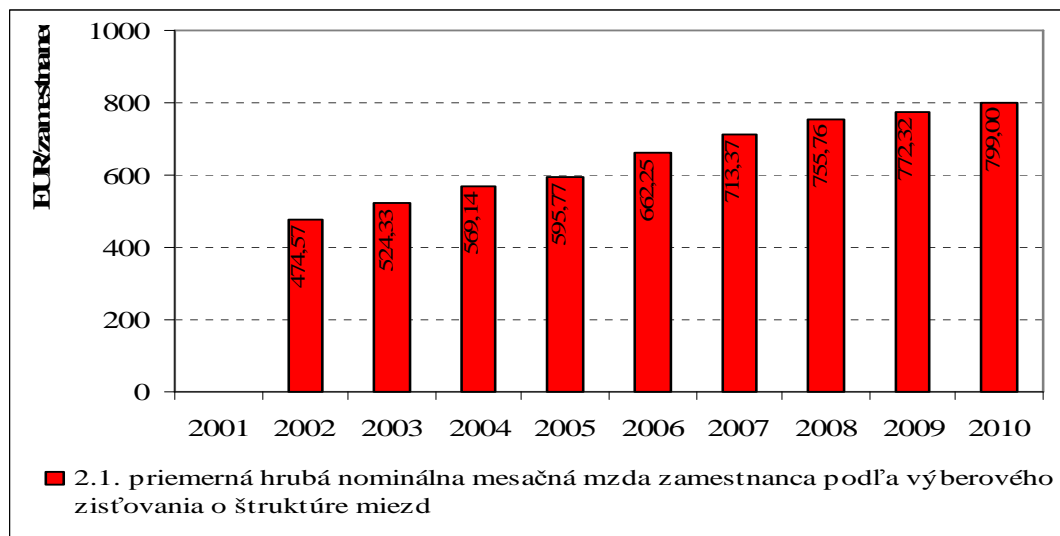
V porovnaní s mierou nezamestnanosti SR je miera nezamestnanosti v okrese Trebišov veľmi vysoká s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných. **Značná časť nezamestnaných s dĺžkou evidencie nad 12 mesiacov sa vyznačuje nízkym stupňom vzdelania a chýbajúcimi pracovnými zručnosťami, s veľmi malou úspešnosťou a vyhliadkami pre umiestnenie na trhu práce.** Podiel tejto skupiny evidovaných nezamestnaných na celkovom počte v roku 2010 bol vyšší ako 60 %. V porovnaní s rokom 2008 podiel dlhodobo evidovaných nezamestnaných v priemere vzrástol o takmer 5 %, čo predstavuje o 2 673 viac evidovaných nezamestnaných, ktorí sú v evidencii nezamestnaných dlhšie ako 12 mesiacov.

Indikátor: Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda zamestnanca podľa VZPS o štruktúre miezd (v Eur), rok 2010: 799 Eur

Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda zamestnanca (graf č. 8) v roku 2010 dosiahla **799 Eur**. V porovnaní s rokom 2008 bola vyššia o 5,7 %. V porovnaní s priemerom SR (831 Eur) bola hrubá nominálna mesačná mzda zamestnanca v Košickom kraji **nižšia o 32 Eur**.

Vyššia ako priemer za kraj bola hrubá nominálna mesačná mzda okrem odvetvia **informácií a komunikácie (1 392 €)** aj **v dodávkach dektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (1 218 €)**. Nižšia ako priemer kraja bola najmä **v ubytovacích a stravovacích službách (479 €), administratívnych a podporných činnostiach, v poľnohospodárstve a i.**

Graf č. 8: Vývoj priemernej hrubej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca (VZPS)

Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda v porovnaní s rokom 2008 **poklesla** v niektorých odvetviach, a to: poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov, stavebníctvo, ako aj finančné a poisťovanie činnosti (finančné činnosti však vykazujú vyššiu priemernú hrubú mzdu, ako je priemer kraja), činnosti v oblasti nehnuteľností a v odvetví umenia, zábavy a rekreácie. **Vzrástla** však vo vyššom počte odvetví, najviac v informačných a komunikačných činnostiach (index 121,0), v dodávkach elektriny, plynu, pary, studeného vzduchu (116,9), vo verejnej správe, obrane, povinnom sociálnom zabezpečení (116,2) a v ďalších (tab. č.11).

Tab. č. 11: Vývoj priemernej hrubej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v Košickom kraji podľa VZPS (v Eur) v odvetvovej štruktúre

Ukazovateľ	2008	2009	2010	Index 2010/2008
Košický kraj spolu	755,74	772,32	799,00	105,7
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	672	617	644	95,8
Ťažba a dobývanie	854	853	874	102,3
Priemyselná výroba	872	828	893	102,4
Dodávka elektriny, plynu, pary, studeného vzduchu	1 042	1 198	1 218	116,9
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd	731	777	808	110,5
Stavebníctvo	877	812	803	91,6
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motor. vozidiel	670	709	725	108,2
Doprava a skladovanie	719	755	749	104,2
Ubytovacie a stravovacie služby	449	456	479	106,7
Informácie a komunikácia	1 150	1 253	1 392	121,0
Finančné a poisťovacie činnosti	1 254	1 119	1 140	90,9
Činnosti v oblasti nehnuteľností	749	654	676	90,2
Odborné, vedecké a technické činnosti	907	920	907	100,0
Administratívne a podporné služby	558	544	634	113,6
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	722	857	839	116,2
Vzdelávanie	625	673	688	110,0
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	668	720	750	112,2
Umenie, zábava a rekreácia	609	606	598	98,2
Ostatné činnosti	450	580	665	147,8

zdroj: www.statistics.sk

Čisté mesačné príjmy domácností v Košickom kraji v roku 2010 dosiahli **322,07 Eur** a oproti priemeru SR boli nižšie o **26,9 Eur** (tab. č. 12). Čisté mesačné príjmy domácností boli každoročne nižšie, ako priemer SR, avšak v rokoch 2009 a 2010 sa mínusový rozdiel, t.j. zaostávanie sa zvýšilo.

Tab. č. 12: Čisté mesačné príjmy domácností v Eur

Územie	2006	2007	2008	2009	2010
SR	285,97	320,43	352,22	350,61	348,95
Košický kraj	269,57	304,87	340,95	331,15	322,07
Rozdiel +,-	- 16,4	- 15,6	- 11,3	- 19,46	- 26,9

zdroj: www.statistics.sk

Čisté peňažné výdavky domácností v Košickom kraji v roku 2010 boli na úrovni 286,55 Eur a boli nižšie ako priemer SR o 21,2 Eur (tab. č. 13). Výdavky domácností v Košickom kraji boli každoročne nižšie ako priemer SR. **V rokoch 2009 a 2010 však mínusový rozdiel vo výške príjmov bol vyšší, ako mínusový rozdiel vo výške výdavkov.**

Tab. č. 13: Čisté peňažné výdavky domácnosti

Územie	2006	2007	2008	2009	2010
SR	280,61	304,16	324,69	306,62	307,76
Košický kraj	262,56	279,93	305,26	308,38	286,55
Rozdiel +,-	- 18,1	- 24,23	- 19,43	- 17,6	- 21,21

zdroj: www.statistics.sk

Indikátor: Osoby v hmotnej núdzi (% podiel osôb), rok 2010: 5,53 %

Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi spolu so spoločne posudzovanými fyzickými osobami v roku 2010 mal v porovnaní s rokom 2009 **narastajúci charakter** (graf. č. 9), pričom nárast počtu poberateľov a spoločne posudzovaných osôb bol zaznamenaný v priebehu celého roka. **Uvedený počet poberateľov a spoločne posudzovaných osôb bol v roku 2010 najvyšší od roku 2007.** Rovnako **narastajúca tendencia bola zaznamenaná aj v celkovej sume dávok v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi**, vyplatených v jednotlivých mesiacoch roka 2010 v porovnaní s rokom 2009, ktorý priamo úmerne súvisí s **narastajúcim počtom poberateľov dávok v hmotnej núdzi a príspevku k dávkam.**

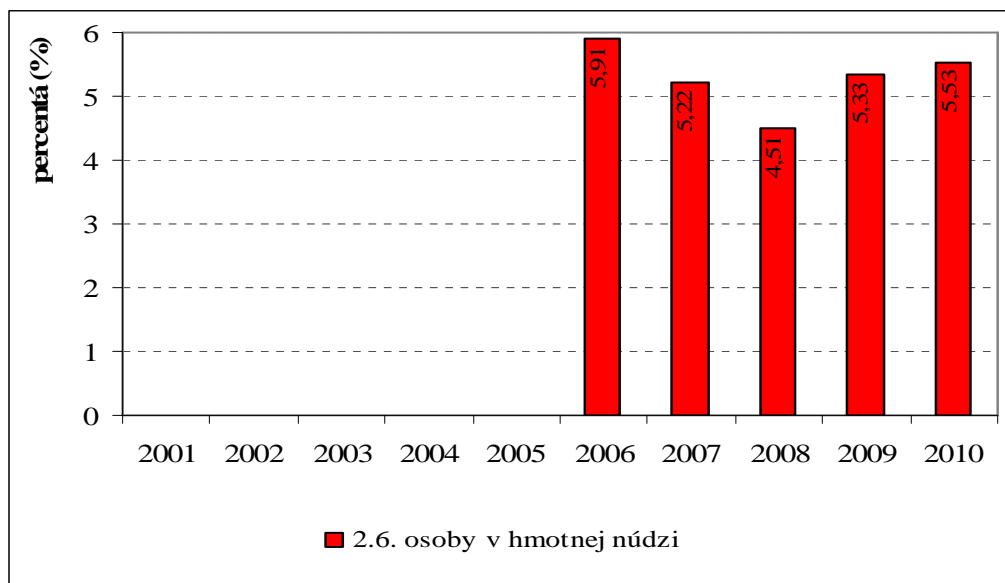
Košický kraj sa na počte poberateľov dávky v hmotnej núdzi v SR podieľal v roku 2010 22,6 %. Najvyšší počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi bol v okresoch Trebišov, Rožňava, Michalovce, Košice-okolie (tab. č. 13a).

Tab. č. 13a: Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevku k dávke z počtu obyvateľov (%)

	Počet poberateľov dávok osoby			Podiel poberat. %	Počet poberateľ. osoby	Podiel poberat. %	Počet poberateľ. osoby	Podiel poberat. %
	2006	2007	2008	2008	2009	2009	2010	2010
Gelnica	1 745	1 565	1 386	4,4	1 581	5,0	1 693	5,38
Košice I	2 478	2 166	1 746	2,6	2 016	3,0	2 001	2,98
Košice II	2 918	2 604	2 245	2,8	2 616	3,2	2 736	3,38
Košice III	1 199	989	790	2,6	941	3,2	929	3,14
Košice IV	2 534	2 212	1 899	3,4	2 162	3,9	2 184	3,88
Košice-okolie	6 673	5 952	5 033	4,4	6 202	5,4	6 440	5,54
Michalovce	6 539	6 051	5 288	4,8	6 250	5,7	6 421	5,83
Rožňava	5 360	4 975	4 529	7,3	5 489	8,9	5 924	9,58
Sobrance	2 025	1 704	1 519	6,5	1 691	7,3	1 733	7,46
Sp. N. Ves	4 452	3 957	3 461	3,6	4 203	4,3	4 716	4,82
Trebišov	9 764	8 227	7 046	6,7	8 340	7,9	8 344	7,92
Košický kraj	45 687	40 402	34 942	4,5	41 491	5,3	43 121	5,53
SR	212 516	182 479	153 516	2,8	179 910	3,2	190 391	.

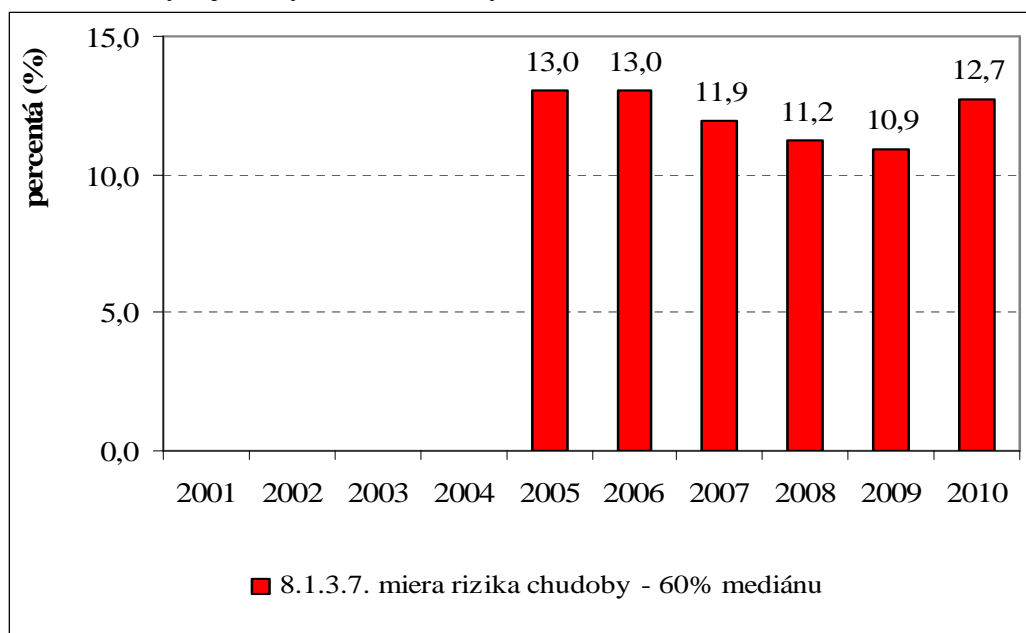
Zdroj: UPSVAR SR

Graf č. 9: Vývoj podielu osôb v hmotnej núdzi z celkového počtu obyvateľov (%)

Miera rizika chudoby (tab. č. 14) mala v Košickom kraji stúpajúci trend, v roku 2010 dosiahla úroveň 12,7 % a bola vyššia ako priemer za SR (SR 12,0 %). Výraznejšie stúpla v roku 2010 v porovnaní s rokom 2009. Počet osôb **pod hranicou chudoby – 60 % mediánu sa v kraji zvýšil z 84,6 tis. osôb na 99,1 tis. osôb**, t.j. o 14,5 tis. osôb. (index 117,1)

Graf č. 10: Vývoj miery rizika chudoby – 60 % mediánu

Tab. č.14: Príjmy a životné podmienky domácností v Košickom kraji

ukazovateľ	2006		2007		2008		2009		2010	
	KE kraj	SR	KE kraj	SR	KE kraj	SR	KE kraj	SR	KE kraj	SR
Celkový disponibilný príjem domácnosti €/mesiac	381	401	425	438	460	479	517	524	530	565

Osoby pod hranicou chudoby – 60 % mediánu (osoby)	99824	627600	91756	566485	87081	587616	84610	594119	99082	650732
Miera rizika chudoby – 60 % mediánu (%)	13,0	11,6	11,9	10,5	11,2	10,9	10,9	11,0	12,7	12,0

zdroj: www.statistics.sk

Prioritná oblasť: Veda, výskum, inovácie

Indikátor: Podiel celkových výdavkov na výskum a vývoj z HDP, rok 2009: 0,414 %

Výdavky na výskum a vývoj v roku 2010 v Košickom kraji dosiahli 52 507 tis. Eur a v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa zvýšili (graf č. 11). Vo výške výdavkov na vedu a výskum v porovnaní s inými kraji SR bol Košický kraj na 2. mieste za Bratislavským krajom.

Napriek zvýšeniu výdavky na výskum a vývoj z HDP boli nízke, v roku 2009 boli na úrovni 0,414 % z HDP (tab. č. 15).

V roku 2010 najviac výdavkov na výskum a vývoj v Košickom kraji bolo smerovaných do technických vied (26 814,4 tis. Eur, t.j. 51,1 %), na druhom mieste do prírodných vied (10 620,9 tis. Eur, t.j. 20,2 %). Najmenej finančných prostriedkov smerovalo do lekárskejších a farmaceutických vied (1 737,7 Eur, t.j. 3,3 %).

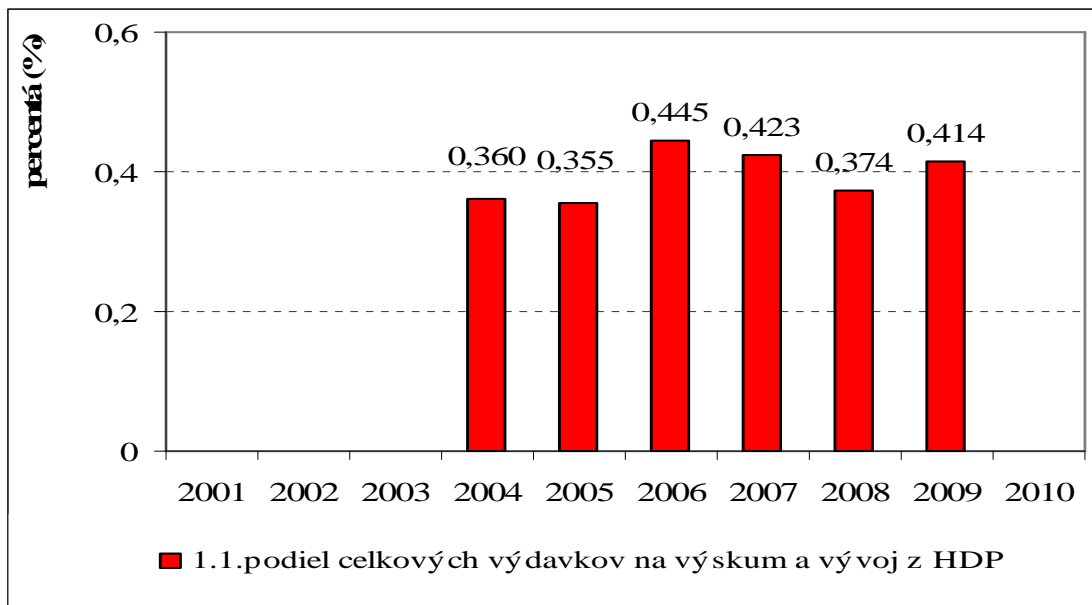
Výdavky na vedu a výskum v Košickom kraji na 1 obyvateľa v roku 2010 činili 67,32 Eur. V priemere v SR na 1 obyvateľa pripadli výdavky na vedu a výskum vo výške 76,60 Eur, t.j. v Košickom kraji výdavky na vedu v prepočte na obyvateľa boli nižšie o 9,28 Eur.

Tab. č. 15: Vývoj výdavkov na výskum a vývoj – Košický kraj v tis. Eur

ukazovateľ	2007	2008	2009	2010
Výdavky na výskum a vývoj	30 694 682	29 528 746	29 044 334	52 507 710
Regionálny HDP v mil.Eur konv. v b.c.	7 242,214 000	7 896,078 000	7 007,291 000	.
Podiel z HDP v %	0,423	0,374	0,414	

zdroj: www.statistics.sk

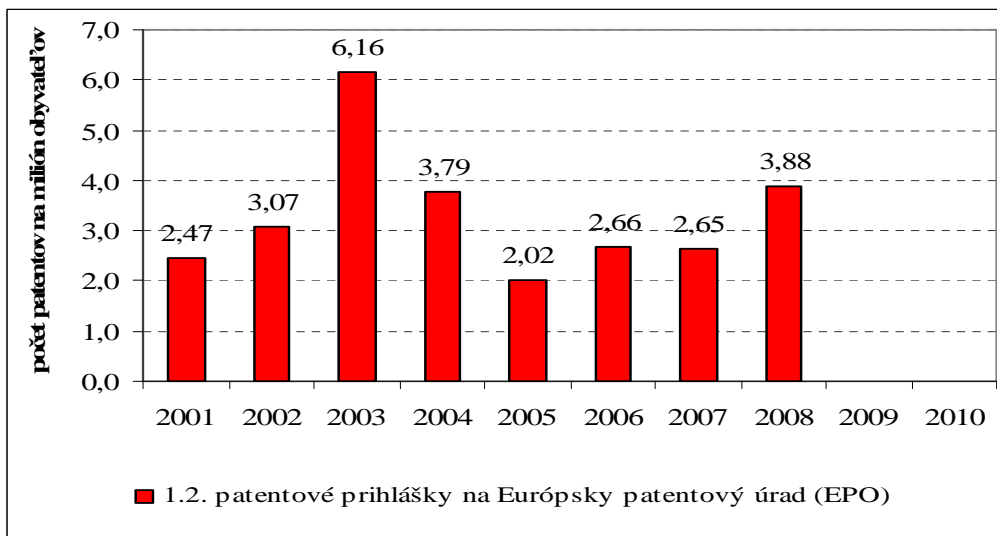
Graf č.11: Vývoj podielu celkových výdavkov na výskum a vývoj z HDP

Indikátor: Patentové prihlášky na Európsky patentový úrad

V Košickom kraji v roku 2008 na 1 mil. obyvateľov pripadlo 3,88 patentov. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi počet patentov od roku 2005 sa zvyšoval (graf. č. 12).

Graf č. 12: Patentové prihlášky na Európsky patentový úrad

Znalostná ekonomika v PHSR KSK, čo sa urobilo resp. pripravuje :

- Vznik IT klastra

Aktivita sa realizuje v rámci IT Valley, zameranie na 3 oblasti: vzdelávanie, inovácie, investície

- Vznik vedecko-technologického parku

Plnenie: Vypracovali sme urbanistickú štúdiu vedecko-technologického parku v priemyselnej zóne Kechnec a pripravujeme zadanie pre štúdiu uskutočniteľnosti VTP parku. Zároveň Technická univerzita Košice a Univerzita P. J. Šafárika Košice pripravili projektovú žiadosť do prvého kola výzvy pre zriadenie vedeckého parku. V prípade, že

v rámci prvého kola budú žiadatelia úspešní, očakávame, že aj v spolupráci s KSK sa kompletná žiadosť spracuje v I. polroku 2012.

- **Spracovanie inovačnej stratégie KSK**

Plnenie: RIS KSK bola v Zastupiteľstve KSK schválená v apríli 2008, pravidelne 1x ročne sa vyhodnocuje. RIS sa naplňa prostredníctvom realizácie akčného plánu. KSK na základe aktivít stanovených v RIS realizuje projekt KNOWBRIDGE.

Vzhľadom k tomu, že vláda SR v roku 2011 pripravila zásadné zmeny v oblasti inovácií, t.j. program Minerva 2.0 a program Fénix, budeme nútení naše pôvodné projekty RIC a RMC prepracovať v súlade s novou politikou v oblasti inovácií. Budeme to realizovať prostredníctvom novej RIS 2012 – 2020, ktorú pripravujeme.

- **Zlepšenie efektívnosti a súdržnosti politík vedy a výskumu na európskej, národnej a regionálnej úrovni**

Plnenie: KSK je partnerom v rámci medzinárodného projektu OCOPOMO. Projekt je zameraný na „modelovanie politík“, na proces prípravy a spracovania stratégií a politík s organizáciami verejnej správy v rámci strategického plánovania. V súčasnosti KSK a región Campania testuje iteratívny proces identifikácie parametrov modelov politík z naratívnych scenárov, vrátane vytvárania a simulácie modelov politík (so zameraním na ich možné následky a vplyvy, vrátane identifikácie neočakávaných a nepredpokladaných stavov).

Indikátor: Účasť dospelých vo veku 25 – 64 rokov na vzdelávaní a odbornom vzdelávaní (%)

Plnenie indikátora nie je dostupné

3. Školstvo

Materské školy:

V Košickom kraji v roku 2010 bolo 440 materských škôl (tab. č. 16), prevažne štátnych. Ich počet sa takmer nezmenil, **každoročne však klesá počet zapísaných detí do materských škôl**. Na jednu školu pripadalo 42 detí. Z počtu škôl bolo 84 % so slovenským vyučovacím jazykom, 12,5 % s maďarským vyučovacím jazykom.

Tab. č.16: Vývoj počtu materských škôl a počet zapísaných detí

Druh školy	Počet škôl			Počet zapísaných detí		
	2008	2009	2 010	2008	2009	2 010
Košický kraj	442	443	440	19 270	18 782	18 610
Štátne	428	428	425	18 637	18 167	18 011
Súkromné	4	5	5	144	151	147
Cirkevné	10	10	10	489	464	452

zdroj: www.statistics.sk

V Košickom kraji bolo v roku 2010 **318 základných škôl** (tab. č. 17), ktoré navštevovalo 69 616 žiakov. Na jednu školu v priemere pripadlo 219 žiakov. Prevažovali štátne základné školy, v ktorej na jednu školu pripadalo 221 žiakov (v súkromnej 170 a v cirkevnej 190 žiakov). Prevažná časť škôl bola so slovenským vyučovacím jazykom (84 %), s maďarským vyučovacím jazykom bolo 43 škôl (10 %). Zo štátnych základných škôl **predčasne odišlo 11,3 % žiakov**, zo súkromných škôl 8 % žiakov a z cirkevných 11,8 % žiakov.

Tab. č. 17: Vývoj počtu základných škôl a počtu žiakov

Druh školy	Počet škôl			Počet žiakov			Odchod žiakov zo škôl		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2 010
Košický kraj	320	319	318	70 319	70 218	69 616	9 413	8 335	7 836
Štátne	299	297	295	66 360	66 119	65 346	8 872	7 815	7 380
Súkromné	6	6	7	925	1 053	1 191	111	95	97
Cirkevné	15	16	16	3 034	3 046	3 049	430	425	359

zdroj: www.statistics.sk

Stredné školy:

Sieť stredných škôl tvoria gymnáziá, stredné odborné školy, spojené školy a konzervatóriá. Stredné školy poskytujú stredné odborné vzdelanie, úplné stredné vzdelanie, úplné stredné odborné vzdelanie a vyššie odborné vzdelanie. Pripravujú žiakov na výkon povolání a činností v technických odboroch (strojárstvo, automobilizmus, hutníctvo, elektrotechnika, drevospracujúci priemysel a i.), v informačných technológiách, v stavebníctve, v poľnohospodárstve, v službách, logistike, v ekonomických činnostiach, v cestovnom ruchu, ako aj na štúdium na vysokých školách.

Gymnáziá

V Košickom kraji v roku 2010 bolo **36 gymnázií** (oproti roku 2007 zníženie o 1 gymnázium). Prevažovali štátne gymnáziá, ktorých bolo 24, z toho 14 bolo 8-ročných. Súkromných gymnázií bolo 6, rovnako aj cirkevných. Z uvedeného počtu boli **4 bilingválne gymnáziá – v Košiciach** (2 - anglický jazyk, 1 - francúzsky jazyk a 1 - španielsky jazyk).

Vo všetkých typoch škôl (podľa zriaďovateľa) **počet žiakov v rokoch 2008 – 2010 poklesol (index 90,0)** (tab. č. 18). Na počte žiakov **prevažoval počet dievčat (57,7 %)**. Najviac žiakov navštevovalo štátne gymnáziá (82,5 %). V roku 2010 bolo **2 989 absolventov gymnázií** (denné štúdium), **z toho 1723 dievčat (57,6 %)**.

Tab. č. 18: Vývoj počtu žiakov a absolventov v gymnáziách – denné štúdium

Územie/ ukazovateľ	Počet žiakov			Počet absolventov		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Kraj spolu	14 721	14 013	13 252	2 706	2 812	2 989
Muži	6 263	5 937	5 606	1 171	1 126	1 266
ženy	8 458	8 076	7 646	1 535	1 686	1 723
štátne	12 263	11 619	10 930	2 317	2 376	2 576
súkromné	702	707	682	76	54	74
cirkevné	1 756	1 687	1 640	313	382	339

zdroj: www.statistics.sk

Mierne klesol počet stredných odborných škôl (tab. č. 19). Počet žiakov, teda aj počet absolventov na stredných odborných školách má **klesajúcu tendenciu**. Z počtu 24 345 žiakov (**pokles oproti roku 2008 o 1 881 žiakov**) bolo **44,8 % dievčat**.

Tab. č. 19: Vývoj počtu SOŠ, počtu žiakov a absolventov – denné štúdium

Územie/uka zovateľ	Počet škôl			Počet žiakov			Počet absolventov		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Košický kraj	71	69	67	26 226	25 490	24 345	6 713	6 412	6 515
Muži	.	.	.	14 361	14 063	13 427	3 594	3 493	3 590
Ženy	.	.	.	11 865	11 427	10 918	3 119	2 919	2 925

zdroj: www.statistics.sk

V Košickom kraji majú sídlo **4 vysoké školy - Technická univerzita, Univerzita P.J. Šafárika, Veterinárska univerzita a farmácie a Vysoká škola bezpečnostného manažmentu (súkromná)**. V kraji je spolu 17 fakúlt vysokých škôl. Muži prevažujú hlavne v študijných odboroch na Technickej univerzite v Košiciach. Z celkového počtu študentov bolo **48 % žien** (tab. č. 21).

Tab. č. 20: Vývoj počtu študentov a absolventov vysokých škôl

Forma štúdia	Počet študentov I. a II. stupňa			Počet absolventov za kalendárny rok		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Kraj spolu	29 771	30 987	30 157	6 545	8 252	8 644
Denné štúdium	22 238	23 682	23 331	4 566	5 962	6 203
Externé štúdium	7 533	7 305	6 826	1 979	2 290	2 441

zdroj: www.statistics.sk

Mesto Košice je po Bratislavskom kraji 2. najvýznamnejšie vysokoškolské centrum SR.

Univerzity a vysoké školy v Košiciach

Na území Košického kraja sídlia 3 verejné vysoké školy, ktoré majú charakter univerzitných vysokých škôl a 1 súkromná vysoká škola neuniverzitného charakteru. V Košiciach má sídlo aj samostatná fakulta Ekonomickej univerzity Bratislava – Podnikovohospodárska fakulta.

Technická univerzita v Košiciach poskytuje vzdelávanie v študijných programoch všetkých troch stupňov. Má 9 fakúlt (hutnícka, strojnica, elektrotechniky a informatiky, stavebná, ekonomická, výrobných technológií so sídlom v Prešove, umení, letecká a fakulta baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií), ktoré vzdelávajú nielen v technických disciplínach, ale aj v oblasti ekonomických vied, či umenia.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach poskytuje trojstupňové vysokoškolské vzdelávanie na základe najnovších vedeckých poznatkov na 5 fakultách (lekárska, prírodovedecká, právnická, verejnej správy a filozofie).

Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach je jedinou inštitúciou svojho druhu na Slovensku, vzdelávajúca budúcich odborníkov v oblasti veterinárskeho lekárstva. V súčasnosti poskytuje vzdelanie v akreditovaných študijných programoch Všeobecné veterinárske lekárstvo, Hygiena potravín, Kynológia, Bezpečnosť krmív a potravín, Farmácia, Trh a kvalita potravín a Produkčné zdravie zvierat a ochrana životného prostredia

Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach je súkromná vysoká škola zabezpečujúca vysokoškolské štúdium prvého stupňa zameraného na prípravu odborníkov v oblasti ochrany osôb a majetku.

Mestá vyvíjajú iniciatívy pri zriaďovaní **pobočiek vysokých škôl**. V Košiciach je sídlo Podnikovohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave. V Michalovciach v súčasnosti pôsobia pobočky Ekonomickej univerzity v Bratislave – Podnikovohospodárskej fakulty a Trnavskej univerzity – Masmediálnej a zdravotnej fakulty. V Trebišove je pobočka Prešovskej univerzity – Filozofickej fakulty. V Spišskej Novej Vsi sú pobočky Trnavskej univerzity – Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – Ekonomickej fakulty a Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre – Fakulty sociálnych vied. V Rožňave pôsobí Univerzita Pavla Jozefa Šafárika so sídlom v Košiciach – Prírodovedecká fakulta, detašované pracovisko Rožňava.

Tab.č. 21: Počet študentov vysokých škôl podľa fakúlt – Košický kraj – rok 2010

Škola	Fakulta	Počet študentov	Z toho ženy
Technická univerzita Košice	výrobných technológií	1 496	336
	baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií	2 738	1 305
	hutnícka	964	368
	strojnica	2 894	863
	stavebná	1 192	368
	elektrotechniky a informatiky	3 134	346
	ekonomická	1 210	811
	umení	277	136
	letecká	1 262	576
	Spolu Technická univerzita	15 167	5 109
Univerzita P. J. Šafárika Košice	prírodovedecká	1 411	942
	verejnej správy	976	721
	lekárska	2 053	1 473
	právnická	1 459	790
	filozofická	2 270	1 845
	UPJŠ – rektorát	108	34
		Spolu UPJŠ	8 277
Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie Košice	všetky študijné programy	1 941	1 541
		Spolu UVL a F	1 941
Vysoká škola bezpečnostného manažérstva Košice	Fakulta bezpečnostného manažérstva	3 189	1 062
		Spolu VŠBM	3 189
Ekonomická univerzita – Bratislava, Podnikovohospodárska fakulta Košice	Podnikovohospodárska fakulta	1 362	918
Spolu študenti		29 936	14 435

Zdroj: www.uips.sk

Školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja:

Gymnáziá (19) sa nachádzajú v mestách: Gelnica, Košice (7), Moldava nad Bodvou, Michalovce (2), Veľké Kapušany, Rožňava, Spišská Nová Ves (2), Krompachy, Sobrance, Kráľovský Chlmec, Trebišov, avšak gymnáziá sú aj súčasťou Spojených škôl v Sečovciach a v Dobšinej. **Obchodné akadémie** majú sídlo v mestách Košice (2), v Michalovciach, Rožňave, Trebišove. V kraji majú sídlo 4 **zdravotnícke školy**, z toho 2 v Košiciach, jedna v Michalovciach a v Rožňave, **konzervatória** (2) v Košiciach, **Škola úžitkového výtvarníctva** v Košiciach, **Jazyková škola** v Košiciach. **Stredné priemyselné školy a stredné odborné školy** a ich zameranie sú popísané nižšie. Prevažne škôl je v meste Košice, ktoré vzdelávajú žiakov z mesta Košice i celého regiónu Košického kraja.

Stredné odborné školy poskytujú aj možnosť nadstavbového štúdia príslušného zamerania. V nasledujúcom prehľade sú uvedené iba študijné odbory (bez učebných odborov) a bez nadstavbového štúdia):

Zameranie stredných odborných škôl a priemyselných škôl podľa študijných odborov a ich územné rozloženie:

- so sídlom v okrese Gelnica:

- Stredná odborná škola Prakovce

- so sídlom v Košiciach:

- **Stredná priemyselná škola dopravná Košice**
elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách, prevádzka a ekonomika dopravy, technické a infromatické služby, technika a prevádzka dopravy
- **Stredná priemyselná škola elektrotechnická Košice**
Elektrotechnika a informatika, technické lýceum – informačné technológie v podnikovej praxi
- **Stredná priemyselná škola stavebná a geodetická Košice**
Staviteľstvo – pozemné stavby, stavebný manažment, rekonštrukcie a adaptácie budov, záhradná a krajinná tvorba, geodézia, kartografia a kataster
- **Stredná priemyselná škola Košice**
Strojárstvo, hutníctvo, polytechnika, letectvo, životné prostredie, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
Nové študijné odbory: programátor obrábacích a zváracích strojov, mechanik strojov
- **Stredná odborná škola automobilová Košice**
Mechanik počítačových sietí, mechanik elektrotechnik, autoelektronika, silnopráúdová technika, cestná a mestská doprava
- **Stredná odborná škola Košice – Šaca:**
mechanik počítačových sietí, hutník operátor, mechanik strojov a zariadení, mechanik nastavovač, elektrotechnik, programátor obrábacích a zváracích strojov; 5-ročné mechanik – mechatronik; nový študijný odbor: informačné systémy a služby – hospodárske informácie;
- **Stredná odborná škola pošt a telekomunikácií Košice**
Technik informačných a telekomunikačných technológií, poštový manipulant, poštová prevádzka, manipulant poštovej prevádzky a prepravy, elektromechanik
- **Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku Košice**
agropodnikateľ a agropodnikanie, poľnohospodársky manažment, záhradníctvo, sadovnícka a krajinnárska tvorba; nový odbor : obchod a podnikanie – catering,
- **Stredná odborná škola technická Košice**
Mechanik požiarnej techniky, stavebno-inštalračných zariadení, nastavovač, operátor stavebnej výroby, drevárskej a nábytkárskej výroby, ekologických zariadení
Stavebníctvo a stavebná výroba, strojny mechanik oceľových konštrukcií, stolár, knihár, kachliar, krajčír, elektromechanik rozvodných zariadení
- **Stredná odborná škola Ostrovského Košice**
Technické lýceum – realitné maklérstvo, dizajn a tvarovanie dreva, informačné a sieťové technológie, obchodná akadémia, športový manažment
Mechanik počítačových sietí, grafik digitálnych médií, umelecko-remeselné spracovanie dreva, umelecko-remeselné spracovanie kovov, operátor stavebnej výroby, mechanik stavebno-inštalračných zariadení
- **Stredná odborná škola Košice**
obchod a podnikanie, služby v cestovnom ruchu, kozmetička a vizážistka, kozmetik, odevny dizajn
- **Stredná odborná škola Košice**
Hotelová akadémia, škola podnikania, obchodny pracovník, manažment regionálneho cestovného ruchu, čašníik, servírka, kuchár;
- **Stredná odborná škola Grešáková Košice**
Strojárstvo – počítačom riadené konštruovanie, logistika a manažment v cestnej preprave
- **Hotelová akadémia Košice**
Študijné odbory: Hotelová akadémia, čašníik, servírka, kuchár, pracovník marketingu
- **Stredná veterinárna škola Košice - Barca**
Veterinár, veterinárne vzdelávanie a hygiena

- so sídlom v okrese Košice-okolie

- Stredná odborná škola Moldava nad Bodvou - Škola podnikania, technika a prevádzka dopravy

- so sídlom v okrese Michalovce

- **Stredná odborná škola Veľké Kapušany**

- 4 ročné: mechanik elektrotechnik, mechanik strojov a zariadení;
- **Stredná odborná škola obchodu a služieb Michalovce**
Manažment regionálneho cestovného ruchu, služby v cestovnom ruchu, hotelová akadémia, kozmetička a vizážistka, čašník, servírka, hostinský, kaderník
 - **Stredná odborná škola technická Michalovce**
elektrotechnika, prevádzka a ekonomika dopravy – colný deklarant, logistika, sociálno-výchovný pracovník
mechanik: nastavovač, požiarnej techniky, počítačových sietí, elektrotechnik, operátor drevárskej výroby, mechanik stavebnoinštalčných zariadení, mechatronik,
 - **Stredná odborná škola Strážske**
Prevádzka a ekonomika dopravy, škola podnikania, hutníctvo, komerčný pracovník v doprave
- **so sídlom v okrese Rožňava**
- **Spojená škola a Stredná odborná škola Dobšiná**
mechanik elektrotechnik, obchodný pracovník, pracovník marketingu
 - **Stredná odborná škola Rožňava**
mechanik strojov a zariadení, mechanik elektrotechnik – autoelektronika, automatizačná technika, informačná technika, spotrebná elektrotechnika; Nový študijný odbor: grafik digitálnych médií; Novootváraný: mechanik stavebno-inštalčných zariadení
staviteľstvo, požiarňa ochrana, technické a informatické služby v stavebníctve
 - **Stredná odborná škola obchodu a služieb Rožňava**
Študijné odbory: hotelová akadémia, kozmetička a vizážistka, kuchár, čašník, servírka,
 - **Stredná priemyselná škola Rožňava - Stavbár budúcnosti, staviteľstvo – požiarňa ochrana, TIS v stavebníctve**
- **so sídlom v okrese Sobrance**
- **Stredná odborná škola obchodu a služieb Sobrance**
Obchodná akadémia, podnikateľ pre rozvoj vidieka, spoločné stravovanie, kuchár, autoopravár, manažment regionálneho cestovného ruchu, manažér predaja a prevádzky autoservisu
- **so sídlom okrese v Spišská Nová Ves**
- **Technická akadémia Spišská Nová Ves**
Mechatronika, grafické systémy, stavba automobilov, technické lýceum, logistika, elektrotechnika
 - **Stredná priemyselná škola Spišská Nová Ves**
Elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách, geodézia, kartografia a kataster, technické a informatické služby, polytechnika, staviteľstvo, geológia, geotechnika a environmentalistika, geopropagácia krajiny
 - **Stredná odborná škola Spišská Nová Ves**
mechanik elektrotechnik, kozmetik; Stavebné odborné profesie; elektromechanik, kaderník, krajčír, odevná konfekcia, autoopravár, manikér, spracovanie dreva
 - **Hotelová akadémia Spišská Nová Ves**
Hotelová akadémia, manažment regionálneho cestovného ruchu, spoločné stravovanie, prevádzka obchodu, čašník, servírka, kuchár
 - **Stredná odborná škola drevárska Spišská Nová Ves**
Dizajn, propagačné výtvarníctvo, propagačná grafika, tvorba nábytku a interiéru, dizajn a tvarovanie dreva, fotografický dizajn, umelecký rezbár, umelecký čalúnnik a dekoratér; drevárstvo a nábytkárstvo, operátor drevárskej a nábytkárskej výroby, informačné systémy a služby
 - **Stredná odborná škola ekonomická Spišská Nová Ves**
Obchodná akadémia, ekonomické lýceum, agropodnikanie, agroturistika, poľnohospodársky manažment, potravinárstvo – podnikanie v potravinárstve
- **so sídlom v okrese Trebišov**
- **Stredná odborná škola Pribeník:**
agropodnikanie – poľnohospodársky manažment, agropodnikateľ, čašník, servírka, hotelová akadémia, obchodný pracovník;

- **Stredná odborná škola Trebišov**
Učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo, sociálno-výchovný pracovník, animátor voľného času (nový odbor), kozmetička a vizážistka, biotechnológia a farmakológia, hotelová akadémia
- **Spojená škola – Gymnázium a Stredná odborná škola Sečovce**
Mechanik strojov a zariadení, mechanik počítačových sietí, čašník, servírka, strojní mechanik, hostinský;
- **Stredná odborná škola Kráľovský Chlmec**
Mechanik elektrotechnik, obchodná akadémia, kozmetička a vizážistka, komerčný pracovník v doprave, operátor v odevnej výrobe, mechanik strojov a zariadení

Prepojenie stredných odborných škôl na hospodársky profil Košického kraja – tab. č. 22
(prepojenie škôl dopĺňajú centrá odborného vzdelávania, ktoré sú uvedené nižšie):

Tab. č. 22: Prepojenie škôl (bez gymnázií) na odvetvovú štruktúru Košického kraja

Okres, odvetvie	Stredná odborná škola (bez gymnázií)
Gelnica metalurgický, kovospracujúci priemysel, automobilové nadstavby, textilný priemysel, stavebné hmoty, energetika, cestovný ruch, služby	SOŠ – strojárstvo, služby, obchodná akadémia
Košice I – IV kovospracujúci priemysel, metalurgia, potravinárstvo, stavebníctvo, všetky druhy dopravy, logistika, elektrotechnika, energetika, IKT, cestovný ruch, služby	SPŠ – elektrotechnická, dopravná, stavebná a geodetická, strojárka a hutnícka SOŠ, zameranie: automobilová, IKT, hutníctvo, poľnohospodárstvo a agropodnikanie, obchod a podnikanie, strojárstvo, drevárstvo, cestovný ruch, služby, hotelová akadémia, veterinárstvo a i.
Košice – okolie automobilový priemysel, elektrotechnika, strojárstvo, výroba oceľových konštrukcií, poľnohospodárstvo, potravinárstvo, stavebné hmoty, inžinierske prefabrikácie, opravárenská výroba (autobusy), spracovanie dreva, cestovný ruch, služby	SOŠ Moldava – škola podnikania, technika a prevádzka dopravy (okres má dobrú dopravnú dostupnosť z mesta Košice, prevažná časť žiakov študuje v meste Košice)
Michalovce automobilový priemysel, potravinárstvo, strojárstvo, cestovný ruch, chemický priemysel, energetika, poľnohospodárstvo, stavebníctvo, konfekčný priemysel, podlahový a plastový materiál, služby	SOŠ V. Kapušany – elektrotechnika, strojárstvo SOŠ Michalovce – cestovný ruch, služby, hotelová akadémia SOŠ technická Michalovce – elektrotechnika, ekonomika, doprava, logistika, požiarna ochrana, počítačové siete, drevospracujúca výroba SOŠ Strážske – prevádzka a ekonomika dopravy, škola podnikania, hutníctvo
Rožňava ťažobný priemysel, hygienický program, papierenský priemysel, textilný priemysel, hutníctvo, strojárstvo, cestovný ruch, služby	SŠ a SOŠ Dobšiná – elektrotechnika, obchod, marketing SOŠ Rožňava – strojárstvo, elektrotechnika (autoelektronika, automatizačná technika, IKT) SOŠ obchodu a služieb – hotelová akadémia, služby SPŠ Rožňava – stavebníctvo, požiarna ochrana, TIS
Sobrance poľnohospodárstvo, vinárstvo, cestovný ruch,	SOŠ obchodu a služieb Sobrance – obchodná akadémia, podnikateľ pre rozvoj vidieka, služby, autoopravárstvo, cestovný ruch, prevádzka

	autoservisu
Spišská Nová Ves elektrotechnika, strojárstvo, ťažobný priemysel, drevospracujúci priemysel, hutníctvo,	Technická akadémia SNV – mechatronika, graf. systémy, automobily, technické lýceum, logistika, elektrotechnika SPŠ SNV – elektrotechnika v doprave a telek., geodézia, kartografia, kataster, IKT, polytechnika staviteľstvo, geológia, geotechnika, environmentalistika, geopropagácia krajiny SOŠ SNV – elektrotechnika, služby Hotelová akadémia – manažment CR, služby SOŠ ekonomická – obchodná akadémia, agropodnikanie, agroturistika, poľnohospodársky manažment, potravinárstvo
Trebišov strojárstvo, vinárstvo, vidiecky cestovný ruch,	SOŠ Pribeník – agropodnikanie, hotelová akadémia SOŠ Trebišov (+Viničky) – učiteľstvo a vychovávateľstvo, sociálny pracovník, animátor voľného času..., hotelová akadémia Spojená škola, Gymnázium a SOŠ Sečovce – strojárstvo, počítačové siete, služby SOŠ Kráľovský Chlmec – elektrotechnika, obchodná akadémia, služby, doprava, odevná výroba....

www.vucke.sk

Prepojenie systému vzdelávania a prípravy kvalifikovanej pracovnej sily s trhom práce prostredníctvom centier odbornej výchovy pri stredných odborných školách:

Snaha o nadviazanie spolupráce s firmami sa začala kreovať v čase prípravy koncepcie rozvoja odborného vzdelávania, kedy trh práce požadoval absolventov v tých skupinách odborov, v ktorých stredné školy nedokázali získať žiakov pre štúdium. Odbor školstva KSK v roku 2007 vypracoval dotazník adresovaný zamestnávateľom zamestnávajúcich viac ako 50 zamestnancov. Týkal sa kompetencií a pracovných zručností absolventov, možnosti spolupráce zamestnávateľov s KSK a centrami odborného vzdelávania. Výsledky prieskumu boli jedným z východísk pri spracovaní koncepcie rozvoja odborného vzdelávania v Košickom kraji.

Zamestnávatelia uvítali vytvorenie centier odborného vzdelávania pri odborných školách najmä v odboroch strojárstvo, elektrotechnika, stavebníctvo a drevospracujúci priemysel. **V súčasnosti je pri SOŠ resp. SPŠ v Košickom kraji otvorených 10 centier odborného vzdelávania.**

Centrá odbornej výchovy pri stredných odborných školách KSK (všetky centrá poskytujú aj možnosť rekvalifikácie v akreditovaných kurzoch príslušného zamerania):

1. COV pre strojárstvo pri SPŠ strojníckej Spišská Nová Ves

a) ponuka v jednotlivých častiach centra:

technologické centrum stavby automobilov a mechatroniky, centrum CAD/CAM technológií, centrum informačných technológií, laboratórium metrológie, laboratórium elektrotechniky, laboratórium elektroniky a automatizácie, učebňa strojového obrábania, učebňa alternatívnych zdrojov energie

operačné rozvojové stredisko – tréningové pracovisko montážnej linky

b) spolupráca s firmami: EMBRACO SLOVAKIA Spišská Nová Ves, ANDRITZ-JOCHMAN Spišská Nová Ves, STPAP Spišská Nová Ves, CRW PLASTICOS

Spišská Nová Ves, WIESSMANN, Spišská Nová Ves, GOHR Spišská Nová Ves,
HASMA Krompachy, SEZ Krompachy

2. COV pre stavebníctvo pri SOŠ technickej Košice

- a) **Ponuka technológií v jednotlivých častiach centra:** murárske pracovisko, mechanik stavebno-inštalačných zariadení, stolárske pracovisko, strechárske pracovisko
- b) **spolupracuje s firmami:** STAVA IP, Inžinierske stavby, M-TIS, Geospol, Stavoservis, výrobcami stavebných materiálov- Bramac, Tondach, Cembrit, Rova, Baumit, živnostenskou komorou- organizovanie skúšok odbornej spôsobilosti, vybudovanie dielni pre živnostenskú komoru, stavebnými cechmi na Slovensku,

3. COV pre hutníctvo a strojársku výrobu pri SOŠ Košice - Šaca

- a) **ponúka** rozširovanie odborných vedomostí v oblasti bezpečnosti práce, tréningové centrum pre montáž a demontáž, zváracie pracovisko pre výučbu zvárania plameňom a rezanie kyslíkom, výučbu problematiky: hydraulika, pneumatika, elektropneumatika, robot, simulačné pracovisko, žiakov, učiteľov a zamestnancov: odborné pracovisko pre výučbu problematiky silnoprúd, základy strojného obrábania a spracovania kovov,
- b) **spolupracuje s firmami:** U.S. STEEL Košice s. r. o. a so zamestnávateľmi v blízkom okolí Košíc.

4. COV pre oblasť hotelierstva, obchodu a služieb pri SOŠ obchodu a služieb Michalovce

- a) **ponúka pre:** žiakov a učiteľov odborných predmetov: získavanie nových poznatkov, rozvíjanie nových zručností, skvalitnenie odbornej prípravy učiteľov a majstrov OV, preškoľovanie učiteľov a majstrov OV; pre zamestnávateľov: zaškoľovanie a preškoľovanie zamestnancov, praktické vyučovanie v oblastiach, ktoré sú novinkami v daných odboroch pre školy v regióne, rekvalifikačné služby pre verejnosť, školy a zamestnávateľov odborné poradenstvo
- b) **spolupracuje s firmami:** hotel Jalta Michalovce, hotel Družba Michalovce, hotel Odborár Vysoké Tatry, reštaurácia Idea Michalovce, hotel Nowy Dwor Rzeszow (Poľsko), hotel Zlatá Štika Pardubice (Česko), hotel Horizont Pec pod Sněžkou (Česko)

5. COV pre elektrotechniku a informatiku pri SOŠ technickej Michalovce

- a) **ponúka pre:** žiakov školy a iných stredných škôl rozšírenie odborných vedomostí a zručností v elektrotechnike, informatike a automatizácií, nezamestnaným – rekvalifikačné kurzy, preškoľovanie pracovníkov pre firmy pôsobiace v regióne, školenia a rekvalifikácie pre jednotlivcov, organizovanie súťaží pre vyhľadávanie talentov z odboru elektrotechnika,
- b) **spolupracuje s firmami:** BSH s.r.o. Michalovce, Unomedical Michalovce, Bus service Slovakia Michalovce, VLM auto Citroen Michalovce, Renault Winkler Michalovce, Autopartner Michalovce. Bildex Michalovce, TaZS Michalovce, Blika Trebišov, Chemkostav Michalovce, Plynmont Strážske, Yazaki Michalovce, Kerx Michalovce

6. COV pre informačné a sieťové technológie pri SOŠ Ostrovského 1, Košice

Úlohou centra je poskytnúť vzdelávanie v oblasti informačných technológií nielen žiakom SOŠ, ale aj žiakom ostatných stredných škôl, pedagogickým pracovníkom ako aj zamestnancom firiem v regióne.

- a) **ponuka COV** je v rámci počítačovej grafiky, sieťových technológií a informačných technológií
- b) **spolupráca s firmami:** T-Systems, CISCO- regionálna akadémia TU Košice, Q-Comp Košice, H.M. studio Košice, Pathox, Hi reklama, ASHA, občianske združenie IT škola
- c) **Novootvorené učebne zriadené v roku 2011:** pre serverové technológie a pre informačné technológie

- 7. COV pri SPŠ elektrotechnickej** Košice pre automatizáciu, elektrotechniku a informačné technológie
- ciele:** vytvoriť kvalitný systém odborného vzdelávania, vybudovať systém ďalšieho vzdelávania ako reakciu na požiadavky spoločnosti a trhu práce, stanoviť nové zručnosti a začleniť ich do školského vzdelávacieho programu, zaviesť do vyučovania nové technológie a vedecko-technické poznatky v spolupráci so zamestnávateľmi,
 - spolupráca s firmami:** FESTO didactic Bratislava, TU FEI Košice, T-SYSTEMS Slovakia, SIEMENS Bratislava, U.S. Steel Košice, ProcAut Košice, TELEGRAFIA Košice, KOGER USA, KYBERNETIKA Košice, SENZOR Košice, GETRAG FORD Kechnec, CISCO NET ACADEMY, IT VALLEY
- 8. COV pri SOŠ automobilovej v Košiciach:** pri škole je v súčasnosti vytvorené pilotné centrum pre automobilový priemysel; škola má dielenské priestory s dobrým materiálo-technickým vybavením, plne kvalifikovaných pedagogických zamestnancov a veľmi dobrú spoluprácu s Cechom predajcov automobilov SR v oblasti vzdelávania. Výsledkom spolupráce je vytvorenie nových učebných materiálov vo všetkých štyroch automobilových odboroch (mechanik, elektrikár, karosár a lakovník) a ich zavedenie do siete, nový dvojročný nadstavbový odbor - manažér predaja a prevádzky autoservisu.
- 9. COV pri SOŠ drevárskej v Spišskej Novej Vsi**
- ponuka v častiach centra:**
 - Oddelenie konštrukcie stavebno-stolárskych výrobkov
 - Oddelenie konštrukcie nábytku
 - Oddelenie informačných technológií
 - Oddelenie kreatívnej ekonomiky
 - Oddelenie praktickej prípravy
 - spolupráca s firmami:** BWE, s.r.o. Spišská Nová Ves, Javorina, v.d. Spišská Belá, SANAS, a.s. Sabinov, Adler, s.r.o. Prievidza, Agglu, s.r.o. Turčianske Teplice, Reštaurátorské ateliéry Levoča, Swedwood Slovakia, s.r.o. Liptovský Mikuláš, Decodom, s.r.o. Topoľčany, Stopo, s.r.o. Spišská Nová Ves, Naceva – Slovakia, s.r.o. Spišská Nová Ves, Centroglob, s.r.o. Košice, Galéria umelcov Spiša Spišská Nová Ves, Spišské divadlo Spišská Nová Ves, Múzeum Spiša Spišská Nová Ves
- 10. COV pri SOŠ Markušovská cesta Spišská Nová Ves** – pre kadernícke a kozmetické služby
- ponuka technológií v častiach centra:** kadernícke pracovisko, manikérsko-pedikérske pracovisko, kozmetické pracovisko; pre učiteľov odborných predmetov – zaškolenie; pre firmy a živnostníkov propagácia a zavádzanie nových technológií
 - spolupráca s firmami:** Wella Slovensko-Hair Care, Volmar, Schwarskopf, Slovhair, Spoločnosť kaderníkov a vizážistov Slovenska Bratislava, Akadémia vzdelávania, fyzické osoby (FO, PO) živnostníci v odbore kaderníckych, kozmetických a manikérskejších služieb

Školstvo v PHSR KSK; čo sa urobilo v oblasti školstva :

V oblasti školskej základnej infraštruktúry aktivity boli zamerané na:

- **racionalizáciu počtu stredných škôl a vytváranie centier odbornej výchovy;** racionalizáciou došlo k zlúčeniu, resp. zrušeniu niektorých škôl, prínosom pre skvalitnenie vzdelávania a prepojenia vzdelávacieho procesu s trhom práce je vytváranie centier odbornej výchovy (v súčasnosti 10).
- **úsporu energie v zariadeniach školskej infraštruktúry;** realizáciou projektov sa podarilo zvýšiť energetickú hospodárnosť budov, čo sa odrazilo v znížení

prevádzkových nákladov škôl, čo umožnilo modernizáciu učebných pomôcok a ďalších zariadení využívaných pri edukačnej činnosti škôl.

V oblasti vzdelávania aktivity zamerané na:

- **Spracovanie stratégie prispôsobenia obsahovej náplne vzdelávania potrebám podnikateľského sektora technologicky vyspelých pobočiek multinacionálnych spoločností a potrebám podnikateľského sektora malých a stredných podnikov v domácom vlastníctve**

Plnenie: v súlade s požiadavkami zamestnávateľov boli do školských vzdelávacích programov zapracované ich požiadavky na absolventov. Spolupráca SOŠ so zamestnávateľmi sa rozšírila aj na oblasť tvorby predmetov, do ktorých boli zapracované nové technológie. 23 firiem spolupracovalo pri vymedzení odborných kompetencií absolventov, 74 firiem spolupracovalo pri vymedzení odborných zručností absolventa, 29 firiem pri zmene obsahu existujúceho odborného predmetu. V 16 prípadoch v spolupráci s firmou boli vypracované osnovy pre nový vyučovaný predmet.

- **Podpora kombinovaných foriem vzdelávania a Zlepšenie prístupu k ďalšiemu vzdelávaniu**

Plnenie: aktivita bola ukončená spracovaním návrhu na experimentálne overovanie 8-ročnej SOŠ pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia pri SOŠ v Moldave (experiment bol zamietnutý MŠ SR)

- **Efektívne prepojenie vzdelávacieho systému:**

Plnenie: Riešenie pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia bolo schválené v dokumente „Tvorba efektívnej siete škôl, študijných a učebných odborov na SOŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK odpovedajúcej požiadavkám trhu práce“ v časti III. Návrh riešenia vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia

- **Spracovanie Koncepcie aktívnej politiky mládeže v Košickom kraji**

Plnenie: Koncepcia bola schválená, úlohy vyplývajúce z koncepcie sa plnia, materiál bude predložený na rokovanie zastupiteľstva v júni 2012. V roku 2011 do krúžkov bolo zapojených vyše 26 tis. žiakov.

- **Podpora mládežníckeho športu; Podpora vrcholového športu; Podpora športu pre všetkých; Podpora športových podujatí; Podpora technického zabezpečenia športu**

Plnenie: aktivity na úseku športu sa plnia, hodnotenie je súčasťou Informatívnej správy k hodnoteniu plnenia PHSR KSK každoročne predkladané na rokovanie zastupiteľstva.

4. Kultúra:

Kultúra a cestovný ruch majú významné postavenie v rámci pôsobenia a kompetencií KSK. Základom pre ďalšie pôsobenie je **prírodný a kultúrny potenciál**, ktorými Košický samosprávny kraj disponuje.

Kultúrne pamiatky UNESCO v Košickom kraji:

- **Spišský hrad , Košický kraj, okres Spišská Nová Ves**

Východný horizont Spiša vytvára rozložitá silueta **Spišského hradu**, ktorý je s rozlohou vyše 4 ha jedným z **najväčších zručninových hradných komplexov v strednej Európe**. Do zoznamu UNESCO bol zapísaný v roku 1993

- **Rímskokatolícky kostol Duchu Svätého v Žehre, okres Spišská Nová Ves, Žehra**
Spišská obec Žehra je známa vďaka vzácnemu rímskokatolíckemu **kostolu Duchu Svätého** je spolu s ostatnými pamiatkami v okolí Spišského hradu zapísaný do zoznamu UNESCO.

- **Ruská Bystrá, okres Sobrance**

Gréckokatolícky drevený **Kostol sv. Mikuláša - biskupa**. Do zoznamu UNESCO bol zapísaný v roku 2008 spolu s ďalšími 7 drevenými kostolmi Karpatského oblúka.

Prírodné pamiatky UNESCO v Košickom kraji:

- **Dobšinská ľadová jaskyňa, okres Rožňava, Stratená**

Dobšinská ľadová jaskyňa, ležiaca v Slovenskom raji, patrí svojou dĺžkou a hĺbkou k **najväčším ľadovým jaskyniam v Európe**. Nikde mimo alpskej oblasti sa v Európe nenachádza toľko ľadu s hrúbkou miestami väčšou ako 25 m. Vďaka svojmu významu a unikátnej výzdobe bola zaradená do zoznamu UNESCO.

- **Gombasecká jaskyňa, okres Rožňava, Plešivec**

Jaskyňa, ktorá sa preslávila **mimoriadne tenkými sintrovými brčkami**, sa nachádza na západnom úpätí Silickej planiny v **Slovenskom krase**. Do zoznamu UNESCO bola zaradená vďaka svojmu významu a výzdobe.

- **Jaskyňa Domica, okres Rožňava, Dlhá Ves**

Jaskyňa **Domica** ponúka i turistami vyhľadávanú a atraktívnu **plavbu vo svojich podzemných priestoroch**. Leží v juhozápadnej časti **Slovenského krasu** na Silickej planine. Do zoznamu UNESCO bola zaradená vďaka svojmu významu a unikátnej výzdobe.

- **Jasovská jaskyňa, okres Košice- okolie, Jasov**

Jasovská jaskyňa sa nachádza na východnom okraji **Slovenského krasu**. Do zoznamu UNESCO bola zaradená vďaka svojmu významu a výzdobe

- **Krásnohorská jaskyňa, okres Rožňava, Krasnohorská Dlhá Lúka**

Pri obci **Krásnohorská Dlhá Lúka** na severnom okraji Silickej planiny v **Slovenskom krase** sa nachádza vchod do **Krásnohorskej jaskyne**. Jej raritou je **najväčší kvapel' v miernom klimatickom pásme**.

- **Ochtinská aragonitová jaskyňa, okres Rožňava, Ochtiná**

Ochtinská aragonitová jaskyňa nachádzajúca sa v **Revúckej vrchovine** na strednom Slovensku je doslova **svetovou raritou** a unikátnym prírodným javom podzemného krasu. Upúta najmä rôznorodosťou a bohatosťou aragonitovej výplne a zvláštnym vývojom podzemných priestorov. Do zoznamu UNESCO bola zapísaná vďaka svojmu významu a unikátnej výzdobe.

Významné kultúrne inštitúcie v Košiciach v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR:

- Slovenské technické múzeum v Košiciach
- Štátna filharmónia Košice
- Štátna vedecká knižnica Košice
- Štátne divadlo Košice.

Tab. č. 23: Vývoj počtu kultúrnych zariadení v Košickom kraji a vývoj návštevnosti

Kultúrne zariadenie	2007	2008	2009	2010
Počet stálych divadelných scén v prevádzke	12	11	13	10
Knižnice	276	264	254	250
Počet návštevníkov	597 733	568 485	541 976	508 980
Aktívni používatelia	57 234	52 778	49 744	49 303
Finančné prostr. na nákup knižničného fondu v Eur	126 203	152 307	118 658	94 981
Počet osobných PC s pripojením na internet	330	366	372	264
Galérie	3	3	3	3
Múzeá/pobočky	9/11	9/11	9/11	10/11

Počet návštevníkov na výstavách	378 785	358 754	283 007	273 462
Počet realizovaných výstav	146	156	143	134
Kultúrno- osvetové zariadenia	338	323	367	269
Počet členov v záujmových um. kolektívoch	14 862	7 406	12 226	8 517
Počet kultúrno- spoločenských podujatí	2 147	2 161	2 145	1 807
Ostatné zariadenia				
- astronomické	6	6	6	6
- hudobné telesá	1	1	1	1

www.statistics.sk

Počet kultúrnych –osvetových zariadení má **mierne klesajúci trend**, ktorý sa prejavuje v poklese počtu knižníc, stálych divadelných scén aj kultúrno-osvetových zariadení (aj v pôsobnosti územných samospráv – obcí). Od počtu zariadení resp. od objemu finančných prostriedkov na činnosť sa odvíja aj vývoj návštevnosti zariadení.

Hlavným dôvodom zníženia počtu kultúrno – osvetových zariadení sú **racionalizačné opatrenia, nedostatok finančných prostriedkov na rekonštrukciu, obnovu, modernizáciu zariadení**, prípadne zrušenie z dôvodu nedostatočného využívania zariadení a ich **nízkej efektívnosti**. Kultúra sa trvalo vyznačuje **nedostatočným objemom disponibilných finančných prostriedkov**. Fungovanie kultúrnych zariadení umožňuje skutočnosť, že dostávajú finančné prostriedky na prevádzku zariadenia, avšak chýbajú im finančné prostriedky na rozvoj a na realizáciu akcií s cieľom výraznejšieho prilákania návštevníkov. Dôvody zníženia počtu zariadení a ich návštevnosti:

- **Knižnice:** Zníženie počtu knižníc z dôvodu **racionalizácie ich činnosti** (rušenie niektorých pobočiek). Zníženie **návštevnosti v knižniciach** ovplyvňuje aj kvalita a obnova knižničného fondu (nedostatočné dopĺňanie novými knižničnými titulmi). Došlo k výraznejšiemu poklesu objemu **finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu** (zníženie zo 126 tis. Eur v roku 2007 na 95 tis. Eur v roku 2010). Pokles návštevnosti knižníc nepriamo ovplyvnila aj lepšia **vybavenosť domácností osobnými počítačmi** s pripojením na internet a tým aj možnosť získavania a využívania informácií, ktoré poskytuje internet.
- **Múzeá:** z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov sa nedarí zatriktívniť výstavné expozície tak, aby návštevník mal aktívny zážitok a opätovne zariadenia navštevoval.

Priority Košického samosprávneho kraja na úseku kultúry:

Za najvýznamnejšiu aktivitu v oblasti kultúry je **zapojenie KSK a jeho kultúrnych inštitúcií do kultúrnych aktivít v rámci projektu Košice - Európske hlavné mesto kultúry 2013. Súčasťou projektu je program Terra Incognita**. Poslaním programu Terra Incognita je podpora duchovných a kultúrnych hodnôt a rozvoj domáceho a aktívneho cestovného ruchu prostredníctvom vytvorenia **trvalo udržateľnej ponuky produktov a služieb na troch tematických cestách prechádzajúcich Košickým krajom - na Železnej, Gotickej a na Víňnej ceste**. Na týchto cestách môže návštevník putovať a spoznávať nielen ich základné historické témy, ale **aj zažiť atmosféru kultúrnych, športových a iných podujatí, ktoré sa mu ponúkajú**.

Košický samosprávny kraj v súčasnosti zabezpečuje svoje zámery v oblasti kultúry, mimoškolskej činnosti a voľnočasových aktivít prostredníctvom **25 kultúrnych zariadení**. Na bežné výdavky týchto organizácií bolo v programe Kultúra vyčlenených z rozpočtu KSK 5 280 tis. Eur. V tejto sume sú zahrnuté aj finančné prostriedky na spoluúčasť KSK v rámci **programu EHMK 2013 v čiastke 260 tis. Eur** určených na prípravu investičných projektov (projekt Terra Incognita). Ďalšie finančné prostriedky získavajú organizácie kultúry na

realizáciu svojich úloh a činnosti v priebehu roka z projektov a grantov predovšetkým od Ministerstva kultúry SR.

Z dôvodu **racionalizácie a zvýšenia ekonomickej efektívnosti** činnosti **došlo k zlúčeniu dvoch zariadení** - Vlastivedného múzea a Regionálneho osvetového strediska v Trebišove, ktoré pôsobia pod názvom Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína (tab. č. 24).

Ťažiskom činnosti jednotlivých kultúrnych inštitúcií **je príprava kvalitných a prít'azlivých kultúrno-výchovných podujatí**. V činnosti osvetových stredísk je to realizácia krajských a celoslovenských súťaží záujmovej umeleckej činnosti. Územné rozloženie kultúrnych inštitúcií v Košickom kraji

Tab. č. 24: Kultúrne inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK

Zariadenie	zameranie	sídlo
Kultúrne centrum Abova	osvetové zariadenie	Bidovce
Bábkové divadlo	divadlo	Košice
Divadlo Romathan	divadlo	Košice
Divadlo Thália	divadlo	Košice
Východoslovenská galéria	galéria	Košice
Verejná knižnica J. Bocatia	knižnica	Košice
Kultúrne centrum KSK	kultúrne centrum	Košice
Východoslovenské múzeum	múzeum	Košice
Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia	osvetové zariadenie	Michalovce
Hvezdáreň Michalovce	hvezdáreň	Michalovce
Zemplínska knižnica G. Zvonického	knižnica	Michalovce
Zemplínske múzeum	múzeum	Michalovce
Zemplínske osvetové zariadenie	osvetové zariadenie	Michalovce
Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria	osvetové zariadenie	Moldava nad Bodvou
Gemerská knižnica P. Dobšinského	knižnica	Rožňava
Banícke múzeum	múzeum	Rožňava
Gemerské osvetové stredisko	osvetové zariadenie	Rožňava
Spišské divadlo	divadlo	Spišská Nová Ves
Galéria umelcov Spiša	galéria	Spišská Nová Ves
Spišská knižnica	knižnica	Spišská Nová Ves
Múzeum Spiša	múzeum	Spišská Nová Ves
Spišské osvetové stredisko	osvetové zariadenie	Spišská Nová Ves
Zemplínska knižnica	knižnica	Trebišov
Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína	múzeum a osvetové stredisko	Trebišov

Zdroj: vucke.sk

Príkladom voľnočasového, relaxačného, kultúrno-vzdelávacieho zariadenia (ktorého pôsobenie prelína aj do odvetvia cestovného ruchu a prezentácie mesta Košice pre návštevníkov mesta) je Botanická záhrada UPJŠ v Košiciach, ktorá patrí medzi najväčšie botanické záhrady na Slovensku. Pre **nedostatok finančných prostriedkov**, ktoré sú potrebné **na rekonštrukciu, obnovu a modernizáciu výstavných objektov** v posledných

rokoch iba prežíva a návštevníkov získava najmä organizovaním rôznych prezentačných i predajných výstav.

5. Sociálne zabezpečenie a zdravotníctvo:

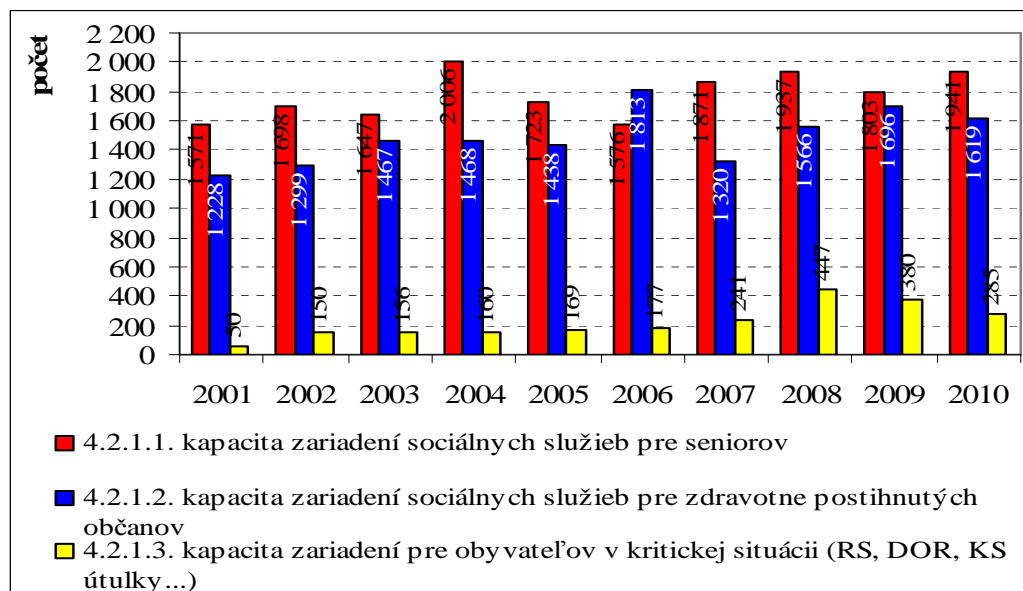
V Košickom kraji v roku 2010 bolo spolu **5 527 miest v sociálnych zariadeniach a ich počet sa v porovnaní s rokom 2008 mierne zvýšil** (rozdiel +255 miest). Nárast bol v zariadeniach pre seniorov, pokles v zariadeniach pre zdravotne postihnuté osoby.

Tab. č. 25 Vývoj kapacity sociálnych zariadení – počet miest

Kraj, okres	Počet miest spolu			Zariadenia pre seniorov			Detské domovy		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Kraj spolu	5 272	5 524	5 527	.	1 803	1 941	897	903	885
Gelnica	293	297	301	.	61	37	54	54	54
Košice I	578	808	631	.	283	190	100	100	100
Košice II	10	10	112	.	0	0	0	0	0
Košice III	159	160	157	.	0	0	64	65	64
Košice IV	990	997	962	.	542	550	44	44	44
Košice-okolie	568	568	648	.	122	252	110	115	105
Michalov.	1 020	1 026	1 067	.	362	373	175	175	170
Rožňava	462	445	446	.	70	155	95	95	93
Sobrance	124	124	122	.	10	10	90	90	90
Spišská Nová Ves	497	520	494	.	189	210	55	55	55
Trebišov	571	569	587	.	164	164	110	110	110

zdroj: www.statistics.sk

Graf č. 13: Vývoj kapacity sociálnych zariadení

Zdravotnícke zariadenia:

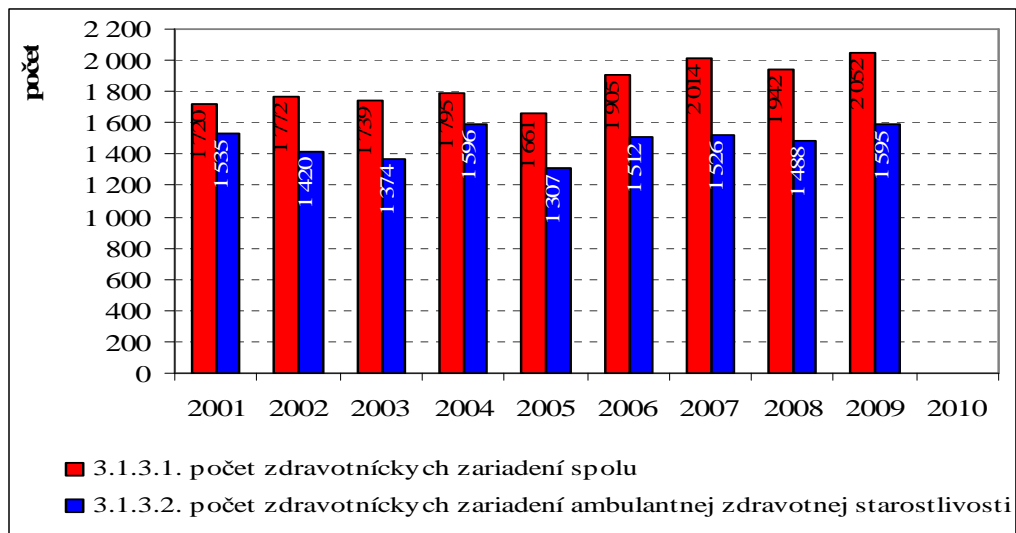
Tab. č. 26: Vývoj počtu zdravotníckych zariadení

Typ zariadenia	Počet zdravotníckych zariadení	Počet postelí v zdravotníckych zariadeniach
----------------	--------------------------------	---

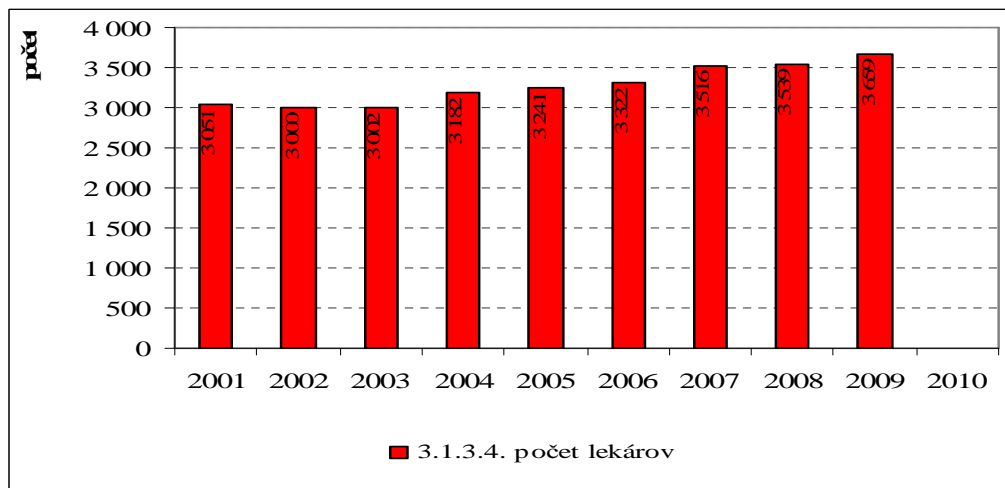
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Kraj spolu	2 014	1 942	2 052	6 070	6 088	5 729
nemocnice	20	20	18	5 471	5 488	5 369
Zariadenia ambulant. zdravotnej starostl.	1 526	1 488	1 595	.	.	.
Prírodné liečebné kúpele	1	1
Liečebne	4	4	4	360	360	360

zdroj: www.statistics.sk

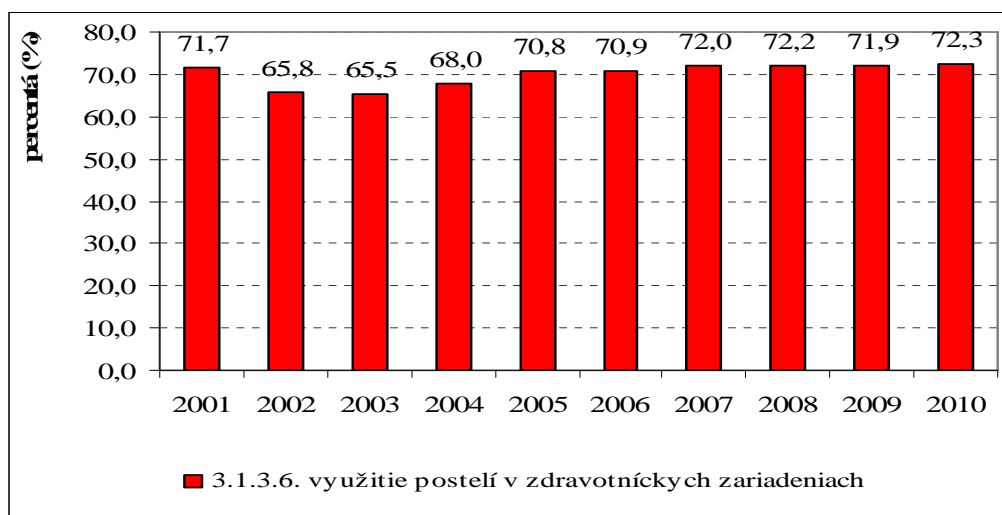
Graf č. 14: Vývoj počtu zdravotníckych zariadení

Graf č.15: Vývoj počtu lekárov

Graf č. 16: Využitie postelí v zdravotníckych zariadeniach

Zdravotnícke zariadenia v Košickom samosprávnom kraji - súčasný stav:

- počet ústavných (lôžkových) zdravotných zariadení	26
z toho: všeobecné nemocnice	3
- špecializované nemocnice	3
- liečebne	5
- odborné špecializované ústavy	3
- kúpele	1
- dom ošetrovateľskej starostlivosti	1
- hospice	2
- ambulatné zdravotnícke zariadenie	cca 1 600
- polikliniky	6
- počet agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti	26
- počet poskytovateľov lekárskej služby prvej pomoci	17
- počet lekární	321
- počet výdajní zdravotníckych pomôcok	42

Sociálne zabezpečenie a zdravotníctvo v PHSR KSK, čo sa realizovalo, resp. pripravuje

V oblasti sociálnej infraštruktúry aktivity boli zamerané na:

- **Rekonštrukcie zariadení sociálnych služieb – zvýšenie úrovne poskytovaných služieb a energetickej efektívnosti:**

Plnenie:

Boli schválené projekty pre: **Domov sociálnych služieb Rakovce nad Ondavou** (lepší život pre mentálne postihnutých klientov); **Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb Trebišov** (modernizácia, zvýšenie energetickej efektívnosti); **Domov sociálnych služieb Prakovce** (rekonštrukcia a modernizácia objektu); **Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb Košice** (technická inovácia služieb) – v súčasnosti prebieha verejné obstarávanie dodávateľov

Domov sociálnych služieb Košice (Domko), projekt schválený v rámci Švajčiarskeho finančného mechanizmu

Rekonštrukcia objektu kaštieľa v areáli DSS Prakovce za účelom zriadenia hydroterapeutického/rehabilitačného centra – projekt bol ukončený

Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Via Lux, projekt bol zrealizovaný a ukončený

V oblasti zdravotníckej infraštruktúry aktivita bola zameraná na:

- **Modernizácia vybavenia v zdravotníckych zariadení:** zdravotnícke zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK (Nemocnica s poliklinikou Trebišov, Nemocnica s poliklinikou Michalovce, Nemocnica s poliklinikou Spišská Nová Ves, Nemocnica s poliklinikou Rožňava) boli v roku 2011 na základe Zmluvy o dočasnom prevode akcií dané do dlhodobého prenájmu. Modernizácia vybavenia zdravotníckych zariadení prebieha z vlastných zdrojov nemocníc a zo zdrojov prenajímateľa.
- **V oblasti zdravia obyvateľstva** Košický samosprávny kraj bude realizovať opatrenia, ktoré budú súčasne aj **prioritami v oblasti zdravotníctva: Zvýšenie úrovne zodpovednosti občanov KSK za svoje zdravie; Zvýšenie povedomia občanov o inštitúciách v zdravotníctve a ich pôsobnosti; Zabezpečenie informovanosti občanov o právnej úprave priamych platieb v zdravotníctve; Vytvorenie platformy pre vzájomnú komunikáciu medzi poskytovateľmi; Vytváranie podmienok pre udržanie zdravotníckeho personálu; Zefektívnenie a optimalizácie siete poskytovateľov LSPP; Zabezpečenie vyváženej siete poskytovateľov lekárenskej starostlivosti.**
- KSK má pripravený dokument strategického významu „**Priority zdravotnej politiky KSK na obdobie 2012 – 2015**“. Po predpokladanom schválení (jún 2012) bude riešiť spôsob realizácie identifikovaných problémových oblastí a stanovených regionálnych priorít.

6. Bytová výstavba

V Košickom kraji sa v roku 2010 **dokončilo spolu 1 238 bytov** (tab. č. 27), **o 229 viac, ako v roku 2009**. Z toho 711 bytov bolo skolaudovaných v rodinných domoch. Najviac bytov, viac než štvrtina celokrajského počtu sa dokončila **v okrese Košice-okolie**. V počte skolaudovaných bytov nasledovali okresy Spišská Nová Ves (18,5 %), Michalovce (13,7 %) a Trebišov (10,2 %). V ostatných okresoch sa ich dokončilo podstatne menej. V krajskom meste Košice pribudlo spolu 202 bytov, najmenej v okrese Košice III. Iba 5 bytov sa dokončilo v okrese Sobrance.

Podľa druhu vlastníctva **v štruktúre dokončených bytov 67,3 % prevažovali byty súkromných tuzemských vlastníkov**. Tieto boli jedinou formou výstavby v šiestich okresoch, v ostatných okresoch (Gelnica, Michalovce, Rožňava, Spišská Nová Ves a Trebišov) pribudlo spolu 404 bytov vo vlastníctve územnej samosprávy. V porovnaní s rokom 2009 **počet nových bytov v súkromnom vlastníctve vzrástol o 2,6 %**.

V štruktúre dokončených bytov podľa počtu izieb tvorili **najvyšší, 26,7 % podiel 4-izbové byty pred 2-izbovými (22,2%)** a 3-izbovými (19 %). Medziročne najviac 3,5 krát vzrástol počet 1-izbových bytov vr. garžóniek. Zastúpenie 3-izbových bytov medziročne pokleslo asi o pätinu.

Priemerná úžitková plocha dokončených bytov (123,9 m²) bola druhá najvyššia v SR, o 10,6 m² nad celoslovenským priemerom. Najväčšiu priemernú úžitkovú plochu mali nové byty v okresoch Košice II a Košice III. Krajská priemerná obytná plocha dokončených bytov dosiahla 72,3 m² a medziročne poklesla o 6,5 m².

Počas roka 2010 **začala výstavba 1 343 bytov**, čo je o 132 bytov menej, ako v roku 2009. Po Banskobystrickom kraji je **to druhý najnižší, 8,3 % podiel na SR**. Podstatnú časť 89,5 % tvorili byty v súkromnom tuzemskom vlastníctve. Ostatné boli vo vlastníctve územnej samosprávy (137) a štátu (4). Celkovo najviac – **384 bytov začali stavať v okrese Košice-okolie**. Na začatie výstavby bytov v rodinných domoch bolo počas roka vydaných 795 stavebných povolení, čo je 59,2 % z krajského počtu začatých bytov.

Koncom roka 2010 bolo v kraji **rozostavaných spolu 5 865** bytov, oproti roku 2009 viac o 2,1 %. Z nich bolo 88,7 % v súkromnom tuzemskom vlastníctve. Najvyšší, **27 % podiel celokrajскеj rozostavanosti bol v okrese Košice-okolie.**

Tab. č. 27: Vývoj počtu začatých a dokončených bytov

územie	Rozostavané k 1.1.	začaté	dokončené	Rozostavané k 31.12.
SR	67 461	16 211	17 076	66 596
Košický kraj	5 760	1 343	1 238	5 865
Podiel kraja zo SR v %	8,5	8,3	7,2	8,8
Gelnica	179	23	95	107
Košice I	147	253	69	331
Košice II	873	201	52	1 022
Košice III	258	29	15	272
Košice IV	554	41	66	529
Košice-okolie	1 529	384	328	1 585
Michalov.	605	73	170	508
Rožňava	322	143	83	382
Sobrance	77	16	5	88
Spišská Nová Ves	743	134	229	648
Trebišov	473	46	126	393

zdroj: www.statistics.sk

Prioritná oblasť 4: Konkurencieschopnosť, rast a podnikateľské prostredie

7. Ekonomika

Tvorba regionálneho **hrubého domáceho produktu v Košickom kraji** (tab. č. 28) **má klesajúcu tendenciu**, a to z hľadiska objemu, aj z hľadiska podielu na tvorbe HDP SR. V roku 2009 bol vyprodukovaný regionálny HDP v objeme 10 289,81 mil. PPS, oproti roku 2006 sa nepatrne zvýšil (index 105,5), ale zvýšenie výrazne zaostávalo za rastom v SR (index 114,4). Podobne **klesal aj podiel** regionálneho HDP v Košickom kraji na HDP SR, ktorý sa znížil z 12,1 % v roku 2006 na 11,1 % v roku 2009.

Tab. č. 28: Vývoj tvorby regionálneho HDP v mil. PPS (v b.c.)

Územie	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2006
SR	80 709,44	90 798,04	97 927,32	92 358,47	114,4
Košický kraj	9 748,93	10 701,09	11 552,59	10 289,81	105,5
Podiel kraja zo SR v %	12,1	11,8	11,8	11,1	

zdroj: www.statistics.sk

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že k poklesu tvorby regionálneho HDP dochádza napriek tomu, že mesto Košice je z hľadiska významu ekonomického potenciálu za Bratislavou druhým najvýznamnejším mestom SR.

Košický kraj **zaostáva aj v objeme regionálneho HDP na 1 obyvateľa** (tab. č. 29) a tieto negatívne rozdiely sa **každoročne prehlbujú**. Mínusový rozdiel vo výške HDP na obyvateľa oproti priemeru SR sa zvýšil z 2 353 Eur v roku 2006 až na 3 799 Eur v roku 2009.

Tab.č. 29: Vývoj regionálneho HDP na obyvateľa (v b.c.) PPS

Územie	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2006
SR	14 971,37	16 825,14	18 115,03	17 047,36	113,9
Košický kraj	12 618,22	13 826,61	14 914,87	13 248,03	105,0
Rozdiel +,-	2 353,15	2 998,53	3 200,16	3 799,33	

zdroj: www.statistics.sk

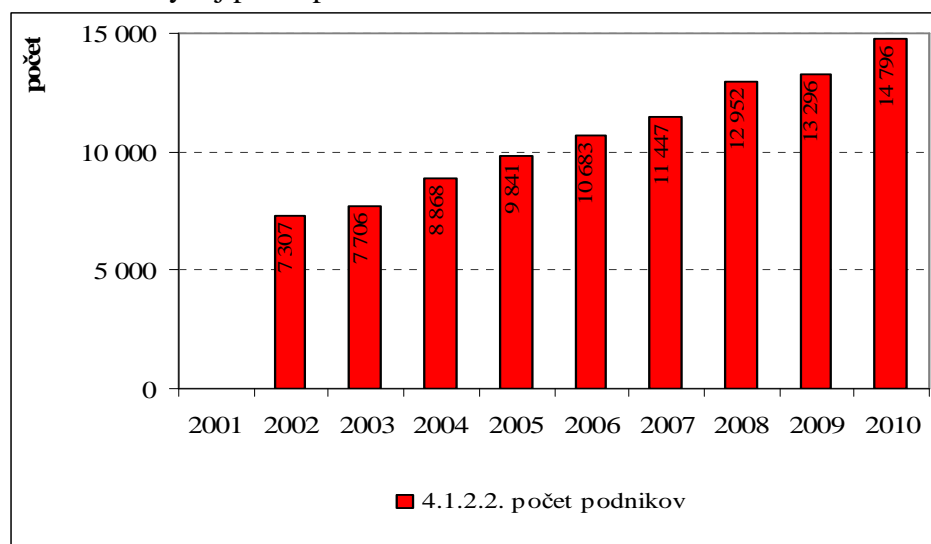
Podobne v Košickom kraji bol **v porovnaní s priemerom SR nepriaznivý aj vývoj hrubej pridanej hodnoty za kraj ako celok, aj v odvetvovej štruktúre**. V Košickom kraji hrubá pridaná hodnota v roku 2009 **dosiahla 6 370,04 mil. Eur a v porovnaní s rokom 2007 zaznamenala pokles (index 97,6)**. Nepriaznivý bol vývojový trend, keď podiel Košického kraja na hrubej pridanej hodnote SR pri porovnaní s rokom 2007 poklesol z 11,8 % na 11,1 % v roku 2009.

Z hľadiska odvetvovej štruktúry hrubá pridaná hodnota v Košickom kraji poklesla vo viacerých odvetviach, najviac v **priemyselnej výrobe z 1 964,6 mil. Eur na 1 475,2 mil. Eur (index 75,06)**. Hrubá pridaná hodnota **poklesla aj v poľnohospodárstve (index 70,3)**, ako aj **v službách a nevýrobných odvetviach**. Zvýšila sa v stavebníctve na 674,4 mil. Eur (index 131,3) a niektorých nevýrobných činnostiach.

Počet podnikateľských subjektov

Štatistický úrad SR koncom decembra 2010 evidoval v Košickom kraji **21 823 právnických osôb (index 108,6)**, z toho **14 796 podnikov (graf č. 17)**. Oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka sa **ich počet zvýšil o 11,3 %**. Prevažovali spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorých bolo 13 234 (index 112,5). Akciových spoločností bolo 467.

Graf č. 17: Vývoj počtu podnikov

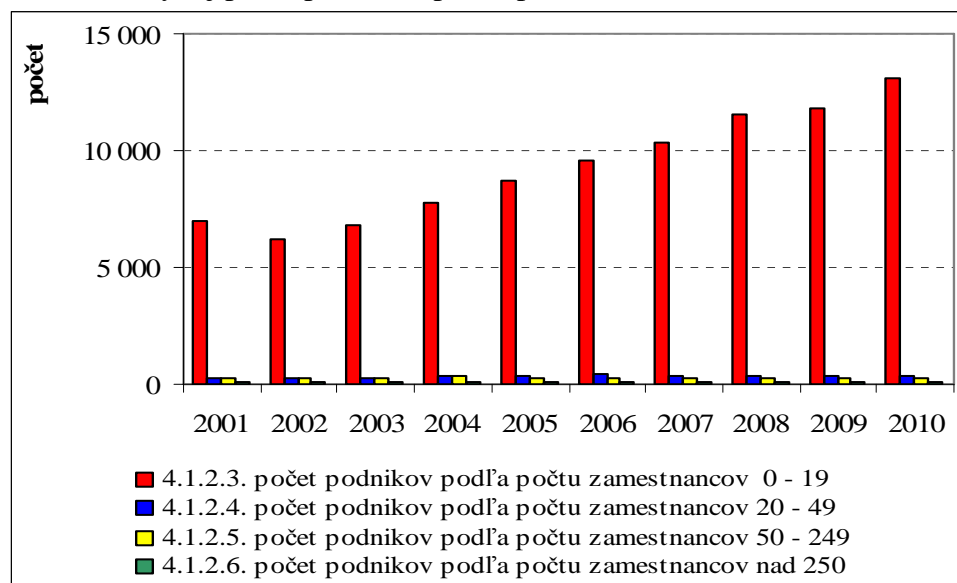
Z hľadiska vývoja počtu podnikateľských subjektov v žiadnom okrese nedošlo k zníženiu počtu podnikov a kladne môžeme hodnotiť, že **aj v okresoch s vysokou mierou nezamestnanosti počet podnikov resp. spoločností s ručením obmedzeným vzrástol** (napríklad v okresoch Michalovce (index 116,5), Košice – okolie (index 116,2), Trebišov (index 116), Rožňava (index 112), Sobrance (112,4).

Fyzických osôb – podnikateľov bolo v Košickom kraji **42 705**, z toho živnostníkov 38 926 osôb. V porovnaní s rokom 2009 ich počet sa nepatrne znížil (index 99,6). Najviac

živnostníkov bolo v meste Košice. Osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach bolo 2 633 (index 101,2). K poklesu došlo v kategórii samostatne hospodáriacich roľníkov, ktorých bolo 1 146 (index 2010/2009 97,2).

Na počte podnikov sa **najvyššou mierou podieľali podniky s počtom 0 – 19 zamestnancov** (graf č. 18). V Košickom kraji ich v roku 2010 bolo 13 085 (88 %) (v roku 2011 13 937). Oproti roku 2008 sa ich počet zvýšil (index 133,2). Podstatne menšia bola skupina podnikov s počtom 20 – 49 zamestnancov ((326). **K zníženiu počtu podnikov došlo v skupine 50 – 149 zamestnancov** (na 261 podnikov) a v skupine 250 a viac zamestnancov (na 52 podnikov).

Graf č.18: Vývoj počtu podnikov podľa počtu zamestnancov

Rozhodujúci ekonomický potenciál Košického kraja sa nachádza **v meste Košice** (tab. č. 30). **V okresoch Košice I – IV malo sídlo 60,5 % všetkých podnikov** v kraji, ostatné okresy (s výnimkou okresov **Spišská Nová Ves a Michalovce**, ktoré patria medzi **rýchlejšie sa rozvíjajúce regióny** s lepšou hospodárskou základňou) zaostávajú. **Okresy Rožňava, Trebišov, Gelnica, Sobrance sa vyznačujú pretrvávajúcou nedostatočnou priestorovou aj odvetvovou diverzifikáciou**, čo sa dlhodobo odráža aj v pomalšom rozvoji a nízkej ponuke voľných pracovných miest vyžadujúcich kvalifikovanú pracovnú silu. Napriek rozvoju hospodárstva sa ani mestu Košice nevyhýbajú problémy stability rozvoja a dôsledkov ekonomickej krízy

Tab. č. 30: Počet podnikov v Košickom kraji

Kraj, okres	Práv. osoby spolu	Podniky spolu	z toho							
			s.r.o.	a.s.	ver.-obch. spoloč.	družstvá	zahr. práv. osoby	zahr. fyz. osoby	fyzické osoby zapísané v OR	ostat.
KE kraj	21 823	14 796	13234	467	89	171	86	310	155	284
Gelnica	488	199	172	1	2	5	2	1	1	15
KE I	4 902	3 793	3 437	180	13	29	38	54	24	18
KE II	2 639	1 990	1 779	63	7	6	9	96	23	7
KE III	644	483	461	1	1	1	1	12	5	1
KE IV	3 282	2 691	2 430	94	45	12	19	58	23	10
KE-	1 935	1 090	970	16	2	19	1	6	17	59

okolie										
Michal.	2 210	1 335	1 156	41	8	39	5	36	23	27
Rožňava	1 324	730	625	15	4	15	3	6	8	54
Sobrance	409	171	127	3	-	15	1	11	-	14
Sp.N.Ves	1 999	1 154	1 033	30	2	14	6	18	10	41
Trebišov	1 991	1 160	1 044	23	5	16	196	12	21	38

zdroj: www.statistics.sk

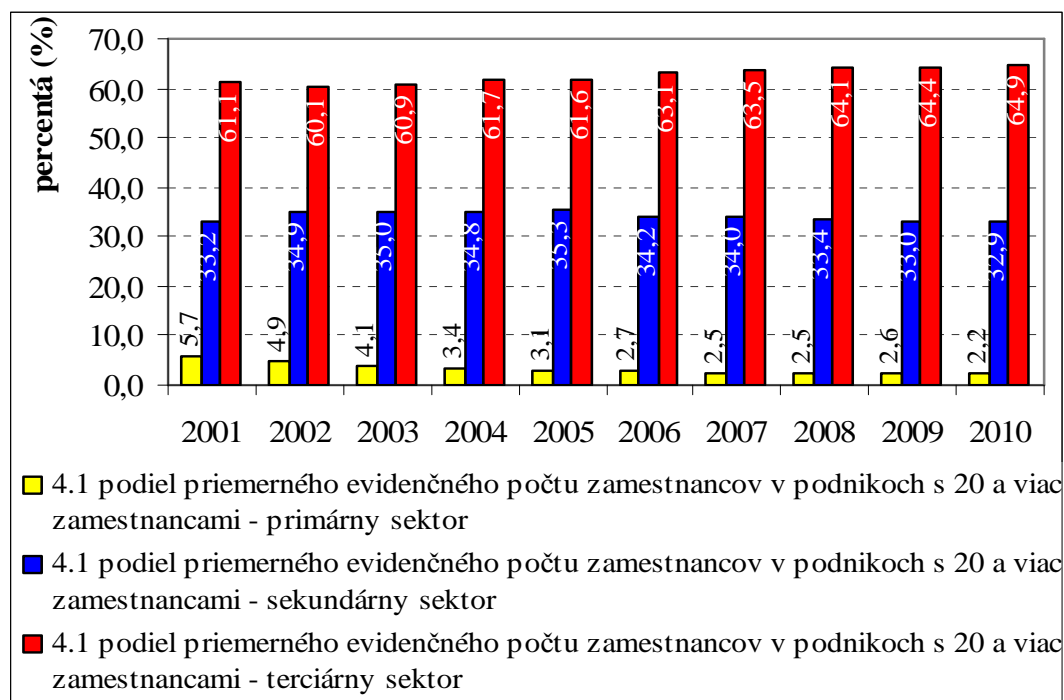
Podľa sektorov vlastníctva tvorili podniky v súkromnom vlastníctve 99,4 %.

Ku koncu roka bolo **registrovaných 42 705 fyzických osôb – podnikateľov**, pri medziročnom znížení o 0,4 %. Podiel podnikov, aj fyzických osôb – podnikateľov registrovaných v Košickom kraji bol rovnaký, 10,4 % ich celoslovenského počtu.

Indikátor: Podiel pracujúcich v hospodárstve SR podľa ekonomických činností (%)
rok 2009: 12,5 %

Ukazovateľ	2006	2007	2008	2009	2010
Podiel pracujúcich v hospodárstve v Košickom kraji na počte pracujúcich v hospodárstve SR podľa ekonomických činností k 31. 12. v %	13,0	12,9	13,0	12,5	.

Graf č. 19: Podiel priemerného evidenčného počtu zamestnancov v podnikoch s 20 a viac zamestnancami

Indikátor: Priame zahraničné investície na obyvateľa v %;
Košický kraj rok 2010: 43,3 % PZI na obyvateľa v Košickom kraji z priemeru na jedného obyvateľa SR

Priame zahraničné investície zohrali za posledné roky významnú úlohu v hospodárskom rozvoji. Konkurenčné prostredie pre udržanie i získavanie zahraničných

investorov tvorí **podnikateľské prostredie, dopravná infraštruktúra, kvalifikovaná pracovná sila**. Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v požadovanej štruktúre z hľadiska vzdelania a kvalifikácie môže byť prekážkou rovnomernejšieho regionálneho rozloženia zahraničných investícií.

Košický kraj sa na objeme priamych zahraničných investícií SR v roku 2008 objemom 2 632 893 tis. Eur (tab. č. 32) na zahraničných investíciách SR podieľal 7 %. **V roku 2010 priame zahraničné investície v Košickom kraji dosiahli objem 2 341 705 tis. Eur a na objeme PZI v SR sa kraj podieľal iba 6 %.**

Vstup priamych zahraničných investícií nie je časovo rovnomerný. Košický kraj má potenciál na vyššiu absorpciu zahraničných investícií, ako je skutočný prítok investícií. Výšku investícií nepriaznivo ovplyvňuje aj **nedokončená diaľničná infraštruktúra, vplyvy hospodárskej krízy a zhoršenie ekonomickej situácie firiem, aj investičná stratégia agentúry SARIO v nedostatočnej podpore perspektívnych odvetví**, napr. informačných technológií, leteckého a zeleného priemyslu.

Z hľadiska umiestnenia investícií v roku 2008 najvyšší podiel PZI bol v Bratislavskom, na druhom mieste bol Trnavský kraj, Košický kraj bol na 3. mieste (tab. č. 32). V prepočte na 1 obyvateľa (tab. č. 31) v roku 2008 v Košickom kraji pripadalo menej PZI (3 395,1 Eur) ako bol priemer SR (6 693,4 Eur) o 3 298 Eur. **V roku 2010 v prepočte PZI na 1 obyv. v Košickom kraji pripadalo 3 002,2 Eur, čo bolo menej ako v priemere za SR o 3 921,5 Eur**

Na 1 obyvateľa v Košickom kraji v roku 2010 pripadalo iba 43,3 % PZI z priemeru podielu PZI na obyvateľa v SR a tento podiel má sústavne klesajúcu tendenciu.

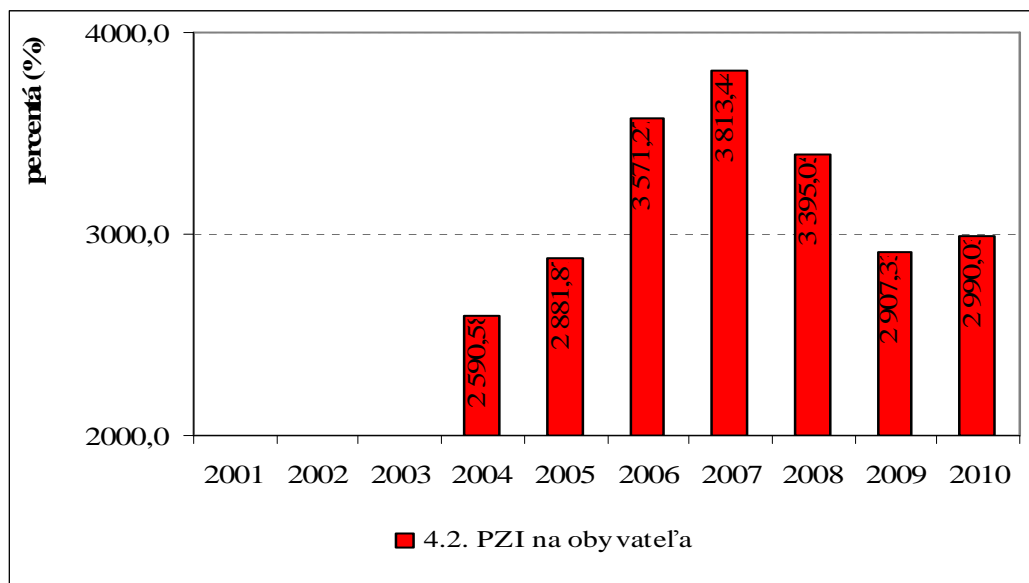
Tab. č. 31: Podiel priamych zahraničných investícií na obyvateľa v rokoch 2007 - 2010

Kraj, SR	2007 tis. Eur	2008 tis. Eur	2009 tis. Eur	2010 tis. Eur
Košický kraj	2 951 992	2 632 893	2 262 255	2 341 705
SR	32 411 722	36 226 447	34 649 023	37 632 104
Podiel PZI na obyvateľa v SR a v Košickom kraji				
Podiel PZI /obyv. Ke kraj	3 813,4	3 395,1	2 907,3	3 002,2
Podiel PZI/obyv. SR	6 001,1	6 693,4	6 387,0	6 923,7
Rozdiel kraj – SR v Eur	- 2 187,7	- 3 298,3	- 3 479,7	- 3 921,5
Podiel PZI na obyv. KE kraj/SR v %	63,5 %	50,7 %	45,5 %	43,3 %

zdroj: www.statistics.sk, NBS

Najväčší objem PZI z hľadiska územného rozloženia pripadal na okres Košice II, ktorý sa na objeme PZI Košického kraja v roku 2010 podieľal 60 %.

Graf č. 20: Vývoj priamych zahraničných investícií na obyvateľa

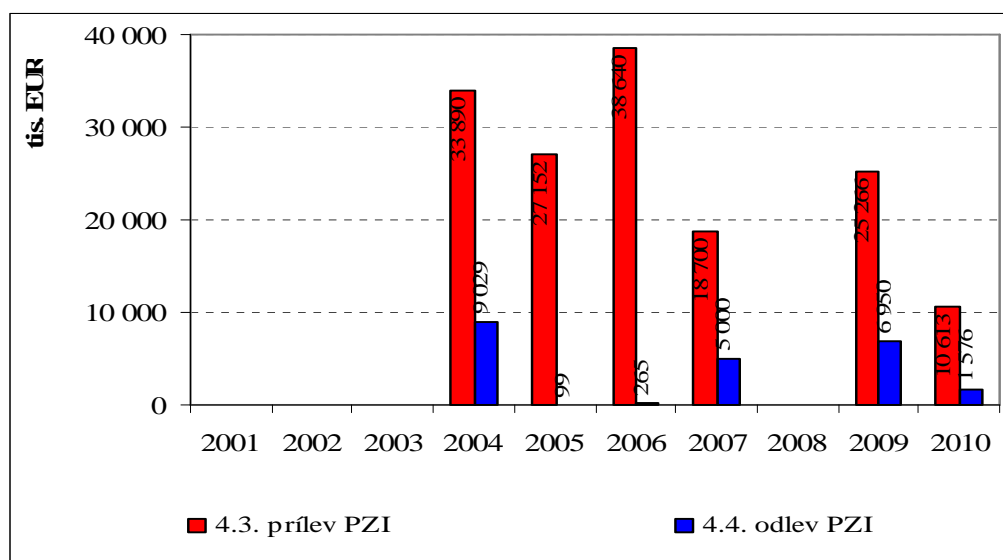

Tab. č. 32: Vývoj objemu priamych zahraničných investícií v krajoch SR a okresoch Košického kraja v tis. Eur

SR, kraj	2007	2008	Podiel na kraji v % (2008)	2009	2010	Podiel na kraji v % 2010
Slovensko	32 411 722	36 226 447	100,0	34 749 023	37 632 104	.
Košický	2 951 992	2 632 893	7,3	2 262 255	2 341 705	100,0
Gelnica	.	21 359	0,8	.	.	.
Košice I	463 786	438 836	16,7	435 576	221 743	9,5
Košice II	1 714 450	1 365 800	51,9	1 051 035	1 392 964	59,5
Košice III	31 746	30 513	1,2	26 178	27 252	1,2
Košice IV	188 288	239 204	9,1	247 953	206 328	8,8
Košice-okolie	71 208	96 841	3,7	95 938	104 407	4,5
Michalovce	147 728	135 996	5,2	106 051	133 165	5,8
Rožňava	131 603	134 513	5,1	135 247	91 904	3,9
Sobrance
Spišská Nová Ves	173 187	146 118	5,5	137 282	134 771	5,8
Trebišov	15 929	18 559	0,7	19 962	19 686	0,8

zdroj: www.statistics.sk

Graf č. 21: Prílev a odlev priamych zahraničných investícií v tis. Eur

Ekonomické výsledky podľa jednotlivých sektorov:

Nosnými sektormi ekonomiky KSK sú energetika, priemysel a odvetvie výroby kovov, elektrotechnický priemysel, strojárstvo, chemický priemysel, ďalej sektor stavebníctva a dôležité postavenie má aj poľnohospodárstvo a nadväzujúci potravinársky priemysel. Dynamicky sa rozvíjajúcim odvetvím s vysokou pridanou hodnotou pre ekonomiku KSK je odvetvie informačných komunikačných technológií a biomedicína. Perspektívnym novým odvetvím s potenciálom hospodárskeho rastu i rastu zamestnanosti sú odvetvia kreatívnej ekonomiky a ekonomické činnosti súvisiace s využívaním obnoviteľných zdrojov energie, najmä zelenej, nízko-uhlíkovej ekonomiky

V priemysle sa realizovali tržby za vlastné výkony a tovar v objeme 6 895,0 mil. Eur a medziročne sa zvýšili (v bežných cenách) o 19,7 %. Podiel Košického kraja na celoslovenskom objeme tržieb v priemysle predstavoval 10,2 % (tab. č. 33).

Tab. č. 33: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v priemysle (tis. Eur b.c.)

Územie	2006	2007	2008	2009	2010
SR	62 301 121	69 782 633	73 838 512	57 909 812	67 496 738
Košický kraj	7 486 035	7 690 615	7 767 389	5 761 473	6 895 039
Podiel v %	12,0	11,0	10,5	9,9	10,2

zdroj: www.statistics.sk

Košický kraj bol vo výške podielu na objeme tržieb v priemysle na štvrtom mieste za Bratislavským, Trnavským a Žilinským krajom.

Priemyselné podniky v Košickom kraji s počtom 20 a viac zamestnancov utŕžili v roku 2010 za vlastné výkony a tovar 6 206,4 mil. Eur, t.j. desatinu slovenského objemu. V porovnaní s rokom 2009 zaznamenali 17,6 % medziročný nárast. Významne sa na krajských tržbách podieľali priemyselné podniky (tržby 5 033 mil. Eur). Najväčší 47,5 % podiel na tržbách za vlastné výkony a tovar v kraji tvorila výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení. Nasledovala dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu podielom s 15,7 %, výroba dopravných prostriedkov (7,5 %) a výroba strojov a zariadení inde neklasifikovaná (podiel 4,4 %).

K odvetviám s najvyšším medziročným rastom tržieb za vlastné výkony a tovar patrili výroba dopravných prostriedkov (o 65,3 %), oprava a inštalácia strojov a zariadení (o 39,7

%). Pokles zaznamenali podniky s výrobou elektrických zariadení, ako aj potravín, nápojov a tabakových výrobkov.

Z územného hľadiska najvyššie tržby za vlastné výkony a tovar dosiahli priemyselné podniky okresu **Košice II** objemom 2 576,1 mil. Eur tvorili vyše dve pätiny krajských tržieb. Tento okres (sídlo U.S.Steel s.r.o. Košice) bol zároveň aj **najväčším exportérom s 54,6 % podielom tržieb** z predaja do zahraničia. Oproti roku 2009 zaznamenal najvyšší, 39,9 % **nárast tržieb za vlastné výkony a tovar okres Košice-okolie**. Naopak tržby **poklesli v podnikoch okresu Trebišov**.

Priemyselné podniky kraja zamestnávali v priemere 43 789 osôb, t.j. o 5,7 % osôb menej, ako v roku 2009. Nárast zamestnanosti zaznamenali len v okresoch Gelnica (o 52,6 %) a Michalovce (o 9,2 %). V ostatných okresoch došlo **k poklesu počtu zamestnancov, najvýraznejšie, o viac ako polovicu v Trebišovskom okrese**.

Výrazne najvyšší počet zamestnancov v priemysle bol v okrese Košice II.

Produktivita práce dosiahla 141,7 tis. Eur na zamestnanca, pri medziročnom raste o 24,8 %. V rámci odvetví boli **najproduktívnejší dodávatelia elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu a výrobcovia chemikálií a chemických produktov**, kde dosiahli 373,5 resp. 226 tis. Eur na zamestnanca. Vyššiu výkonnosť ako priemer kraja mali priemyselné podniky **okresov Košice II, Košice I, Rožňava a Košice-okolie**. Najmenej produktívne boli podniky v okrese Gelnica.

Služby

Obchodné organizácie Košického kraja s počtom 20 a viac zamestnancov v roku 2010 dosiahli **tržby za vlastné výkony a tovar v objeme 1 401,2 mil. Eur** (bez DPH) pri medziročnom náraste o 3,2 %. Na celoslovenských tržbách sa podieľali 5 %. Prevažnú časť (72,2 %) celkových tržieb realizovali podniky mesta Košice, najmä Košice IV a Košice I. Z územného hľadiska tržby vzrástli vo všetkých okresoch, s výnimkou okresu Košice II. Najvýraznejšie vzrástli tržby v okresoch Košice III a Trebišov.

Z hľadiska štruktúry tržieb nárast tržieb zaznamenalo **ubytovanie (o 26 %), maloobchod (o 10%), veľkoobchod (o 6 %)**. Podiel ubytovania v štruktúre tržieb je však nepatrný, tesne nad hranicou jedného percenta, podiel veľkoobchodu naopak výrazný, takmer tri štvrtiny krajského objemu. **Najväčší medziročný prepád (takmer 20 %) bol pri predaji, údržbe a oprave motorových vozidiel.**

Stavebníctvo

V stavebných podnikoch Košického kraja pretrvával **nepriaznivý vývoj** v rozhodujúcich ukazovateľov. **Poklesla stavebná produkcia, produktivita práce i stav zamestnancov.**

Tržby za vlastné výkony a tovar v stavebníctve v roku 2010 dosiahli objem 900,3 mil Eur a na tržbách SR sa kraj podieľal 10,4 % (tab. č. 34). Podiel kraja na tržbách SR mal klesajúci trend.

Tab. č. 34: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v stavebníctve v mil. Eur

Územie	2008	2009	2010
SR	10 333,7	9 120,9	8 649,3
Košický kraj	1 218,3	971,1	900,3
Podiel v %	11,8	10,6	10,4

zdroj: www.statistics.sk

Stavebná produkcia za podniky s počtom 20 a viac zamestnancov: Stavebná produkcia **vykonaná vlastnými zamestnancami** dosiahla v roku 2010 objem 336,5 mil. Eur a podiel Košického kraja na produkcii SR **poklesol o 2,2 bodu**. Podstatnú časť, 95,1 % celkovej produkcie tvorila stavebná produkcia v tuzemsku, čo je o sedminu menej ako v roku

2009. Stavebná produkcia v zahraničí v hodnote 16,5 mil. Eur poklesla výraznejšie, o takmer dve tretiny. Práce na novej výstavbe, vr. rekonštrukcií a modernizácii poklesli o 17,9 % a dosiahli takmer 287,3 mil. Eur.

Stavebná produkcia **podľa dodávateľských zmlúv** dosiahla 469 mil. Eur, čo je medziročne takmer o pätinu menej (index 79,5). Podiel kraja na SR poklesol o 1,7 bodu. Stavebné práce na území SR objemom 447,5 mil. Eur poklesli o sedminu, výkony v zahraničí za 21,6 mil. Eur boli nižšie o viac ako dve tretiny.

Z územného hľadiska najväčší podiel krajskej produkcie **realizovali podniky so sídlom v Košiciach**, z nich najviac v okrese **Košice I** (36,6 % vykonanej vlastnými zamestnancami a 33,5 % podľa dodávateľských zmlúv). Podniky v okrese **Košice IV** realizovali 32,9 % z produkcie vlastných zamestnancov a 32 % podľa dodávateľských zmlúv.

V stavebníctve bolo **v priemere 6 274 zamestnaných osôb, o 7,6 % menej ako v roku 2009**. Najviac osôb zamestnávali podniky so sídlom v okrese Košice I (36,8 % z krajského počtu) a Košice IV (24 %).

Produktivita práce na zamestnanca v stavebníctve **dosiahla 53,6 tis. Eur** z produkcie vlastných zamestnancov a **74,8 tis. Eur** podľa dodávateľských zmlúv **pri medziročnom poklese o 13,3 % resp. 13,9 %**. V porovnaní s celoslovenským priemerom bola nižšia o 6,9 tis. resp. 14,1 tis. Eur nižšia. V medziokresnom porovnaní **najvyššiu produktivitu vlastných zamestnancov dosiahli podniky v okrese Košice IV**, i keď medziročne najviac (viac ako dvojnásobne) vzrástla v okrese Trebišov. Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca **816 Eur** bola za Bratislavským krajom druhá najvyššia, avšak 38 Eur pod celoslovenským priemerom. Medziročne poklesla o 2,1 %.

V stavebníctve (podľa SK NACE rev. 2) sa dosiahla **produktivita práce na zamestnanca** zo stavebnej produkcie vykonanej vlastnými zamestnancami v kraji v roku 2010 **vo výške 32 756 Eur** a bola vyššia, ako v priemere za SR (30 852 Eur). V porovnaní s rokom 2008 však mala **klesajúcu tendenciu**.

Produktivita práce na zamestnanca zo stavebnej produkcie podľa dodávateľských zmlúv dosiahla 46 173 Eur a bola vyššia, ako v priemere za SR (42 861 Eur). Oproti roku 2008 produktivita práce bola nižšia (57 124 Eur).

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárska pôda v Košickom kraji má rozlohu 3 364,7 km² a na rozlohe poľnohospodárskej pôdy SR sa Košický kraj podieľa 13,9 %.

Poľnohospodári Košického kraja v roku 2010 utŕžili za predaj vlastných výrobkov **100,8 mil. Eur**, Košický kraj sa na tržbách SR podieľal **8,3 %**. V porovnaní s rokom 2009 **tržby poklesli o 0,3 %**.

Tržby za predaj **rastlinných výrobkov** dosiahli **59,8 mil. Eur**, čo predstavuje **medziročný pokles o 6,8 %**, ich objem predstavoval **9,6 % slovenského úhrnu**.

Tržby za predaj **živočíšnych výrobkov** dosiahli **41 mil. Eur**, na tržbách SR sa kraj podieľal **6,9 %**. Oproti roku 2009 **tržby vzrástli o 11 %**. **Poklesli však stavy hospodárskych zvierat, aj výroba mlieka** (kraj sa na produkcii mlieka SR podieľal iba 6 %). **Zhoršili sa aj ukazovatele úžitkovosti sliepok, produkcia vajec poklesla o 2 %**.

Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, rozvoj vidieka v PHSR KSK, čo sa urobilo :

Aktivity súvisia najmä s potenciálom vidieka pre využívanie obnoviteľných zdrojov energií:

- **Projekt ROBINWOOD** zameraný na využívanie obnoviteľných zdrojov energie; aktivity boli ukončené v roku 2008
- **Program využívania obnoviteľných zdrojov energie v subregiónoch Košického kraja; Plnenie:** Aktivita sa bude realizovať v rámci pripravovanej „Regionálnej stratégie využívania obnoviteľných zdrojov energie z hľadiska energetickej

efektívnosti“. KSK pripravuje projektovú žiadosť na podanie v rámci zverejnenej výzvy v rámci ROP, opatrenie 4.1d-2012/01

- **Štúdia využitia geotermálneho potenciálu Východoslovenskej nížiny**
Plnenie: aktivita bola čiastočne splnená v rámci projektu Robinwood, štúdia o využití geotermálneho potenciálu bola vypracovaná v roku 2008
- **Projekt UNDP** zameraný na vzdelávanie na vidieku a na podporu vytvárania miestnych akčných skupín na vidieku; **Plnenie:** aktivity projektu sa realizovali, z prostriedkov UNDP a KSK bolo **podporených 5 miestnych akčných skupín**, ktoré sa uchádzali o podporu v rámci Programu rozvoja vidieka

Spracovanie stratégie využitia potenciálu voľných segmentov odberateľského trhu vnútri i mimo územia KSK; Plnenie: KSK pripravuje projektovú žiadosť o nenávratný finančný príspevok za účelom vypracovania sektorového rozvojového dokumentu na úrovni NUTS 3 s názvom **Program budovania Logistického centra pre agrokomodity**. Cieľom projektu je vypracovanie programu vybudovania logistického centra pre agrokomodity ako príspevok pre zvýšenie dostupnosti a kvality občianskej infraštruktúry a potravinovej sebestačnosti Košického kraja. Následným vybudovaním logistického centra sa prispeje k posilneniu lokálneho trhu, zachovaniu domácej poľnohospodárskej produkcie, vytváraniu nových pracovných miest i podpore rozvoja vidieka.

8. Cestovný ruch

Služby **351 ubytovacích zariadení** Košického kraja v priebehu roka 2010 využilo celkom **281,2 tis. návštevníkov**, z toho **31,9 % tvorili návštevníci zo zahraničia**. Na počte návštevníkov SR sa **Košický kraj podieľal 8,3 %** (tab. č. 35). **Počet návštevníkov v Košickom kraji v rokoch 2007 – 2010 zaznamenal pokles.**

Tab. č. 35: Vývoj počtu návštevníkov v Košickom kraji v ubytovacích zariadeniach

územie	2007	2008	2009	2010
SR	3 777 854	4 082 645	3 391 354	3 392 361
Košický kraj	321 774	356 946	291 115	281 205
Podiel kraja v %	8,5	8,7	8,6	8,3

zdroj: www.statistics.sk

V porovnaní s rokom ubytovanie v hoteloch, penziónoch, turistických ubytovniach a ďalších ubytovacích zariadeniach **využilo o 3,4 % návštevníkov menej**, z toho o 5,2 % poklesol počet **domácich návštevníkov**. Počet zahraničných hostí nepatrne (o 0,7 %) vzrástol a dosiahol 90 tis. osôb. Na celkovom počte návštevníkov ubytovacích zariadení SR sa Košický kraj podieľal 8,3 %.

Podľa krajiny trvalého pobytu **najviac návštevníkov bolo z Českej republiky** (27,6 %) a Poľska (13,7 %). Ďalej nasledovali návštevníci z Nemecka (10,4 %), Maďarska a Rakúska.

Čisté využitie lôžkovej kapacity dosiahlo 12,3 %, čo je menej oproti roku 2009 o 2,4 percentuálneho bodu. Z hľadiska kategórie boli **najviac využité hotely vyššej kategórie**. Priemerný počet prenocovaní na jedného návštevníka dosiahol **2,1 noci**. Tržby za ubytovanie vzrástli oproti roku 2009 o 9,5 %, na takmer 15 mil. Eur. Z nich sa 48 % utržilo od zahraničných hostí, ktorí častejšie využívali ubytovacie zariadenia vyšších cenových kategórií. **Priemerná cena ubytovania dosiahla 24,4 Eur**, kým domáci návštevník zaplatil v priemere za jedno prenocovanie 19,2 Eur, zahraničný návštevník zaplatil 34,1 Eur.

Z územného hľadiska **takmer polovica návštevníkov Košického kraja sa ubytovala v Košiciach**. Väčšina z nich využila služby zariadení okresu **Košice I**, kde zaznamenali viac než štvrtinový medziročný nárast návštevníkov. Z ostatných okresov bol **najviac navštevovaný okres Spišská Nová Ves** (podiel 18,2 % z počtu ubytovaných návštevníkov). S výnimkou okresov Košice I a Košice IV zaznamenali všetky ostatné okresy medziročný pokles návštevníkov. **Najväčší úbytok zaznamenali v okrese Gelnica a Sobrance**, kde sa ubytovalo len 32,2 % resp. 44,5 % počtu návštevníkov roku 2009.

V Košickom kraji je potrebné podporovať nasledovné špecifické formy cestovného ruchu: horská turistika, lyžiarske strediská, cykloturistika, mestská a kongresová turistika, vinárstvo, vidiecka turistika, agroturistika, gastronómia

Hlavné destinácie cestovného ruchu v Košickom kraji

- Národný park Slovenský raj
- Národný park Slovenský kras
- Zemplínska šírava
- Tokajská vinohradnícka oblasť

Okresy Košického kraja s najlepšimi predpokladmi pre rozvoj CR (tab. č. 36):

- okresy Spišská Nová Ves a Gelnica (Spišský región cestovného ruchu)
- okres Rožňava (Gemerský región CR)
- okres Michalovce a okres Sobrance (Dolnozemplínsky región CR)
- okres Trebišov (Dolnozemplínsky región CR)
- **Osobitné postavenie má Košický región CR** (mesto Košice, najmä okres Košice I s veľkým počtom kultúrno-historických pamiatok a okres Košice-okolie – Jasovská jaskyňa, Zádiel, Herľanský gejzír a i.)

Tab.č. 36: Zaradenie vybraných obcí Košického kraja do subregiónov podľa podmienok pre cestovný ruch:

Gemerský región CR – okres Rožňava

Subregión	Obec/stredisko	Druh CR
Rožňavská kotlina – Dobšinská dolina	Dobšiná, Rejdová, Vyšná Slaná, Vlachovo Dedina roka 2005, Betliar, mesto Rožňava, Nižná Slaná, Gemerská Poloma,	HT, LT, KP, VA
Štítnická dolina	Brdárka, Štítnik, Ochtiná – Ochtinská aragonitová jaskyňa, Čierna lehota, Gočaltovo, Hanková, Honte, Kocel'ovce, Kunová Teplica, Markuška, Pašková, Petrovo, Rochovce, Rožňavské Bystré, Roštár, Rozložná, Slavoška, Slavošovce	HT, KP, VA
Slovenský Kras – Gemerský región (prírodné dedičstvo UNESCO)	Ardovo, Kečovo, Krásnohorské Podhradie, Krásna Hôrka, Krásnohorská Dlhá Lúka, Hrušov, Krásnohorská jaskyňa, Dmica jaskyňa, Gombasecká jaskyňa, Lúčka, Silica – Silická ľadnica	HT, KP,

Spišský región CR – okres Spišská Nová Ves, Gelnica

Subregión	Obec/stredisko	Druh CR
Slovenský raj – Hornádska kotlina	Novoveská Huta - Hnilčík, Betlanovce, Hrabušice (Hrabušická Píla, Podlesok), Letanovce(Letanovský Mlyn, Kláštorský, Spišské Tomášovce (Čingov), Smižany (Košiarňy Briežok, Smižianska Maša)	HT, LT, KP
Slovenský raj – Hnilecká kotlina	Dobšinská ľadová jaskyňa, Stratená – Stratenská píla, Dobšinská Maša, Dedinky Mlynky (Palcmanová Maša, Biele Vody, Havrania Dolina, Rakovec)	HT, LT, KP
Spišský hrad a okolie (sústredenie pamiatok)	Hodkovce, Žehra	KP

UNESCO)		
Slovenský Kras – Spišský región	Štós – klimatické kúpele , Smolník, Smolnícka Huta, Úhorná -jazero	HT, LT,
Volovské vrchy	Spišské Vlchy, Slovinky, Poráč – Poráčska dolina, Poráč – Brodok , mesto Krompachy, Krompachy – medzinárodné lyžiarske stredisko Plejsy , Žakarovce, Gelnica, Kojšov – Kojšovská hoľa , Margecany, priehrada Ružín , Jaklovce, Veľký Folkmar, Kluknava – Štefánska huta, Markušovce , Spišský Hrušov	HT, LT, KP, VT

Košický región CR – mesto Košice a okres Košice-okolie

Subregión	Obec/stredisko	Druh CR x/
Volovské vrchy	Košické Hámre, Košická Belá, Zlatá Idka – Kojšovská hoľa, Jahodná (lyžiarske stredisko) , Bukovec – vodná nádrž , Nižný Klátov, Vyšný Klátov	HT, LT, VT
Slovenský Kras – Košický región	Medzev – Šugov , Hačava, Zádiel – Zádielska tiesňava , Drienovec, Jasov - jaskyňa , mesto Moldava nad Bodvou (Moldavská vinohradnícka oblasť), Turňa nad Bodvou	HT, LT, KP
Košice - Hornád	Sokoľ, Družstevná pri Hornáde, Kostolany nad Hornádom, Čaňa, Geča, Kechnec, Nižná Myšľa - , mesto Košice, Košice – Kavečany (ZOO, lyžiarske stredisko) , Čermel', Bankov lesopark, Anička, Nad Jazerom, Alpinka ,	HT, LT, KP, VT
Slanské vrchy	Rankovce, Herľany – Herľanský gejzír , Vyšná Kamenica, Bidovce, Svinica, Ďurkov, Olšovany	HT, KP, VT

Dolnozemplínsky región CR – okresy Michalovce a Trebišov

Subregión	Obec/stredisko	Druh CR
Slanské vrchy	Byšta, Izra, Slanec , Slanská Huta, Nový Salaš	VA, KP
Tokajská vinohradnícka oblasť	Bara, Čerhov, Černochovo, Malá Trňa, Slovenské Nové Mesto, Veľká Trňa, Viničky, Borša, Streda nad Bodrogom, Klin nad Bodrogom Ladmovce, Zemplín	VA, KP
Medzibodrožie	Malé a Veľké Trakany, Malý Horeš, Leles, Pribeník, mesto Kráľovský Chlmec, Veľký Kamenec, Cejkov - kúpele	VT, VA
Zemplínska Šírava	Trnava pri Laborci, Vinné - Vinianske jazero, Hôrka , mesto Michalovce, Biela Hora, Kaluža, Medvedia hora, Kamenec, Klokočov , Paľkov, Kusín, Jovsa, Zalužice, Lúčky, Poruba pod Vihorlatom, Senné – Rybníky , Pozdišovce	HT, VT, LT, KP, VA
Vihorlatské vrchy	Vyšná Rybnica, Remetské Hámre – Morské oko , Ruská Bystrá, Inovce – drevené kostolíky , Beňatina, Podhorod', mesto Sobrance, Tibava Tibavská vinohradnícka oblasť , Sejkov, Orechová, Koromľa, Petrovce	HT, KP, VA, KT

Zdroj: ÚPN VÚC Košického kraja 2009

x/ Vysvetlivky k tabuľke: horský – HT, kúpeľný – KT, vodný – VT, lyžiarsky – LT, kultúrno-poznávaci – KP, vidiecky turizmus – VA

Kultúra a cestovný ruch v PHSR KSK , čo sa realizovalo, resp. pripravuje :

- Aktivita: **obnova pamiatkovo chránených objektov**

Plnenie: boli vypracované stavebné projekty, resp. projektové žiadosti na objekty: **Rekonštrukcia Múzea Spiša v Spišskej Novej Vsi – Provinčný dom, projekt Letohrádok Dardanely, Rekonštrukcia Moussonovho domu Michalovce, Rekonštrukcia a inovácia prezentačného mobiliáru a expozícií v múzeách KSK (Múzeum Spiš, Banícke múzeum, Zemplínske múzeum, Múzeum a KC južného Zemplína) – projekt sa realizuje**

Dofinancovanie rekonštrukcie účelovej budovy Vs. Múzea – prebieha verejné obstarávanie; Komplexná rekonštrukcia budovy Gemerského osvetového strediska,

projekt schválený, prebieha verejné obstarávanie; **Rekonštrukcia Východoslovenskej galérie, projekt bol schválený, prebieha verejné obstarávanie**

Rekonštrukcia budovy Múzea a KC južného Zemplína – projekt je hotový, bude podaný v rámci vhodnej výzvy na predkladanie žiadostí

Rekonštrukcia bansko-hutníckej expozície Banického múzea – zážitkové centrum Sentinel, projekt podaný v rámci programu cezhraničnej spolupráce

Významné úlohy pre KSK vyplývajú z projektu **Európske hlavné mesto kultúry – Košice 2013**; sú reprezentované koncepciou **Ostrov kultúry – otvorené zóny**. V rámci Ostrovov kultúry sa realizuje **6 Otvorených zón a Ulička remesiel - lapidárium**

Rekonštrukcia Katovho bytu (Múzeum Miklušova väznica) – projekt bol zrealizovaný a ukončený

Projekt vybudovania jednotného regionálneho turisticko-informačného systému (projekt Infotour) – pracuje sa na tvorbe priestorového informačného systému;

Spracovanie marketingovej stratégie – pripravuje sa projektová žiadosť v rámci ROP

Podpora **vzniku združení CR a turisticko-informačných kancelárií na Vínnej, Železnej, Gotickej ceste**: na uvedených cestách pôsobia združenia, s ktorými KSK spolupracuje

Investičný projekt vybudovania Tokajskej cyklotrasy - bol schválený v rámci Švajčiarskeho finančného mechanizmu

Mapovanie turistických ciest (Vinná, Gotická, Železná), aktivita sa realizovala v rámci programu Terra Incognita, resp. projektu Mediavel

9. Energetika a dopravná infraštruktúra

Indikátor: Spotreba elektriny, rok 2010: 2 254 367 MWh

Spotrebu energií je potrebné porovnávať s výkonnosťou ekonomiky. Bratislavský kraj má najvyššiu spotrebu energií v produkčných odvetviach, avšak tento kraj má podstatne vyšší podiel na tvorbe HDP, ako Košický kraj. **Košický kraj v spotrebe elektrickej energie v rámci SR je na 3. mieste** (za Bratislavským a Banskobystrickým krajom), **avšak má iba 11 % podiel na tvorbe HDP. Najvyššia spotreba elektrickej energie bola v okrese Košice II** (1 618 011 MWh)

Košický kraj mal v roku 2010 spotrebu elektrickej energie **2 254 367 MWh** a na celkovej spotrebe elektrickej energie SR sa podieľal **13,7 %** (tab. č. 37). **V porovnaní s rokom 2007 sa spotreba elektrickej energie v Košickom kraji mierne znížila** (zo 14,9 % na 13,7 %). V absolútnom vyjadrení spotreba elektrickej energie v rokoch 2007 – 2009 **mierne klesala** (z 2 628 388 na 2 175 439 MWh), ale v roku 2010 sa opäť spotreba mierne **zvýšila** (2 254 367 MWh).

V spotrebe zemného plynu je kraj v rámci SR tiež na 3. mieste. Košický kraj súčasne má **najvyššiu spotrebu čierneho, hnedého uhlia a koksu v rámci SR**, čo ovplyvňuje existencia hutníckeho komplexu U.S.Steel v Košiciach.

Produkčné odvetvia, najmä priemysel v Košickom kraji sú náročné na spotrebu energií. V záujme udržania výroby a životného prostredia bude potrebné prijať razantné opatrenia na **znižovanie energetickej náročnosti** výrobných odvetví.

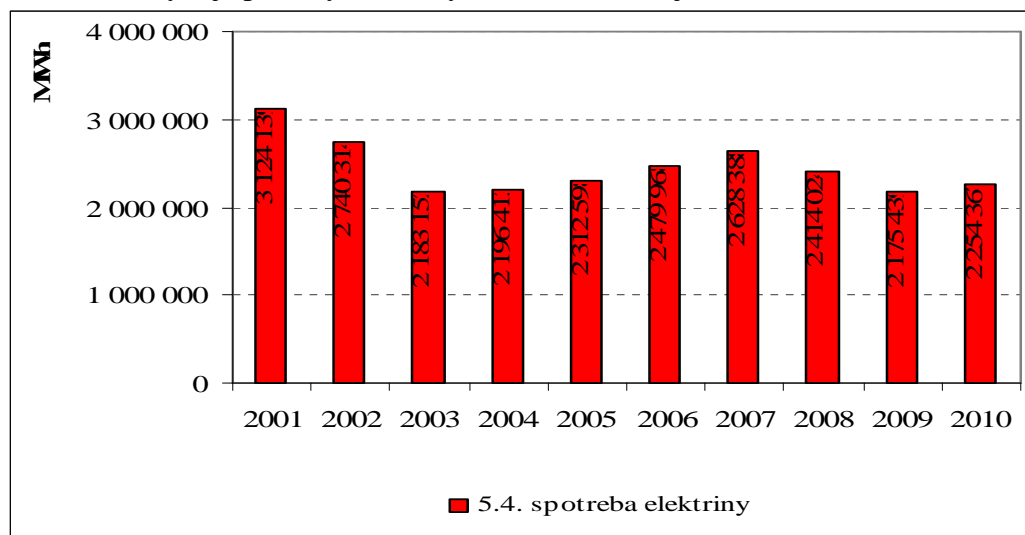
Tab. č. 37: Vývoj spotreby energií v Košickom kraji

Územie	Spotreba elektriny (tis. MWh)			Spotreba čierneho uhlia, hnedého uhlia, koksu (tis.t)			Spotreba zemného plynu (1000 m ³)		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
SR	17 775	15 877	16 458	9 318	8 487	8 382	3607860	3121679	3327317
KE	2 414	2 175	2 254	5 015	4 586	4 745	349 428	287 261	320 705

kraj									
Podiel v %	13,6	13,7	13,7	53,8	54,0	56,6	9,7	9,2	9,6

zdroj: www.statistics.sk

Graf č. 22: Vývoj spotreby elektriny v Košickom kraji (MWh)

Dopravná infraštruktúra

Cestná infraštruktúra má veľký význam pre hospodársky rast, mobilitu pracovných síl ako aj konkurencieschopnosť v rámci medzinárodnej delby dopravnej práce. Je jedným z kľúčových faktorov, ktoré významne ovplyvňujú ekonomický rozvoj aj priestorové usporiadanie štátu. Na dĺžke cestnej siete Slovenska sa Košický kraj podieľa 13,26 %, na cestách I. triedy SR sa podieľa iba 10,3 %. V porovnaní s rokom 2008 sa znížila dĺžka ciest I. triedy a zvýšila dĺžka rýchlostných ciest. Z hľadiska dĺžky ciest je Košický kraj porovnateľný s inými krajinami, avšak má vyšší podiel ciest nižšej úrovne, t.j. II. a III. triedy, ktoré má v kompetencii.

Cestná infraštruktúra a jej skvalitňovanie má významné postavenie v činnosti KSK, čo sa premieťa aj v PHSR KSK. Je zakotvená v prvom špecifickom ciele: odstránenie regionálnych disparít v oblasti dopravy, ktoré prechádzajú do priorit a aktivít KSK.

Tab. č. 38: Dopravná infraštruktúra v Košickom kraji

Cesty	Technické parametre v km
Cesty „E“ pre medzinárodnú prepravu	219,421 km
Trasy TEM	126,448
TEN – T koridory (Pan-Európske)	126,448
Diaľnice	5,325
Diaľničné privádzače	-
Rýchlostné cesty	24,157
Cesty I. triedy	342,400
Cesty II. triedy	586,212
Cesty III. triedy	1 420,985
Cesty I.-III. triedy, diaľnice a rýchlostné cesty spolu	2 379,079
Hustota cestnej siete v km/km ²	0,32 na km ²
Hustota cestnej siete v km na tis. obyv.	3,064 km/tis. obyv.

zdroj: vucke.sk

Časti úsekov **diaľnic (diaľničných privádzačov) a rýchlostných ciest** v Košickom kraji:

- D1 Bratislava / Petržalka - križovatka s D2 - Trnava - Trenčín - Žilina - Prešov - Košice - štátna hranica SR/Ukrajina
- R2 Trenčín križovatka D1 - Prievidza - Žiar nad Hronom - Zvolen - Lučenec - Rimavská Sobota - Rožňava – Košice
- R4 št. hranica MR/SR Milhost' - Košice - Prešov - Gíraltovce - Svidník – št. hranica SR/PR

Cestná sieť v Košickom kraji má dĺžku 2 379,1 km. Diaľnicou sú prepojené krajské mestá Košice a Prešov. Cesty I. triedy majú dĺžku 342,4 km, najdlhšie úseky ciest I. triedy sú v okresoch Trebišov, Rožňava; v okrese Spišská Nová Ves cesty I. triedy nie sú (tab. č. 39).

Tab. č. 39: Dĺžky jednotlivých kategórií ciest v okresoch Košického kraja v km

Okres, kraj	Diaľnice	Rýchlostné cesty	Cesty I. triedy	Cesty II. triedy	Cesty III. triedy	Spolu
Gelnica	-			89,940	41,537	131,477
Košice I	-	7,736	0,357	16,330	9,586	34,009
Košice II	-	8,828	1,791	3,153	22,550	36,322
Košice III	-		5,440	-	1,362	6,802
Košice IV	-	7,229	5,218	6,592	4 517	23,556
Košice-okolie	5,325	0,364	64,894	105,535	401,046	576,834
Michalovce	-		48,925	114,990	223,852	387,747
Rožňava	-		95,685	90,087	139,013	324,785
Sobrance	-		21,402	24,493	128,966	179,861
S.Nová Ves	-		-	91,199	119,803	211,002
Trebišov	-		99,038	38,893	328,753	466,684
Košický kraj	5,325	24,157	342,400	586,212	1 420,985	2 379,079

Zdroj: SSC k 1. 3. 2010

Na cestách I. - III. triedy bolo spolu 832 mostov (bez provizórnych), z toho najviac na cestách III. triedy (456) (tab. č. 40). V Košickom kraji sa na cestách nezvýšil počet nezabezpečených železničných priecestí (oproti roku 2000 sa počet ešte znížil o 1 priecestie na 46):

Tab. č. 40: Prehľad objektov na cestách I., II. a III. triedy (neobsahuje provizórne objekty)

územie	Def. mosty I. trieda	Def. mosty II. trieda	Def. mosty III. trieda	Železničné priecestia zabezpeč.	Železničné priecestia nezabezp.	Definitívne mosty – rýchľ.cesty
Košický kraj	155	221	456	64	46	0

zdroj: www.statistics.sk

Na cestách Košického kraja v roku 2010 bolo takmer **283 tis. vozidiel**, z toho bolo **najviac osobných motorových vozidiel**, ktorých počet v porovnaní s rokom 2008 sa zvýšil o 5,7 %. Zvýšil sa aj počet nákladných automobilov. K zníženiu došlo u autobusov a motocyklov (tab. č. 41). **Dopravné nehody** so spôsobenou hmotnou škodou, aj dopravné nehody s usmrtením mali v rokoch 2008 – 2010 **klesajúcu tendenciu**. V roku 2010 bolo v Košickom kraji **40 dopravných nehôd s usmrtením** a 2 387 so spôsobenou hmotnou škodou.

Tab. č. 41: Vývoj počtu motorových vozidiel na cestách

Dopravný prostriedok	2008	2009	2010
Košický kraj spolu	262 191	270 502	282 966
Osobné	194 563	199 415	209 144
Autobusy	1 316	1 187	1 151
Nákladné autá vr. špeciálnych	26 088	28 067	29 148
Motocykle (bez malých)	7 649	6 227	6 762
Ťahače	2 253	2 306	2 181

zdroj: www.statistics.sk

V rámci cestnej dopravy Košický kraj sa v rámci SR **výraznejšie podieľal na preprave tovaru (14,3 % zo SR), ako na preprave osôb (9,4 % zo SR).**

Tab. č. 42: Vývoj počtu prepravených osôb a objemu tovaru

Územie	Prepravené osoby (tis. osôb)			Preprava tovaru (tis. ton)		
SR	365 519	323 142	312 717	42 639	36 920	44 617
Košický kraj	37 667	32 037	29 336	5 725	5 731	6 369
Podiel kraja zo SR %	10,0	9,9	9,4	13,4	15,5	14,3

zdroj: www.statistics.sk

Železničná doprava

Na území kraja sú tieto **železničné trate medzinárodného a celoštátneho významu:**

- **štátna hranica s UR – Čierna nad Tisou – Košice – Žilina** ako súčasť európskeho koridoru č. V (západo - východný tranzitný koridor), zaradená do dohody AGTC a AGC ako trasa C-E 40,
- **štátna hranica s MR – Čaňa – Košice – Kysak – Prešov – Plaveč – Muszyna (PR)** ako súčasť európskeho železničného koridoru č. IX (severo-južný tranzitný koridor), zaradená do dohody AGTC ako trasa C 30/1,
- **Košice – Zvolen – Palárikovo**, pripravovaná na zaradenie do dohody AGTC,
- **Michal'any – Trebišov – Strážske – Humenné – Palota – Lupkow (PR).**

Sieť železničnej infraštruktúry na území Košického kraja má vysokú hustotu (104,523 km/tis.km²) a v rámci SR má kraj najvyššiu hustotu po Bratislavskom kraji. Územím Košického kraja od hranice s Ukrajinou po Hanisku pri Košiciach vedie **širokorozchodná trať** využívaná na prepravu surovín.

Priority:

Prioritou Košického kraja v rozvoji dopravnej siete (v súlade so Stratégiou rozvoja dopravy SR do roku 2020 a koncepcími dokumentmi kraja) je podporovať:

- **dobudovanie cestnej siete TEN-T** (diaľnica **D1** po hranicu s Ukrajinou, rýchlostná cesta **R4**) a rýchlostná cesta **R2** (s prioritou tunel Soroška a juhovýchodný obchvat Košíc),
- **modernizácia a rekonštrukcia existujúcej železničnej infraštruktúry** - trate normálneho rozchodu a širokého rozchodu do Košíc
- **vytvorenie "prekládkového mostu" medzi Európou a štátmi Spoločenstva nezávislých štátov a ďalej smerom na ázijský kontinent cez terminály Čierna nad Tisou a Dobrá**
- vybudovanie **základnej siete terminálov intermodálnej prepravy** (terminály **Košice a Dobrá**) v súlade s OP Doprava
- vybudovanie **Globálneho logistického industriálneho parku v Košiciach – GLIP**

Dopravná infraštruktúra v PHSR KSK, čo sa urobilo :

Aktivita: dostavba diaľnice D1 po Slovensko-Ukrajinskú hranicu

Plnenie: Úsek Budimír – Bidovce je v procese spracovania pre stupeň dokumentácie pre stavebné povolenie, prebieha postupné majetkoprávne vysporiadanie (spracovateľom projektovej dokumentácie je Dopravoprojekt a.s. Prešov). Plánované začatie stavby je v roku 2014.

Aktivita: Výstavba úseku R4 Košice – Milhost'

Plnenie: Stavba je rozostavaná. Plánovaný termín ukončenia je v roku 2013.

Aktivita: Výstavba rýchlostnej cesty R2 na území Košického kraja

Plnenie: Prebieha proces projekčného spracovávaného po úsekoch:

- Šaca – Košické Olšany – spracovávanie dokumentácie pre územné rozhodnutie (2012), spracovateľom je Dopravoprojekt as.s. Prešov
- Rožňava – Jablonov nad Turňou (tunel Soroška) - spracovávanie dokumentácie pre územné rozhodnutie (12.2011 – 2012), spracovateľom je Dopravoprojekt as.s. Prešov
- Moldava nad Bodvou – Šaca – v roku 2012 príprava súťaže pre spracovávanie projektovej dokumentácie pre územné rozhodnutie.

Ostatné úseky sú v stave spracovania štúdií trasovania. Predpokladaný termín ukončenia výstavby celého úseku R2 na území KSK až po napojenie na diaľnicu D1 pri Košických Olšanoch je rok 2020.

Aktivita: Modernizácie ciest II. a III. triedy – projekt PPP 2005, PPP 2006, PPP 2007

Plnenie: modernizácia bola realizovaná, postupne sa podľa harmonogramu financuje z rozpočtu KSK. Modernizáciou sa podarilo realizovať celkový rozsah úprav ciest v Košickom kraji v dĺžke cca 316 km.

Aktivita: Modernizácia ciest úver EIB.

Plnenie: úseky sa realizovali, resp. ešte realizujú. Väčšina stavieb bola ukončená, prebieha dofinancovanie. Realizáciou sa dosahuje zlepšenie kvalitatívneho stavu ciest, zvýšil sa počet ciest vo veľmi dobrom stave zo 14,2 % na 40 % v roku 2011.

Aktivita: Výstavba a rekonštrukcia ciest a mostov na cestách II. a III. triedy

Plnenie: Bolo vypracovaných a podaných 5 projektov (Cesty KSK 1 – 5). Niektoré stavby boli ukončené, u ostatných prebieha realizácia (podrobne Vyhodnotenie PHSR za rok 2010, predkladané na rokovanie Z/KSK apríl 2012). Hodnotenie obsahuje aj rekonštrukcie cestných úsekov poškodených povodňami.

Aktivita: Príprava projektovej dokumentácie a majetkovo-právneho vysporiadania pozemkov pod cestami.

Plnenie: KSK nadobudol do vlastníctva časti pozemkov pod komunikáciami prostredníctvom kúpnych zmlúv, delimitáciou od správcov majetku štátu, resp. zrušením podielového spoluvlastníctva dohodou.

Aktivita: Vytvorenie a rozvoj integrovaného dopravného systému

Plnenie: Na realizáciu sú určené stavby, v súčasnosti prebieha projektová príprava

1. Terminál integrovanej osobnej prepravy (TIOP) Moldava nad Bodvou mesto
2. Elektrifikácia železničnej trate Haniska pri Košiciach – Veľká Ida – Moldava nad Bodvou mesto (nové verejné obstarávanie)
3. TIOP Sever (Ťahanovce) – Nám. Maratónu mieru
4. Nám Maratónu mieru – Staničné námestie s napojením na ŽSR
5. TIOP Sever – sídlisko Ťahanovce.

Aktivita: Realizovanie Košickej osobnej regionálnej integrovanej dopravy (KORID) z Európskeho fondu regionálneho rozvoja časť B.

Plnenie: Vznikla spoločnosť Orid, s.r.o., zakladateľom je KSK.

Aktivita: Výstavba Globálneho logistického industriálneho parku v Košiciach (GLIP)

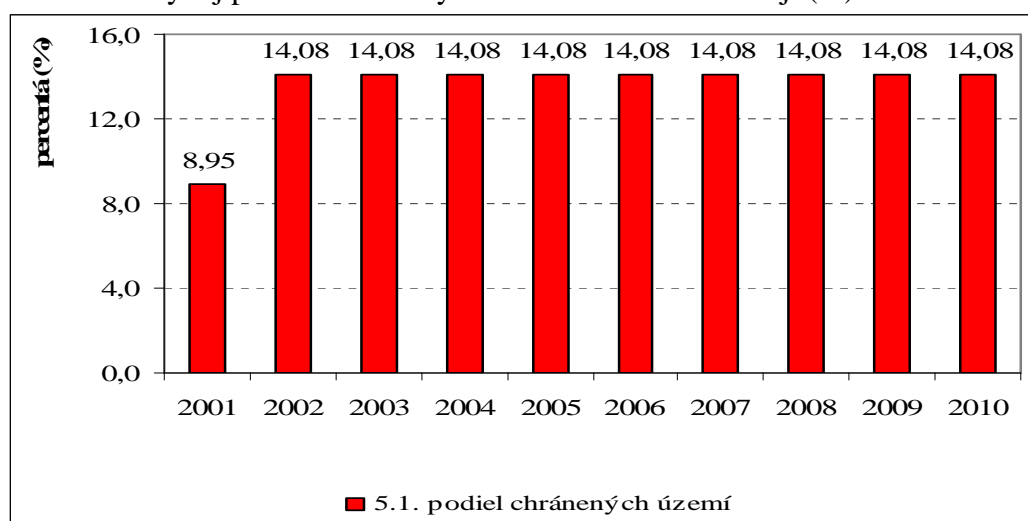
Plnenie: Dňa 2.6.2011 bolo vydané Územné rozhodnutie pre „Verejný terminál intermodálnej prepravy“, ktorého investorom sú Železnice SR. V súčasnej dobe sa prebieha výber zhotoviteľa dokončenia projektovej dokumentácie a realizácie 1. etapy stavby.

10. Životné prostredie

Prioritná oblasť: Životné prostredie, zmeny klímy a obnoviteľné zdroje energie

Indikátor: Podiel chránených území, rok 2010: 14,08 %

Graf č. 23: Vývoj podielu chránených území v Košickom kraji (%)

Indikátor: množstvo komunálneho odpadu na obyvateľa, rok 2010: 277,1 kg/obyv.

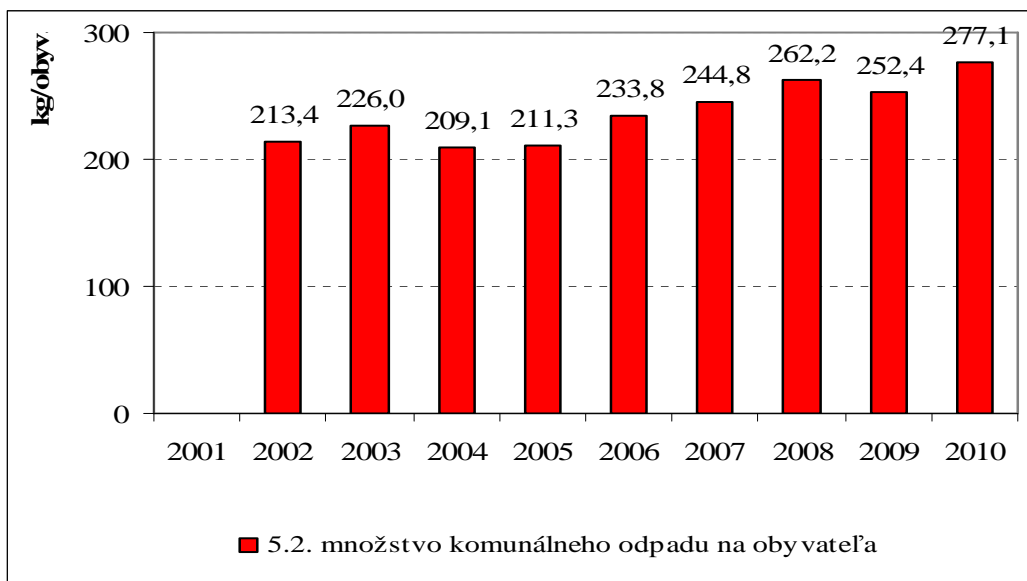
V Košickom kraji na 1 obyvateľa bolo v roku 2010 vyprodukovaných **277 kg komunálneho odpadu** (menej ako v priemere za SR), z toho bolo **na 1 obyvateľa zhodnotených 16,5 kg komunálneho odpadu**.

Tab. č. 43: Vývoj množstva komunálneho odpadu v kg/obyv., množstvo zhodnoteného odpadu

územie	Množstvo komunálneho odpadu			Množstvo zhodnoteného odpadu		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
SR	327,8	321,7	333,0	58,31	51,95	55,37
Košický kraj	262,2	252,4	277,1	85,66	15,25	16,47

zdroj: www.statistics.sk

Graf č. 24: Vývoj množstva komunálneho odpadu na obyvateľa (kg/obyv.)

Indikátor: Percento zhodnocovaného komunálneho odpadu, rok 2010: 5,9 %

Košický kraj podielom 5,9 % v porovnaní so SR zaostáva v podiele zhodnocovaného komunálneho odpadu (SR 17 %). Priemer SR však Košický kraj preyšuje v podiele (67 %) zhodnocovaného komunálneho odpadu ako druhotnej suroviny (SR 20,9 %)

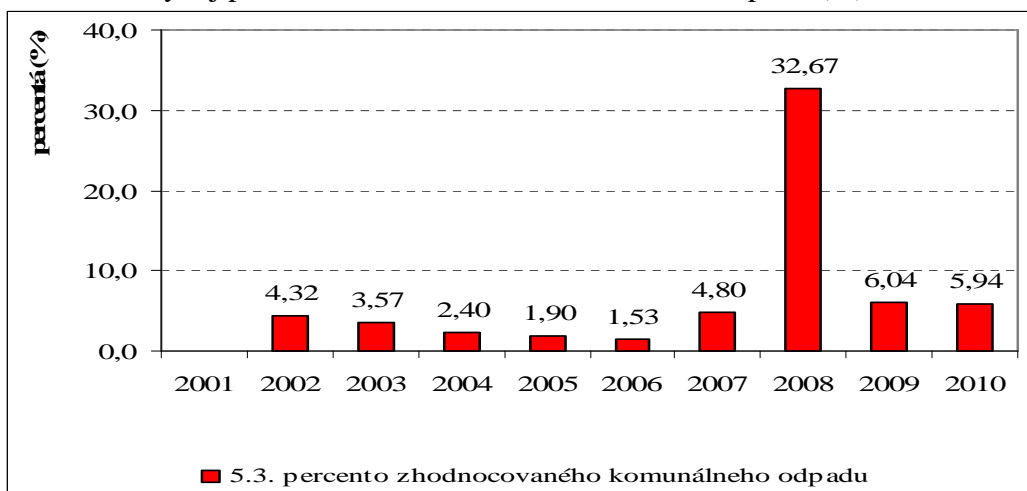
Príčina poklesu podielu zhodnotenia komunálneho odpadu resp. nízkeho podielu zhodnotenia spočíva (tab. č. 44) v **nízkom dopyte spracovateľov** po využiteľných odpadoch - plastoch (napr. PET fľaše, ktoré sa dajú recyklovať a iné plasty (kelímky od mliečnych výrobkov ap.).

Tab. č. 44: Vývoj podielu zhodnocovaného odpadu

územie	Podiel zhodnocovaného KO v %			Podiel zhodnocovaného KO ako druhotná surovina v %		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
SR	17,8	16,1	17,2	13,7	16,7	20,9
Košický kraj	32,7	6,0	5,9	16,0	37,2	67,1

zdroj: www.statistics.sk

Graf č. 25: Vývoj podielu zhodnocovania komunálneho odpadu (%)

Napojenie obyvateľov na verejný vodovod a na kanalizačnú sieť

V Košickom kraji v roku 2010 bolo na verejný vodovod napojených **81 % obyvateľov** (tab. č. 45), čo bolo **menej, ako priemer SR (87 %)**. Počet napojených obyvateľov sa **mierne zvyšuje, oproti roku 2008 nárast počtu napojených obyvateľov v Košickom kraji predstavuje 4,7 percentuálneho bodu** (v SR bol zaznamenaný pokles).

Podiel napojených obyvateľov **na verejnú kanalizačnú sieť** v roku 2010 predstavoval **60,5 %** a bol takmer rovnaký, ako na úrovni SR.

Tab. č.45: Vývoj podielu obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov a napojených na verejnú kanalizačnú sieť v %

Územie	Podiel obyv. zásobovaných vodou z verejných vodovodov v %			Podiel obyv. napojených na verejnú kanalizačnú sieť v %		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
SR	87,3	86,3	86,6	59,4	59,4	60,4
Košický kraj	76,5	80,8	81,2	57,2	60,1	60,5

zdroj: www.statistics.sk

Produkcia emisií a podiel zo SR v % (tab. č. 46)

Košický kraj má **trvale vysoký podiel na emisiách oxidu uhoľnatého (v roku 2010 58,4 %)**, avšak tento podiel má klesajúci trend (zníženie zo 61 % v roku 2007 na 58 % v roku 2010). **Na tuhých emisiách mal Košický kraj podiel 19,8 %** a je stále orientačne na rovnakej úrovni.

Tab. č. 46: Vývoj produkcie tuhých emisií a oxidu uhoľnatého v t

Územie	Tuhé emisie				Oxid uhoľnatý			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
SR	34 764	34 091	33 603	32 625	183 338	178 415	146 920	165 874
KE kraj	7 075	6 601	6 359	6 458	112 336	104 142	76 851	96 828
Podiel %	20,3	19,4	18,9	19,8	61,3	58,4	52,3	58,4

zdroj: www.statistics.sk

Životné prostredie v PHSR KSK, čo sa zrealizovalo, resp. pripravuje

- **Spracovanie stratégie dobudovania zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a spracovanie stratégie dobudovania odvádzania a čistenia komunálnych dopadových vôd**

Plnenie: Aktivity spolu súvisia. V novembri 2009 bol MŽP SR odsúhlasený „Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Košického kraja. Ide o vybudovanie infraštruktúry v aglomeráciách nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov. Problémom zostávajú obce s nižším počtom obyvateľov. V súčasnosti je napĺňanie „Plánu“ pomalé z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, resp. nečerpania z fondov EU. Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov sa uvedené stratégie nespracovali. Z iniciatívy KSK sme rozbehli prípravu **stratégie využitia zachytávanej dažďovej vody ako náhrady za pitnú vodu**. Rozbehli sa prípravy projektov na vypracovanie štúdie, ktorá sa bude zaoberať aj touto problematikou, finančné prostriedky by mali byť zabezpečené z ROP.

- **Skvalitnenie územného protipovodňového plánovania na obmedzenie hospodárskych škôd**

Plnenie: ukončený projekt „Skvalitnenie povodňového manažmentu a protipovodňového plánovania v povodí Hornádu na území SR“. Riešené boli úseky

vodného toku Hornád. Cieľom bolo skvalitnenie územného protipovodňového plánovania na obmedzenie hospodárskych škôd z titulu záplav na území povodia Hornádu. Cieľ bol splnený. Boli identifikované územia pri vodných tokoch najviac ohrozených povodňami, čo má do budúcnosti veľký význam pri návrhoch využitia územia.

- **Zlepšenie zariadenia a vybavenia monitorovacích staníc zabezpečujúcich sledovanie stavu povrchových a podzemných vôd**

Plnenie: Koncom roka 2011 bola zverejnená výzva na projektové žiadosti zameraná na ďalšie zahustenie monitorovacej siete v rámci fungujúceho systému POVAPSYS (oprávnený žiadateľ SHMÚ). Inštalácia monitorovacích staníc aj na drobných vodných tokoch so zvýšeným rizikom povodní bude realizovaná v roku 2012.

- **Eliminácia starých environmentálnych záťaží prostredníctvom implementácie dostupných nespáľovacích technológií pre deštrukciu perzistentných organických látok (POPs); Projekt „Príprava zberu a zneškodnenia odpadov kontaminovaných PCB vo vybraných lokalitách okresu Michalovce“**

Cieľom projektu je spracovanie bezpečnostnej štúdie zameranej na environmentálne vhodné zneškodnenie odpadov kontaminovaných PCB látkami (areál Chemko Strážske) Medzi MŽP SR a KSK bola podpísaná Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na predmetný projekt. Pripravuje sa druhé verejné obstarávanie na dodávateľa. **Informačná brožúra – Polychlórované bifenyly a ich obsah v životnom prostredí regiónu Zemplín**, Brožúra bola v priebehu rokov 2010 a 2011 distribuovaná starostom obcí okresov Michalovce, Sobrance, mestu Strážske, Komisii ÚP a ŽP Zastupiteľstva KSK a zverejnená na webovej stránke KSK.

Košice 28. 3. 2012

Spracovali:

Ing. Molnárová, textová a tabuľková časť

Mgr. Rosičová, grafická časť

Zodpovedný: Ing. Fülöp Imrich, zástupca riaditeľa

Príloha č. 2

Ukazovatele k aktualizácii Národnej stratégie regionálneho rozvoja (Košický)						
	2006	2007	2008	2009	2010^{1/,2/}	2011
1. Demografia						
Počet obyvateľov k 31.12.	773 086	774 103	775 509	778 120	780 000	
Podiel z celkového počtu obyvateľstva SR (v %)	13,69	13,70	13,71	13,73	13,75	
Podiel žien na celkovom počte obyvateľstva kraja (v %)	51,49	51,49	51,48	51,46	51,45	
Hustota zaľudnenia na km ²	114,45	114,61	114,81	115,20	115,48	
Podiel mestského obyvateľstva	56,03	55,90	55,72	55,54	55,39	
Prirodzený prírastok (v ‰)	2,163	2,00	2,63	3,56	3,02	
Celkový prírastok (v ‰)	1,474	1,31	1,81	3,36	2,41	
Migračný prírastok (v ‰)	-0,689	-0,68	-0,82	-0,20	-0,61	
Podiel obyvateľov vo vekových štruktúrach (predproduktívny, produktívny a poproduktívny, podľa európskeho štandardu)						
0 – 14 (spolu)	18,06	17,75	17,53	17,48	17,49	
15 – 64 (spolu)	70,88	71,11	71,25	71,16	71,09	
65 a viac (spolu)	11,06	11,15	11,22	11,37	11,42	
Priemerný vek (spolu)	36,53	36,78	37,02	37,22	37,42	
2. Trh práce a sociálne štatistiky						
Miera zamestnanosti (15-64, VZPS, %)	51,5	52,8	55,3	55,1	53,0	
Miera nezamestnanosti (VZPS, %)	20,3	15,9	13,5	15,5	18,3	
<i>Miera dlhodobej nezamestnanosti (VZPS, %)</i>	<i>10,2</i>	<i>8,5</i>	<i>7,6</i>	<i>9,5</i>	<i>10,7</i>	
Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda (€)	662	713	756	772	799	
Čisté peňažné príjmy (€)	269,57	304,87	340,95	331,15	322,07	
Výdavky domácností (€)	262,56	279,93	305,26	308,38	286,55	
<i>Osoby v hmotnej núdzi (%)</i>	<i>5,9</i>	<i>5,2</i>	<i>4,5</i>	<i>5,3</i>	<i>5,5</i>	
<i>Miera rizika chudoby – 60% mediánu (%)</i>	<i>13,0</i>	<i>11,9</i>	<i>11,2</i>	<i>10,9</i>	<i>12,7</i>	
3. Školstvo						
<i>Podiel celkových výdavkov na vedu a výskum</i>	<i>0,445</i>	<i>0,423</i>	<i>0,374</i>	<i>0,414</i>	.	
<i>Patentové prihlášky na EPÚ</i>	<i>2,66</i>	<i>2,65</i>	<i>3,88</i>	.	.	
<i>Účasť dospelých vo veku 25 až 64 rokov na vzdelávaní a odbornom vzdelávaní</i>	
Počet materských škôl (spolu)	454	449	442	443	440	
Počet základných škôl (spolu)	328	322	320	319	318	
Počet stredných odborných škôl (spolu, od roku 2008)	x	x	71	69	67	

Počet gymnázií (spolu, od 2008)	x	x	37	36	36	
Počet vysokých škôl (spolu)	x	x	4	4	4	
4. Kultúra						
Počet divadiel (počet stálych scén, od roku 2009 spolu štátne a neštátne)	x	x	x	13	10	
Počet múzeí	8	9	9	9	10	
Počet galérií	3	3	3	3	3	
Počet fungujúcich knižníc	290	276	264	254	250	
Aktívni používatelia knižníc	59 894	57 234	52 778	49 744	49 303	
5. Zdravotníctvo₁						
Počet nemocníc	20	20	20	18	18	
Počet liečební	4	4	4	4	5	
Počet kúpeľov	1	1	1	0	0	
Počet lôžok spolu	6 122	6 070	6 088	5729	5754	
6. Domový fond (v RegDate – dlhodobý majetok)						
Počet dokončených bytov	799	1 029	1 270	1 009	1 238	
Priemerná obytná plocha bytu v m ²	85,3	74,7	75,3	78,8	72,3	
7. Ekonomika						
HDP na obyv. (v PKS)	12 618	13 826	14 915	13 248	.	
Počet podnikateľských subjektov	51 004	53 660	56 696	56 155	57 501	
z toho právnické osoby	10 683	11 447	12 952	13 296	14 796	
z toho fyzické osoby	40 321	42 213	43 744	42 859	42 705	
<i>Podiel pracujúcich v hospodárstve SR podľa ekonomických činností v %</i>	<i>13,0</i>	<i>12,9</i>	<i>13,0</i>	<i>12,5</i>	<i>.</i>	
Priame zahraničné investície (v tis. €)	2 760 900	2 951 992	2 632 893	2 262 255	2 341 705	
Podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej poľ. pôde SR (%)	13,90	13,91	13,92	13,94	13,94	
Podiel poľnohospodárskej produkcie (spolu – živ.+ rast.) na celkovej poľ. produkcii SR (%)	9,35	9,84	10,16	10,73	9,24	
Tržby za vlastné výkony a tovar v priemysle (podiel kraja)	12,02	11,02	10,52	9,95	10,22	
Produktivita práce z tržieb za vlastné výkony a tovar v priemysle (v €)	112531	115455	116943	102762	135807	
Tržby za vlastné výkony a tovar v stavebníctve (podiel kraja)	12,84	12,25	11,79	10,65	10,41	
Produktivita práce na zamestnanú osobu zo stav. produkcie vykonanej vlastnými zamestnancami (v €)	60268	64237	63512	63868	55773	
8. Cestovný ruch						
Počet návštevníkov v ubytovacích zariadeniach (podiel kraja)	8,54	8,52	8,74	8,61	8,29	
9. Energetika						

Spotreba elektriny (MW, podiel kraja na celkovej spotrebe)	14,22	14,92	13,58	13,70	13,70	
Spotreba zemného plynu (1000 m ³ , podiel kraja na celkovej spotrebe)	11,88	11,15	9,69	9,20	9,64	
10. Životné prostredie						
<i>Podiel chránených území</i>	<i>14,8</i>	<i>14,8</i>	<i>14,8</i>	<i>14,8</i>	<i>14,8</i>	
Množstvo komunálneho odpadu (spolu za kraj, v tonách)	180503	189506	203354	196389	215936	
Množstvo komunálneho odpadu na obyvateľa kraja (v kg)	233,79	244,81	262,22	252,39	277,11	
Podiel zhodnocovaného komunálneho odpadu (%)	1,53	4,8	32,67	6,04	5,94	
Podiel obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov (%)	76,2	76,3	76,5	80,8	81,2	
Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť (%)	56,4	57,0	57,2	60,1	60,5	
Produkcia tuhých emisií (t)	14 282,6	7 075,2	6 601,0	6 358,6	6 458,1	
Produkcia oxidu uhoľnatého (t)	119 168,4	112 336,4	104 142,0	76 850,9	96 828,1	

^{1/} údaje za rok 2010 sú predbežné

^{2/} indikátory písané kurzívou sú vybrané indikátory sledované na regionálnej úrovni (podľa Metodického usmernenia MDVRR SR)